

Przedwczesne kończenie nauki Monitoring i przeciwdziałanie

Metody zapobiegania i reintegracji

Eurocultura
(Włochy)

Mazowiecki Kurator Oświaty
(Polska)

Sysco Business Skills Academy
(Wielka Brytania)

Sysco Polska
(Polska)

2016

Projekt jest realizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej.
Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja nie ponoszą odpowiedzialności za umieszczoną w nich zawartość merytoryczną. Niniejszy materiał rozpowszechniany jest bezpłatnie.

STRESZCZENIE

Zjawisko przedwczesnego kończenia nauki ma ogromny wpływ, zarówno bezpośredni jak i pośredni, na życie społeczeństw europejskich. Badania konsekwentnie wykazują, że osoby, które przedwcześnie ukończyły naukę są znacznie bardziej narażone na bezrobocie niż te, które pozostają w edukacji i kończą studia. Przedwczesne kończenie nauki kosztuje Unię Europejską miliony euro rocznie z powodu zwiększonych świadczeń dla bezrobotnych, wzrostu kosztów ochrony zdrowia i kosztów związanych z przestępczością oraz dzięki zmniejszonej możliwości pobierania podatku dochodowego od osób, które są bezrobotne.

Ten związek między przedwczesnym kończeniem nauki oraz kosztami ponoszonymi przez społeczeństwa europejskie jest tak silny, że UE ustanowiła jako jeden z pięciu głównych celów w ramach strategii Europa 2020 zmniejszenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę.

Niniejszy raport zbadał istniejące polityki krajowe, regionalne i lokalne oraz ich wdrażanie w trzech państwach członkowskich UE: Włoszech, Polsce i Wielkiej Brytanii różniących się pod względem kulturalnym, historycznym jak i posiadających odmienne systemy edukacyjne. W raporcie przedstawiono analizę podejść do problemu przedwczesnego kończenia nauki, które istnieją w tych krajach. Ponadto, Wielka Brytania jest jedynym państwem w UE, który nie ustaliło krajowego celu dla osób wcześniej kończących edukację, a zamiast tego skoncentrowało się na zmniejszaniu statystyk NEET i NET poprzez włączenie polityki edukacyjnej do krajowej polityki gospodarczej.

Raport koncentruje się na metodach zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki oraz reintegracji osób przedwcześnie kończących naukę do systemu edukacyjnego. Prewencja skupia się na utrzymaniu uczniów w systemie edukacji oraz zapewnieniu, że szybko i skutecznie otrzymają pomoc, która umożliwi im powrót do edukacji, gdy znajdą się w niebezpieczeństwie jej porzucenia. Reintegracja koncentruje się na ponownym włączeniu osób, które przedwcześnie porzuciły naukę do systemu edukacji. Oba te podejścia mają zasadnicze znaczenie dla zmniejszenia odsetka osób przedwcześnie kończących naukę w UE.

Z badań wynika, że nie istnieje jedno rozwiązanie, które zmniejszy liczbę osób zbyt wcześnie kończących edukację w UE; wskazane jest raczej synergiczne podejście, które zapewni spójną strategię dotyczącą zredukowania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki. Podejście to obejmuje:

1. Politykę makroekonomiczną, która wymaga od młodych ludzi kontynuowania nauki dłużej i nagradza te osoby, które pozostały w edukacji, w momencie ich wejścia na rynek pracy.
2. Dostosowanie do warunków lokalnych, aby zapewnić, że młodzi ludzie uczą się umiejętności, które pozwolą im następnie wejść na lokalny rynek pracy.
3. Pracodawców, którzy chcą mieć istotny wpływ na edukację poprzez związki z lokalną młodzieżą w ich środowisku edukacyjnym oraz wspieranie własnych pracowników poprzez programy edukacyjne.
4. Zaangażowanie ze strony rodziców, którzy cenią wykształcenie i zachęcają swoje dzieci do pozostania dłużej w edukacji.

5. Skuteczne systemy monitorowania, dzięki którym można identyfikować trendy na wielu różnych poziomach, aby zmierzyć liczbę osób wcześniej kończących edukację na poziomie placówki, lokalnym, regionalnym i krajowym tak, aby działania można było podjąć jak najszybciej.
6. Strategie przejściowe, które wspierają dzieci i młodzież w czasie przechodzenia z jednej placówki edukacyjnej do drugiej, a także na rynku pracy.
7. Ciągła i spójna identyfikacja specjalnych potrzeb edukacyjnych wraz z dążeniem do zapewnienia, że osoby z takimi potrzebami uzyskają właściwe dostosowania
8. Szeroki wachlarz ścieżek edukacyjnych na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej, tak, aby młodzi ludzie mogli uczyć się w środowisku najlepiej dostosowanym do ich potrzeb i możliwości.
9. centralne systemy wsparcia, które mogą zapewnić specjalistyczne informacje, porady i wskazówki oraz, w razie potrzeby, interwencje skierowane do tych osób, które są narażone na przedwczesne ukończenie edukacji.
10. Sprawdzone i skuteczne strategie pedagogiczne, które zapewnią, że wszystkie dzieci i młodzież wykorzystają swój potencjał, które w razie potrzeby, zostaną dostosowane do potrzeb tych osób, które napotkają problemy.

Rozwiązania te wyraźnie podkreślają konieczność stosowania różnych form kształcenia, zwłaszcza na poziomie ponadgimnazjalnym. Poprzez rozwijanie różnych ścieżek edukacyjnych, dzieci i młodzież mogą dobrać formy nauki do swoich aspiracji, a tym samym zapewnić motywację do dalszego kontynuowania nauki. Raport wskazuje, że termin "wczesne porzucanie nauki" należy zastąpić określeniem "wczesne porzucanie edukacji" ponieważ poszerza ono temat i obejmuje wiele różnych metod, które miałyby korzystny wpływ na zmniejszanie liczby osób porzucających wcześniej edukację.

Synergiczne podejście jest gwarantem zmniejszenia liczby osób przedwześnie kończących naukę, lecz wiadomym jest, że będzie to wymagało znacznych inwestycji. Jednak oszczędności, które mogą być uzyskane poprzez obniżenie zasiłków dla bezrobotnych, kosztów ochrony zdrowia i kosztów związanych z przestępczością, a także zwiększenie dochodów z podatków, które mogą być generowane przez wykwalifikowaną siłę roboczą w UE, więcej niż zrekompensują wszelkie znaczące inwestycje związane z takim rozwiązaniem.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	5
1. Wprowadzenie do badań	6
1.1 O projekcie i partnerach	6
1.2 Methodologia	8
1.3 Ograniczenia	9
2. Perspektywa UE	10
2.1 Osoby Wcześnie kończące Naukę (ESL)	10
2.2 Koszty ESL	11
2.3 Polityka UE dot. ESL	14
3. Analiza Istniejących Rozwiązań	17
3.1 Włochy	17
3.2 Polska	44
3.3 Wielka Brytania	73
3.4 Podsumowanie	131
3.5 Wnioski	132
4. Nowe Rozwiązania Praktyczne	137
4.1 Polityka makroekonomiczna	137
4.2 Uwarunkowania lokalne	138
4.3 Pracodawcy	139
4.4 Zaangażowanie rodziców	140
4.5 Monitorowanie	141
4.6 Przejścia	142
4.7 Diagnoza Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych	143
4.8 Specjalizacje w szkołach ponadgimnazjalnych	144
4.9 Wsparcie centralne	145
4.10 Strategie pedagogiczne	146
4.11 Podsumowanie	148
Bibliografia	150

WPROWADZENIE

Edukacja jest bardzo ważnym obszarem działań i debat politycznych w poszczególnych krajach Unii Europejskiej. Wykształcenie w znaczącym stopniu wpływa na mnóstwo skomplikowanych sytuacji. Na przykład, edukacja okazuje się mieć wpływ na statystyki dotyczące zdrowia i przestępczości, które następnie mają duży wpływ na sukces gospodarczy kraju i regionu.

Niniejszy raport jest wynikiem projektu finansowanego w ramach programu Erasmus+ przez Unię Europejską, prowadzonego wspólnie przez cztery organizacje składające się z ekspertów z Włoch, Polski i Zjednoczonego Królestwa: Eurocultura (Włochy), Kuratorium Oświaty w Warszawie i Sysco Polska (obie Polska) i Sysco Business Skills Academy (Wielka Brytania).

Raport opiera się na poprzednim raporcie zatytułowanym "Przedwczesne kończenie nauki – monitorowanie i zapobieganie", w którym badaliśmy systemy monitorowania osób wcześniej kończących edukację na poziomie UE, jak i w każdym kraju partnerskim. Niniejszy raport koncentruje się na politykach dotyczących porzucanie nauki na poziomie UE, krajowym, regionalnym i lokalnym oraz na ich wdrażaniu.

Kompleksowe badanie pozwala na określenie metod, które, jak sądzimy, znacząco zmniejszą odsetek osób przedwczesnie kończących naukę w UE i doprowadzą do uzyskania korzyści wspomnianych wyżej.

Informacje zebrane w niniejszym raporcie wpisują się w strategię Europa 2020, realizowaną na poziomie Unii Europejskiej, której celem jest osiągnięcie średniego wskaźnika ESL na poziomie 10% do roku 2020. Ponieważ trudno zidentyfikować i ocenić podejścia do przedwczesnego porzucania nauki ze względu na szeroki zakres czynników, raport ten będzie kolejnym głosem w debacie.

1. WPROWADZENIE DO BADAŃ

Projekt ten dotyczy ważnej kwestii przedwczesnego kończenia nauki. Ten rozdział przedstawi projekt, partnerów i wyjaśni metody badawcze, omówi znaczenie zmniejszenia liczby osób przedwcześnie kończących naukę (ESL) w Unii Europejskiej oraz podkreśli ograniczenia, które mogą mieć wpływ na wyniki.

1.1 O Projekcie i Partnerach

Konsorcjum składa się z 4 członków pochodzących z różnych krajów UE (Włochy, Polska, Wielka Brytania).

Konsorcjum zostało stworzone w celu omówienia i porównania systemów edukacji w Europie południowej (Włochy), wschodniej (Polska) i zachodniej (Wielka Brytania), aby poszerzyć zakres badań dotyczących dobrych praktyk w UE biorąc pod uwagę różne uwarunkowania historyczne i kulturowe.

1.1.1 *Eurocultura (Italy)*

Eurocultura to organizacja prowadząca badania, szkolenia i doradztwo zawodowe z siedzibą w Vicenza, mieście ze 116 000 mieszkańców, położonym w północno-wschodniej części Włoch, między Weroną i Wenecją.

Kluczowe kompetencje tej organizacji są przede wszystkim związane z kwestiami rynku pracy i szkoleń. Projekty i działania mają na celu poprawę możliwości zatrudnienia osób poprzez szkolenia i cenne doświadczenie w pracy za granicą, promowanie przedsiębiorczości, promowanie mobilności uczniów i pracowników, zapobieganie i zwalczanie rasizmu i uprzedzeń, podnoszenie świadomości zainteresowanych stron i ogółu społeczeństwa w kwestii osób przedwcześnie kończących naukę – zjawiska, które jest główną przyczyną niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, dostępu i korzystania z praw obywatelskich.

1.1.2 *Mazowiecki Kurator Oświaty (Polska)*

Mazowiecki Kurator Oświaty wykonuje zadania i kompetencja w ramach systemu oświaty w imieniu wojewody, na terenie całego województwa mazowieckiego. Kuratorium Oświaty w Warszawie posiada pięć delegatur w dużych miastach woj. mazowieckiego (Płock, Radom, Ciechanów, Siedlce, Ostrołęka). Zatrudnia 286 pracowników.

Kurator oświaty realizuje politykę oświatową państwa ustalaną przez Ministra Edukacji Narodowej, współdziałając w tym zakresie z organami jednostek samorządu terytorialnego. W roku szkolnym 2014/2015 nadzorem pedagogicznym Mazowieckiego Kuratora Oświaty objętych jest 6705 szkół i placówek oświatowych znajdujących się na terenie województwa mazowieckiego. Wśród nich 1655 stanowią szkoły podstawowe, 934 to gimnazja, a 1281 szkoły ponadgimnazjalne. Blisko 700 tys. uczniów uczęszcza do mazowieckich szkół. Kadra pedagogiczna to 94 tys. nauczycieli.

Podstawowym zadaniem kuratora oświaty jest sprawowanie nadzoru pedagogicznego w formie ewaluacji i kontroli. Nadzorowi pedagogicznemu kuratora oświaty podlegają wszystkie szkoły i placówki publiczne i niepubliczne, placówki doskonalenia nauczycieli, w tym niepubliczne placówki doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym, które znajdują się na terenie województwa, z wyjątkiem tych szkół i placówek które podlegają nadzorowi właściwych ministrów. Jednakże nawet w tych placówkach, kurator oświaty sprawuje nadzór pedagogiczny w zakresie nauczania przedmiotów ogólnokształcących. Ponadto dokonuje oceny stanu i warunków działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkół i placówek.

Zadaniem ustawowym kuratora oświaty jest udzielanie pomocy szkołom i placówkom, a także nauczycielom w wykonywaniu ich zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych oraz inspirowanie nauczycieli do innowacji pedagogicznych, metodycznych i organizacyjnych.

Kuratorium oświaty jest również odpowiedzialne za wydawanie decyzji administracyjnych. Mazowiecki Kurator Oświaty w tym trybie wydaje polecenia usunięcia uchybień w pracy szkoły lub placówki, przenosi ucznia, który podlega obowiązkowi szkolnemu, do innej szkoły, uchyla statut szkoły publicznej. Do zadań kuratora należy przyznanie lub cofnięcie akredytacji placówce kształcenia ustawicznego i placówce doskonalenia nauczycieli. Do kompetencji kuratora oświaty jako organu wyższego stopnia nad jednostkami samorządu terytorialnego należą sprawy dotyczące zezwolenia lub odmowy zezwolenia na założenie szkoły lub placówki publicznej, odmowy wpisu szkoły lub placówki niepublicznej do ewidencji, wykreślenia szkoły lub placówki niepublicznej z ewidencji oraz cofnięcia szkole niepublicznej uprawnień szkoły publicznej.

1.1.3 Sysco Polska (Poland)

Sysco Polska oferuje innowacyjne i skuteczne szkolenia, jak również usługi doradcze dla osób indywidualnych, przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych i sektora publicznego.

Sysco Polska, posiadając duże doświadczeniem w pracy jako rzecznik przedsiębiorczości i edukacji, pomaga klientom w opanowaniu umiejętności, które mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia sukcesu w życiu i biznesie. Oferuje kursy w zakresie umiejętności miękkich i szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe umożliwiające rozwój osobisty, jak również podnoszenie kwalifikacji. Sysco Polska od długiego czasu realizuje projekty współfinansowane przez UE, które wspierają konkurencyjność i rozwój kapitału ludzkiego.

Dzięki wielu ukończonym z powodzeniem projektom, Sysco Polska zyskało znaczące doświadczenie w organizowaniu usług szkoleniowych, praktyk zawodowych, wspieraniu bezrobotnych oraz w obszarze przedsiębiorczości.

Sysco realizowało projekty dla różnorodnych grup (uczniów, studentów, profesjonalistów, ludzi, którzy chcą zmienić swoją ścieżkę kariery), jak również instytucji publicznych i przedsiębiorstw, w szczególności z sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Dzięki liczbie i różnorodności realizowanych projektów, Sysco Polska może się pochwalić szeroką siecią wyspecjalizowanych partnerów, tworząc ciekawe rozwiązania w wielu różnych dziedzinach. Sysco ściśle współpracuje z różnymi partnerami w Polsce i w Wielkiej Brytanii, w tym uniwersytetami, izbami handlowymi, przedsiębiorstwami i organizacjami pozarządowymi.

1.1.4 Sysco Business Skills Academy (UK)

Sysco Business Skills Academy z siedzibą w Liverpoolu w północno-zachodniej Anglii jest częścią Grupy Sysco, która obejmuje również Brighter Futures Merseyside (firmę, która oferuje dalszą edukację dla 16-18 latków z pomocą funduszy Agencji Finansowania Szkolnictwa) i SYSCO Management Consultants (firmę, która oferuje finansowane i nierefundowane kształcenie i szkolenie zawodowe).

Sysco Business Skills Academy oferuje programy szkoleniowe na szeroką skalę we współpracy z kluczowymi instytucjami państwowymi. Obecnie Sysco Business Skills Academy oferuje szkolenia w oparciu o umowę o praktyczną naukę zawodu dla osób zatrudnionych i szkolenia dla bezrobotnych dzięki agencji Skills Funding Agency i Europejskiemu Funduszowi Społecznemu, i szkolenia zawodowe dzięki projektowi *Wspieranie Umiejętności* Europejskiego Funduszu Społecznego dla programu Workforce.

Grupa Sysco zatrudnia około 80 osób i posiada bogate doświadczenie w zakresie wspierania i szkolenia osób w wieku 16+ w ramach wielu różnych, finansowanych programów. W roku akademickim 2014/15 Sysco Group przeszkoliło około 6000 osób.

1.2 Metodologia

Projekt ten będzie stanowić szczegółową analizę metod zapobiegania przedwczesnemu porzuceniu nauki i integracji. Przedstawi kompleksowe badania krajowych, regionalnych i lokalnych polityk odnoszących się do przedwczesnego kończenia nauki w każdym z krajów partnerskich wraz z analizą wdrażania tych polityk. Na podstawie istniejących rozwiązań, projekt wyodrębni nowe praktyczne rozwiązania, które mogą być wprowadzane w celu zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki, a także reintegracji osób, które porzuciły edukację.

Wszyscy partnerzy przeprowadzili badania dotyczące polityk krajowych, regionalnych i lokalnych. Jednak każdy z partnerów przyjął nieco inne podejście do sposobu zbierania informacji dotyczących tego projektu. Było to uzależnione od indywidualnych relacji partnerów i ich środowisk w każdym kraju.

Eurocultura przeprowadziła osobiste wywiady z lokalnymi szkołami we Włoszech. To pozwoliło zdobyć szeroką wiedzę na temat praktycznych aspektów polityk wczesnego porzucanie nauki dla poszczególnych szkół.

Kuratorium Oświaty w Warszawie wysłało ankiety do szkół w województwie mazowieckim i dokonało ich analizy.

Sysco Business Skills Academy podjął badania w oparciu o studium przypadków najlepszych praktyk Ofsted. Ofsted zapewnia ogólnokrajowy monitoring dobrych praktyk, i założono, że liczba ich zasobów opartych na najlepszych praktykach zidentyfikowanych w instytucjach edukacyjnych w całym kraju będzie najlepszym podejściem dla Wielkiej Brytanii.

1.3 Ograniczenia

Chociaż dołożono wszelkich starań w celu zapewnienia dokładności informacji, które zostały przedstawione w niniejszym raporcie, istnieje szereg ograniczeń, które powinny być wzięte pod uwagę.

Po pierwsze, każdy kraj przyjął inne podejście do badania wdrażania polityki wczesnego porzucanie nauki w swoim kraju. Zakładając, że podejścia te są najbardziej odpowiednie, należy przyjąć, że wyniki w każdym kraju mogą się nieco różnić, w zależności od sposobu zbierania informacji.

Istnieje również ryzyko, że zastosowane metody zbierania danych mogą rejestrować informację niedokładnie. Interpretacja lub stosowana technikazadawania pytan, nieporozumienia, niejasne odpowiedzi mogą mieć wpływ na uzyskane wyniki. Studia przypadków mogą być utrudnione niejasnością wyrażania myśli przez autora lub interpretację czytelnika.

Oczywistym jest, że istnieje wyraźny brak dowodów potwierdzających korzyści i wady wynikające ze stosowania różnych strategii przeciwdziałania wczesnemu porzucaniu nauki. To sprawia, że bardzo trudno stwierdzić, które informacje są najbardziej rzetelne.

2. PERSPEKTYWA UE

Strategia Europa 2020 stwierdza, że *“do roku 2020 16 milionów miejsc pracy będzie wymagało uzyskania wyższych kwalifikacji, podczas gdy popyt na niższe kwalifikacje spadnie o 12 milionów miejsc pracy”*¹.

Raporty europejskie sugerują, że wczesne porzucenie nauki stwarza większe ryzyko bezrobocia, otrzymania mniej stabilnej pracy, pracy w niepełnym wymiarze czasu i niższych zarobków ².

2.1 Osoby Wcześnie Kończące Naukę - Early School Leavers

Unia Europejska definiuje ESL (osoba wcześniej kończąca naukę) jako:

“Osoby w wieku 18-24 lata, które uzyskały wykształcenie gimnazjalne lub niepełne wykształcenie ponadgimnazjalne krótsze niż 2 lata”³.

Każda osoba, która nie ukończyła szkoły ponadgimnazjalnej i nie kształci się obecnie jest klasyfikowana do celów statystycznych Eurostatu jako ESL.

Definicja ta nie obejmuje tych osób, które brały udział w jakiejś formie kształcenia lub szkolenia zawodowego w ciągu czterech tygodni przed datą badania. Młodzi ludzie, którzy początkowo nie kończą edukacji, ale wracają, aby ukończyć szkołę ponadgimnazjalną przed ukończeniem 25 lat, są również wyłączeni z tej definicji.⁴

Ukończenie gimnazjum lub niepełnej szkoły ponadgimnazjalnej jest klasyfikowane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Klasyfikacji Wykształcenia jako (ISCED), 0, 1, 2 lub 3c niepełne, natomiast ukończenie szkoły ponadgimnazjalnej jest klasyfikowane jako poziom ISCED 3a, 3b lub 3c pełne.⁵ Aby uzyskać bardziej szczegółowy opis odpowiednich poziomów edukacji w poszczególnych krajach, należy zapoznać się z naszym poprzednim raportem: " Przedwczesne kończenie nauki – monitoring i przeciwdziałanie (ESL – monitoring and prevention solutions)".

UE definiuje każdego 18-24latka, który nie osiągnął wykształcenia minimum na poziomie ISCED 3c pełne i który nie kontynuuje edukacji jako ESL.

¹ European Commission, 3 March 2010, 'Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth'

² Network of Experts in Social Sciences of Education and Training (NESSE), 2010, 'Early school leaving: Lessons from research for policy makers'

³ Definicja ta została uzgodniona przez Ministrów Edukacji w Radzie UE, "Reference levels of European Average Performance in Education and Training (Benchmarks)", 2003

⁴ European Commission, January 2011, 'Early school leaving in Europe – Questions and answers', Memo/11/52

⁵ Joint Research Centre, 2014, 'Monitoring the Evolution of Education and Training Systems: A Guide to the Joint Assessment Framework', European Commission

2.2 Koszty ESL

Według danych Eurostatu, w 2013 roku, stopa bezrobocia wśród osób wcześniej kończących edukację w całej UE wynosiła 41% w porównaniu do ogólnej stopy bezrobocia młodzieży wynoszącej 23,5%.⁶ Ponadto, według badań przeprowadzonych w Austrii przez Steinera (2009)⁷ ryzyko bezrobocia u ESL jest dwa razy wyższe niż u absolwentów szkół średnich, a ryzyko otrzymania gorszej pracy jest cztery razy wyższe. Badania Gasquet i Roux (2006)⁸ we Francji ustaliły, że jedna trzecia osób wcześniej kończących edukację nie otrzymuje pracy w ciągu siedmiu lat po ukończeniu szkoły.

Koszty jakie ponoszą ESL można określić jako prywatne, podatkowe i socjalne⁹. Tabela 1¹⁰ przedstawia ciekawe zestawienie dla UE dotyczące korzyści wynikających ze zmniejszenia liczby osób wcześniej kończących edukację.

Tabela 1

P - korzyści prywatne	(1)Większe zarobki netto i dobrobyt + (2)Lepszy stan zdrowia/ przewidywana długość życia + (3)Wzrost produktywności gospodarstw domowych - (4) Opłaty za kształcenie
F - korzyści fiskalne lub rządowe (państwowe, lokalne i państwowe, centralne)	(5) Wzrost wpłat z podatków + (6) Mniejsza zależność od państwowych programów zdrowotnych + (7) Zmniejszone wydatki na wymiar sprawiedliwości + (8) Mniejsza zależność od opieki

⁶ European Commission, 2014, 'Education and Training Monitor 2014'

⁷ Steiner M, 2009, 'Early School Leaving in Austria'

⁸ Gasquet C & Roux V, 2006, 'Les sept premieres annees de vie active des jeunes non diplomes: la place des mesures publiques pour l'emploi'

⁹ Belfield C, 2008, 'The Cost of early school-leaving and school failure', mimeo and Psacharopoulos G, 2007, 'The Costs of School Failure- A Feasibility Study', European Expert Network on Economic s of Education (EENEE) for the European Commission

¹⁰ Belfield C, 2008, 'The Cost of early school-leaving and school failure', mimeo

	społecznej - (9) Dotacje na kształcenie
S – korzyści społeczne	Indywidualne korzyści prywatne + Korzyści fiskalne + (10) Zewnętrzna wydajność + (11) Zyski wynikające z mniejszej przestępczości + (12) Społeczna wartość zdrowia

Źródło: Belfield C, 2008, 'The Cost of early school-leaving and school failure', mimeo

2.2.2 Korzyści prywatne

Przedwczesne kończenie nauki prowadzi do uzyskiwania mniejszych zarobków przez całe życie i większego prawdopodobieństwa bezrobocia i dłuższego czasu trwania bezrobocia.¹¹

Różne raporty, w tym Rouse (2007¹², Oreopoulos (2006)¹³, Anspal i inni (2011)¹⁴, Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (2012)¹⁵ oraz Brunello, Weber and Weiss (2012)¹⁶, wskazują na znaczący wzrost płac w przypadku osób dłużej kontynuujących naukę.

Istnieją również korzyści prywatne w postaci poprawy zdrowia i długości życia, co jest omówione w rozdziale 2.1.3.

2.2.3 Koszty fiskalne

¹¹ Brunello G & De Paola M, November 2013, 'The costs of early school leaving in Europe', European Expert Network on Economics of Education (EENEE) Analytical Report No 17

¹² Rouse C, 2007, 'Consequences for the labor market', in Belfield C and Levin H, 'The Price We Pay: Economic and Social Consequences of Inadequate Education', Brookings Institution Press, Washington

¹³ Oreopoulos P, 2006, 'Estimating average and local average treatment effects of education when compulsory schooling laws really matter', American Economic Review, pages 152-175

¹⁴ Anspal S, Järve J, Kallaste E, Kraut L, Räis ML, & Seppo I, 2011, 'The cost of school failure in Estonia', CENTAR

¹⁵ European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2012, 'NEETs young people not in employment, education or training: characteristics, costs and policy responses in Europe'

¹⁶ Brunello G, Fort M, Weber G & Weiss C, 2013, 'Testing the internal validity of compulsory school reforms as instrument for years of schooling', IZA Discussion Paper No. 7533

Psacharopoulous (2007)¹⁷ klasyfikuje utracone przychody podatkowe jako koszty podatkowe. Opiera się to na założeniu, że osoby wcześniej kończące edukację zarabiają średnio mniej przez całe życie, więc płacą niższe podatki dochodowe. Dodatkowo, ponieważ wcześniej kończący edukację są bardziej narażeni na bezrobocie, zazwyczaj otrzymują wyższe zasiłki dla bezrobotnych, renty i inne świadczenia socjalne. Badania przeprowadzone przez Europejską Fundację na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (2012)¹⁸ szacują, że średnie roczne publiczne koszty na rzecz osób "niezatrudnionych, niekształcących się i nieszkolących zawodowo" w 26 krajach europejskich to 742 € na osobę, z minimum € 3 w Bułgarii do maksimum € 5204 w Danii.

2.2.4 Koszty społeczne

Związek między edukacją i zdrowiem (znany jako gradient edukacyjno - zdrowotny) jest szeroko badany. Istnieją pewne opracowania jak osiągnięty poziom edukacji może wpłynąć na zdrowie; raporty Mazumbera (2008)¹⁹, Arendta (2005)²⁰, Kemptera i innych (2011)²¹ i Van Kippersluisa (2011)²² stwierdzają, że wykształcenie poprawia zdrowie i zmniejsza śmiertelność. Ostatnie badania, obejmujące siedem krajów europejskich (w tym Włochy i Anglię) przeprowadzone przez Brunello et al (2013)²³ szacują, że jeden dodatkowy rok edukacji zmniejsza prawdopodobieństwo słabego zdrowia o 4% -8,5% dla kobiet i o 5% -6,4% dla mężczyzn.

Ponadto badania wykazały, że wyższy poziom edukacji może mieć wpływ na zmniejszenie wydatków prowadzenia spraw karnych i zwiększenie korzyści dla społeczeństwa wynikających ze zmniejszonej liczby przestępstw. Badania Machin, Marie and Vucic (2011)²⁴ oraz Lochner and Moretti (2004)²⁵ wskazują na korzyści

¹⁷ Psacharopoulos G, 2007, 'The Costs of School Failure- A Feasibility Study', European Expert Network on Economics of Education (EENEE) for the European Commission

¹⁸ European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2012, 'NEETs young people not in employment, education or training: characteristics, costs and policy responses in Europe'

¹⁹ Mazumber B, 2008, 'Does education improve health: A re-examination of the evidence from compulsory schooling laws', *Economic Perspectives*, 33(2)

²⁰ Arendt J, 2005, 'Does education cause better health? A panel data analysis using school reforms for identification', *Economics of Education Review*

²¹ Kempter D, Juerges H & Reinhold S, 2011, 'Changes in compulsory schooling and the causal effect of education on health: Evidence from Germany', *Journal of Health Economics* 30(2)

²² Van Kippersluis H, O'Donnell O & van Doorslaer E, 2011, 'Long run returns to education: does schooling lead to an extended old age?', *Journal of Human Resources*, 46(4)

²³ Brunello G, Weber G & Weiss C, 2012, 'Books are forever: early life conditions, education and lifetime income', IZA Discussion Paper No. 6386

²⁴ Machin S, Marie O & Vujić S, 2011, 'The crime reducing effect of education', *Economic Journal*, vol. 121(552)

płynące ze zmniejszenia strat w zarobkach przez czas spędzony poza rynkiem pracy, skrócenie czasu, w którym osoby mogą brać udział w działalności przestępczej i zwiększenie psychologicznych kosztów złamania prawa. Rzeczywiście Machin et al (2011)²⁶ szacują że korzyści społeczne wynikające z redukcji przestępczości o 1% wśród osób bez żadnych kwalifikacji będzie wynosić między 43.921 a 88.469 przestępstw, a związane z nimi koszty będą wynosić między 54mln - 109 mln funtów.

2.3 Polityka UE dotycząca wczesnego porzucania nauki

W dniu 28 czerwca 2010 roku Rada Unii Europejskiej opublikowała "Zalecenia Rady z dnia 28 czerwca 2010 roku w sprawie polityki na rzecz ograniczenia zjawiska przedwczesnego kończenia nauki".²⁷

Stworzono ramy działań w celu:

- rozpoznania głównych czynników prowadzących do przedwczesnego kończenia nauki i monitorowania charakterystyki zjawiska na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym jako fundamentu dla ukierunkowanych i skutecznych polityk opartych na dowodach.
- zapewnienia, że kompleksowe strategie dotyczące przedwczesnego kończenia nauki zostaną wdrożone do końca 2012 roku i że są one wprowadzane w życie zgodnie z krajowymi priorytetami i celami strategii Europa 2020. Kompleksowe strategie podejmowane są w celu włączenia środków zapobiegawczych, środków interwencyjnych i środków kompensacyjnych, celem ostatecznym jest ponowne włączenie do systemu edukacji osób, które z niego wypadły.
- upewnienia się, że te strategie obejmują odpowiednie środki dla grup zwiększonego ryzyka w zakresie przedwczesnego kończenia nauki w państwach członkowskich, takich jak dzieci znajdujące się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, migranci lub osoby pochodzenia romskiego lub osoby ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- upewnienia się, że te strategie, w sposób spójny, dotyczą zarówno kształcenia ogólnego jak i kształcenia i szkolenia zawodowego, a także wyzwań specyficznych dla każdego z nich.

²⁵ Lochner L & Moretti E, 2004, 'The effect of education on crime: evidence from prison inmates, arrests, and self-reports', American Economic Review, vol. 94(1)

²⁶ Machin S, Marie O & Vujić S, 2011, 'The crime reducing effect of education', Economic Journal, vol. 121(552)

²⁷ Council Recommendations of 28 June 2010 on policies to reduce early school leaving, 28th June 2010, 2011/C 191/01, Official Journal of the European Union

- integracji działań wspierających zmniejszenie odsetka osób opuszczających przedwcześnie edukację w ramach polityk skierowanych do dzieci i młodzieży, oraz koordynacji działań między różnymi sektorami.

Rekomendacje skupiają się na strategiach opartych na trzech najważniejszych obszarach:

1. Zapobieganie/prewencja

Ma na celu podjęcie działań dotyczących przedwczesnego kończenia nauki, zanim pierwsze symptomy są widoczne. Uznano, że instytucje edukacyjne muszą zapewnić "stymulujący klimat do nauki," aby sprawić by edukacja i szkolenie zawodowe było skuteczne. Obejmuje zapewnienie jednakowego dostępu do wysokiej jakości edukacji dla wszystkich.

2. Interwencja

Ma na celu uniknięcie i/lub ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki poprzez zrozumienie i pomiar początkowych zachowań, reakcję na wczesne oznaki zagrożenia wypadnięciem oraz zapewnienie ukierunkowanego wsparcia dla osób zagrożonych przedwczesnym kończeniem nauki. Wymaga często wielu kompetencji i holistycznego podejścia, aby zapewnić zindywidualizowaną pomoc, gdy zachodzi taka potrzeba.

3. Kompensacja

Ma na celu ponowne włączenie tych osób, które zakończyły edukację przedwcześnie. Mimo, że bardziej skuteczne jest zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, niż próba ponownego włączenia do systemu edukacji, pewien poziom kompensacji będzie zawsze wymagany. Jest to "druga szansa" dla młodych ludzi, aby ponownie podjąć kształcenie.

UE uważa, że możliwe jest zmniejszenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę poprzez opracowanie i wdrożenie strategii ukierunkowanych na zapobieganie, interwencję i kompensację.

"Monitorowanie Rozwoju Systemów Edukacji i Kształcenia: Przewodnik dotyczący Wspólnych Ram Oceniania"²⁸, opublikowany przez Centrum Badawcze Komisji Europejskiej, identyfikuje pięć wskaźników, które mogą wpływać na prawdopodobieństwo, że dana osoba przedwcześnie ukończy naukę. Zostały one opracowane na podstawie wcześniejszych badań i licznych projektów.²⁹

Raport Centrum Badawczego wyodrębnił następujące wskaźniki:

1. Problemy związane z zatrudnieniem

²⁸ 'Monitoring the Evolution of Education and Training Systems: A Guide to the Joint Assessment Framework', 2014, Flisi, S, Goglio, V & Meroni, E, Joint Research Centre

²⁹ McNeal, 1999, Rumberger, 1995, Rumberger, 2001, Brill, 2013

Jest to różnica w odsetku zatrudnienia osób o niskim wykształceniu i tych z wysokim wykształceniem. Im większa różnica między tymi wartościami, tym bardziej należy zachęcać uczniów do pozostania w placówkach oświatowych na dłużej (tzn. istnieją korzyści finansowe wynikające z lepszego wykształcenia).

2. Wykształcenie rodziców

Istnieją dowody, które wskazują, że środowisko rodzinne ma główny wpływ na poziom wykształcenia. Status społeczno-ekonomiczny mierzony poziomem wykształcenia rodziców jest mocnym wskaźnikiem osiągnięć szkolnych i odsetka osób wypadających z systemu. Ponadto, literatura sugeruje, że wykształcenie matki, ma większy wpływ niż wykształcenie ojca .

3. Inwestycje

Inwestycje, w odniesieniu do PKB, stanowią miarę jakości edukacji. Wymagane są odpowiednie poziomy inwestycji zapewniające coraz większą liczbę osób uczestniczących w edukacji oraz zapewniające dobra jakość tej edukacji. Badania Steele, Vignoles & Jenkins (2007)³⁰ pokazują, że w Wielkiej Brytanii uczniowie z lepiej dofinansowanych szkół i tych z niższą proporcją uczeń-nauczyciel osiągają wyższy poziom wykształcenia w porównaniu do szkół gdzie poziom inwestycji jest niższy.

4. Kształcenie i Szkolenie Zawodowe

Kraje, w których 50% lub więcej uczniów uczestniczy w programach kształcenia zawodowego wykazują niższy odsetek osób przedwcześnie kończących naukę. Dane te sugerują, że istnieje silna zależność pomiędzy udziałem uczniów w kształceniu i szkoleniu zawodowym oraz odsetkiem osób, które nie opuszczają szkoły przed ukończeniem szkoły średniej³¹.

5. Wczesna edukacja i opieka

Istnieje wiele dowodów, że edukacja i opieka we wczesnym dzieciństwie ma fundamentalne znaczenie dla postępów edukacyjnych dzieci. Dostęp do edukacji od najmłodszych lat zwiększa poziom wykształcenia i zmniejsza prawdopodobieństwo przedwczesnego kończenia edukacji. Badania wykazały, że uczniowie, którzy uczestniczyli w edukacji przedszkolnej osiągają zazwyczaj wyższy poziom edukacji niż ci, którzy w niej nie uczestniczyli³². Jest to szczególnie ważne dla dzieci z niższych grup społeczno-ekonomicznych.

Centrum Badawcze UE uważa, że przez pozytywny wpływ na te pięć

³⁰ Steele F, Vignoles A & Jenkins A, 2007, 'The effect of school resources on pupil engagement: a multilevel simultaneous modelling approach', Journal of the Royal Statistical Society

³¹ Achieving the Lisbon Goal: The contribution of VET, 2005, European Commission

³² Starting Strong: a quality toolbox for Early Childhood and Care, 2012, OECD

wskaźników, odsetek osób , które wcześniej kończą edukację może być efektywniej zmniejszany.

Podczas gdy Unia Europejska skupia się na prewencji, interwencji i kompensacji, w raporcie tym będziemy używać określeń "zapobieganie" i "reintegracja". "Zapobieganie" będzie obejmować terminologię UE dla "zapobiegania" i "interwencji", podczas gdy "reintegracja" obejmie "kompensację".

3 ANALIZA ISTNIEJĄCYCH ROZWIĄZAŃ

W tym rozdziale każdy z krajów partnerskich przeanalizował obecne polityki dotyczące przedwczesnego kończenia nauki w swoim kraju i omówił jak polityki te są wdrażane. Polityki zostały omówione z uwzględnieniem poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego.

3.1 Włochy

Włochy poczyniły postępy w zakresie poprawy systemu edukacji w ciągu ostatnich kilku lat. System ewaluacji szkół jest wprowadzany w życie, poziom podstawowych umiejętności w badaniach międzynarodowych poprawił się, spada liczba ESL, a udział w edukacji wczesnoszkolnej jest niemal powszechny dla 4-6-latków. Co więcej, niedawna reforma systemu edukacji może dodatkowo poprawić wyniki w szkole.

Niemniej jednak włoski system edukacji i szkoleń zawodowych jest nadal dotknięty długotrwałymi problemami. Liczba osób wcześniej opuszczających szkoły pozostaje znacznie powyżej średniej UE. Istnieją wyraźne różnice regionalne w poziomie podstawowych umiejętności. W przypadku szkolnictwa wyższego poziom osiągnięć młodych ludzi jest najniższy w UE i wielu uczniów nadal rezygnuje ze zdobycia wyższego wykształcenia. Uczenie się w miejscu pracy nie jest wystarczająco dobrze rozwinięte i wejście na rynek pracy młodych ludzi jest trudne, również dla tych wysoko wykwalifikowanych.

Mimo, że odsetek osób przedwcześnie kończących naukę ma tendencję spadkową od 2008 roku, pozostaje znacznie powyżej średniej UE (15% w 2014 roku w porównaniu do średniej UE wynoszącej 11,1%), zwłaszcza wśród uczniów urodzonych za granicą³³ (32,6% w 2014 roku w porównaniu z średnią UE wynoszącą 20,1%) oraz w regionach południowych. Co więcej, istnieje znaczna różnica między płciami, która wynosi 17,7% dla chłopców, w porównaniu z 12,2% dla dziewcząt.

Włochy jednak osiągnęły największy spadek liczby osób przedwcześnie kończących naukę w UE w latach 2013 i 2014 (1,8 punktu procentowego) i obecnie osiągnęły krajowy cel Europa 2020 w wysokości 16%.

Uczestnictwo w edukacji wczesnoszkolnej dla 4-6-latków jest niemal powszechne. Znaczenie i potrzeba wysokiej jakości wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem zostały mocno podkreślone w różnych inicjatywach UE. Powszechnie uznaje się, że uczestniczenie w wysokiej jakości wczesnej edukacji i opiece sprzyja osiągnięciu sukcesów przez dziecko w dalszej edukacji.³⁴ Stanowi to podstawowy pierwszy krok w długim procesie kształcenia przez całe życie i jest kluczowym elementem w zapobieganiu przedwczesnemu kończeniu nauki i niskiemu poziomowi

³³ Uczniowie, którzy nie mają włoskiego obywatelstwa

³⁴ Mullis et al., 2012; OECD, 2011

wykształcenia. ³⁵Wysoka jakość wczesnej opieki nad dzieckiem jest szczególnie korzystna dla dzieci z biedniejszych środowisk i służy jako podstawowy punkt wyjścia do budowania właściwych systemów edukacyjnych. Udział we wczesnej edukacji i opiece w bardzo młodym wieku może na przykład poprawić umiejętności językowe dzieci imigrantów, których pierwszy język często nie jest językiem wykładowym w szkole. Zwiększa również prawdopodobieństwo, że dzieci te odniosą sukces w edukacji i zmniejsza ryzyko wykluczenia społecznego.³⁶

Ogólne wydatki rządowe na edukację w odniesieniu do PKB są najniższe w UE, szczególnie w przypadku szkolnictwa wyższego.

3.1.1. Polityki

Obecnie Włochy nie przyjęły jeszcze kompleksowej strategii w celu zmniejszenia liczby uczniów przedwcześnie kończących edukację i szkolenia zawodowe jak zaleciła Rada Edukacji w czerwcu 2011 roku. Rząd wprowadził jednak polityki i działania, które zostały opracowane albo specjalnie z myślą o przedwczesnym kończeniu nauki, lub są częścią ogólnych /bieżących inicjatyw, które przyczyniają się do zmniejszenia liczby osób wczesnie opuszczających edukację.

Główne działania i strategie związane z przedwczesnym kończeniem nauki obejmują:

- serię działań interwencyjnych i gospodarczych zmierzających do walki z wypadaniem z systemu, takich jak integracyjne nauczanie w edukacji obowiązkowej w obszarach o wyższym ryzyku przerywania nauki i rozszerzenia planu lekcji dla grup uczniów;
- realizację zajęć pozalekcyjnych po południu (sportowe, kulturalne, artystyczne, spędzanie wolnego czasu);
- zwiększenie elastyczności i drożności systemu edukacji poprzez pełną integrację i uznawanie pozaformalnych i nieformalnych ścieżek w systemie edukacji;
- tworzenie lokalnych sieci poradnictwa w każdym Regionalnym Urzędzie Edukacji, mających na celu szkolenie nauczycieli, promowanie doradztwa dotyczącego kształcenia się przez całe życie i określenie potrzeb, z udziałem różnych podmiotów zaangażowanych w poradnictwo;
- rozwijanie rejestru uczniów w celu identyfikacji osób przedwcześnie porzucających naukę;
- reorganizację systemu kształcenia dorosłych. Dawne ośrodki i zajęcia wieczorowe połączą się w nowe Centra Edukacji Dorosłych (CPIA) oferujące młodzieży i osobom dorosłym indywidualne

³⁵ European Commission, 2012

³⁶ European Council, 2011; European Commission/EACEA/Eurydice, 2014

ścieżki kształcenia, aby umożliwić uzyskanie niższego i wyższego wykształcenia średniego. Centra będą również organizować kursy czytania i pisania oraz kursy języka włoskiego dla dorosłych z zagranicy;

- zajęcia integracyjne w ośrodkach dla nieletnich i więźniach dla dorosłych.

Ukierunkowane działania dla grup ryzyka koncentrują się na uczniach ze środowisk społecznie zagrożonych, imigranckich i mniejszości narodowych/romskich, a także na uczniach ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

3.1.1.1. Poziom krajowy

W dniu 3 września 2014 roku włoski rząd opublikował „La Buona Scuola” zestaw wytycznych do kompleksowej reformy systemu oświaty. Plany były przedmiotem konsultacji publicznych od 15 września do 15 listopada 2014 r.

W dniu 13 marca 2015 roku, włoski rząd przedstawił reformę jako projekt ustawy, który został zatwierdzony przez parlament w dniu 9 lipca 2015 roku³⁷.

Założenia Krajowego Programu Reform 2015 sugerują, że spośród wszystkich trwających we Włoszech reform, reforma szkolna może mieć największy pozytywny wpływ na PKB w perspektywie długoterminowej.³⁸

Główne punkty reformy dotyczą:

- **Wprowadzenia elementów wynagrodzenia nauczycieli opartych na zasługach (osiągnięciach):** każdego roku, najlepsi nauczyciele w każdej szkole otrzymają jednorazową premię. Dyrektor szkoły będzie typował najskuteczniejszych nauczycieli w oparciu o kryteria ustalone przez szkolny komitet oceny nauczycieli. Komitet będzie się składać z:

(i) dyrektora szkoły;

(ii) trzech nauczycieli;

(iii) ewaluatora zewnętrznego (nauczyciela lub dyrektora z innej szkoły lub inspektora);

(iv) dwóch przedstawicieli rodziców (w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach) lub jednego przedstawiciela rodziców i jednego przedstawiciela uczniów (w szkołach ponadgimnazjalnych).

³⁷ Law 107/2015

³⁸ Ministero dell’Economia e delle Finanze 2015, pp.110-111

W 2018 roku, na podstawie oceny pierwszych trzech lat realizacji, Ministerstwo Edukacji, Szkolnictwa Wyższego i Badań ustanowi krajowe wytyczne dotyczące oceny nauczycieli. 200 mln EUR rocznie zostało przeznaczonych na ten cel. Jest to pozytywny krok, ponieważ wprowadza zasadę oceny pracy nauczycieli i nagradzania dobrych wyników.

Jednak może to mieć jedynie ograniczony wpływ na zwiększenie motywacji nauczycieli i finansową atrakcyjność zawodu, ponieważ reforma nie zmienia systemu awansu nauczyciela.

- **Rekrutacji nauczycieli:** ponad 100 000 nauczycieli, którzy do tej pory byli zatrudnieni na podstawie umów krótkoterminowych, zostanie zatrudnionych na stałe w 2015/16. Podczas gdy około połowa z tych nauczycieli zajmie istniejące stanowiska, druga połowa obejmie nowe stanowiska. Ich rolą będzie wzmocnienie programu edukacyjnego oferowanego przez każdą szkołę, zarówno w zakresie nauczanych przedmiotów jak i innych aspektów, w tym zmniejszenia liczby osób przedwcześnie kończących naukę i doskonalenia umiejętności posługiwania się językiem włoskim przez zagranicznych studentów.

Plan rekrutacji ma na celu rozwiązanie odwiecznego problemu „listy oczekujących” wykwalifikowanych nauczycieli. Ogólnie rzecz biorąc, jest to pozytywne działanie, o ile zobowiązanie rządu, aby umożliwić dostęp do zawodu tylko poprzez otwarte konkursy od 2016 roku zostanie spełnione. Potencjalnym problemem jest to, że nie jest jasne, w jakim zakresie kompetencje dodatkowych nauczycieli naprawdę będą pasować do potrzeb poszczególnych szkół.

- **Autonomii szkół:** dyrektorzy szkół będą mieli większą autonomię w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi i finansowymi oraz technologicznymi i będą podlegać ocenie zewnętrznej co trzy lata. Ponadto, począwszy od roku 2016/17 będą mieć swobodę wyboru nowych nauczycieli konkretnych przedmiotów, w zależności od potrzeb szkoły.

Zamierzenia te są potencjalnie daleko idące, ponieważ znoszą pewne ograniczenia, które jak dotąd ograniczały rozwój prawdziwej autonomii szkoły. Dowody z innych krajów pokazują, że autonomia działa tylko w połączeniu z odpowiedzialnością³⁹, a wyższa jakość zarządzania szkołą jest silnie związana z lepszymi wynikami edukacyjnymi⁴⁰.

Sukces tego działania zależy od właściwego wdrożenia planowanego systemu oceny dyrektorów szkół, w celu zwiększenia ich odpowiedzialności.⁴¹

³⁹ Hanushek i Woessmann 2011

⁴⁰ Bloom i in. 2015

⁴¹ CHECCHI i De Paola 2015

- **Programu nauczania:** niektóre przedmioty mogą być wprowadzane lub wzmocniane: muzyka, sztuka, ekonomia, prawo i sport. W szczególności wprowadzenie / wzmocnienie ekonomii może przyczynić się do podniesienia poziomu znajomości zagadnień finansowych wśród włoskich uczniów, które są bardzo niskie według standardów międzynarodowych.⁴² Szkoły ponadgimnazjalne będą miały pewną elastyczność w ustalaniu własnych programów nauczania poprzez wprowadzanie przedmiotów fakultatywnych.
- **Umiejętności cyfrowych i językowych:** reforma obejmuje:
 - krajowy plan trzyletni ("Piano Nazionale Scuola Digitale") w celu wzmocnienia kompetencji cyfrowych wśród nauczycieli i uczniów oraz poprawy infrastruktury internetowej w szkołach;
 - możliwość wprowadzenia metodologii "zintegrowanego nauczania treści i języka" (CLIL), począwszy od szkoły podstawowej⁴³.
- **Uczenia się w miejscu pracy:** staże mają stać się obowiązkowe dla uczniów w ciągu ostatnich trzech lat szkoły średniej (co najmniej 400 godzin dla uczniów szkół zawodowych i 200 godzin dla uczniów w ramach kształcenia ogólnego). Mogą odbywać się zarówno w sektorze prywatnym lub w administracji publicznej. Na realizację będzie przeznaczony 100 mln EUR rocznie od 2016 roku.

Wprowadzane zmiany dały rządowi prawo do wydawania kolejnych dekretych dotyczących wielu aspektów edukacji w ciągu 18 miesięcy po przyjęciu reformy. Najistotniejsze kwestie dotyczą kształcenia nauczycieli i stworzenia jednego, zintegrowanego systemu wczesnej edukacji i opieki dla dzieci w wieku 0-6.

Próbuje się obniżyć koszty społeczne związane z wykluczeniem osób młodych z rynku pracy. W rzeczywistości, wczesne opuszczanie szkoły (zwłaszcza na południu i na wyspach) jest związane z wysoką stopą bezrobocia i przestępczością nieletnich.

Działania podjęte w ostatnich latach na poziomie krajowym obejmują:

- **krajowy rejestr studentów⁴⁴** (jeszcze nie wdrożony)

⁴² OECD 2014

⁴³ W chwili obecnej metodologia CLIL jest obowiązkowa jedynie w ostatnim roku kształcenia ponadgimnazjalnego.

⁴⁴ Artykuł 3 z Dekretu nr 76 z 15 kwietnia 2005 r wskazuje, że krajowy rejestr uczniów zajmuje się gromadzeniem danych dotyczących wypełniania prawa i obowiązku kształcenia i szkoleń zawodowych. Ministerstwu powierzono "przetwarzanie danych dotyczących edukacji, szkoleń i ścieżek praktyk zawodowych uczniów od pierwszej klasy szkoły podstawowej". Krajowy system jest zintegrowany z "regionalnymi rejestrami uczniów i rejestrami miejskimi" oraz z samorządami Prowincji poprzez usługi orientacji, informacji i szkoleń. Wspomniany wyżej Dekret określa warunki konieczne do integracji: definiuje standardy techniczne w celu wymiany informacji; zapewnia interoperacyjność rejestrów; definiuje informacje niezbędne do śledzenia

- **szkoły drugiej szansy** (szczególnie z inicjatywy prywatnych firm lub trzeciego sektora w porozumieniu z sektorem publicznym);
- **trzyletnie kształcenie i szkolenie zawodowe**, również przewidziane w szkołach średnich, aby zebrać osoby wypadające z systemu po obowiązkowej indywidualnej orientacji. Kursy te, zwane DDIF (diritto dovere all'istruzione e formazione - prawo i obowiązek kształcenia i szkolenia) zostały wprowadzone tzw. reformą GELMINI w 2003 roku, ale nie są powszechne we wszystkich regionach.

Ostatecznie, problemem przedwczesnego kończenia nauki zajmują się instytucje głównie na poziomie lokalnym, czasem przy wsparciu instytucji pozarządowych, ale nie prowadzi to do stworzenia kompleksowej polityki zapobiegania ESL.

W ostatnich latach w południowych Włoszech wydano ponad 250 mln euro na realizację prawie 6000 projektów dotyczących zwalczania przedwczesnego kończenia nauki, finansowanych ze środków z Narodowego Programu Operacyjnego 2007/13.

Ocena ich skuteczności jest nadal w toku, ale ciągłość organizacji (ta sama szkoła przedstawiła projekty zarówno w pierwszej jak i drugiej edycji) wskazuje na ogólny wzrost świadomości i zaangażowania instytucji edukacyjnych w ten temat.

Ministerstwo Edukacji przeznaczyło 15 milionów euro w celu opracowania przez szkoły w całych Włoszech rozwiązań dotyczących zapobiegania wczesnemu kończeniu szkoły, kładąc nacisk na BES (Specjalne Potrzeby Edukacyjne) oraz specjalny plan nauczania uzupełniającego i wieczorowego.

Ostatnia reforma szkolnictwa ma na celu także odnowę systemu praktyk zawodowych w połączeniu z rynkiem pracy. W szczególności umożliwia uczniom wykorzystanie praktyk do zdobycia kwalifikacji z zakresu szkoły średniej i upraszcza wymagania dotyczące zawierania umów o praktyczną naukę zawodu.

Formalne kwalifikacje we Włoszech bezpośrednio odwołują się do europejskich ram kwalifikacji. Obejmują one kwalifikacje przyznawane na szczeblu centralnym (kształcenie ogólne, kształcenie i szkolenia zawodowe początkowe i wykształcenie wyższe) i przez regiony.

ścieżek edukacyjnych i szkoleniowych poszczególnych uczniów. Obszary objęte badaniem Rejestru 7 są powiązane z terminem, w którym badanie zostało przeprowadzone: - obecność: październik - rekrutacja: luty-marzec - badania uzupełniające: październik-listopad - badania dotyczące ocen i ewaluacji: śródroczne: styczeń-luty; końcoworoczne: maj-czerwiec; badania końcowe (podanie ocen wystawionych w późniejszym terminie): wrzesień; badania dotyczące egzaminów państwowych: gimnazjum: czerwiec; ponadgimnazjalne: czerwiec-lipiec; nieobecności (miesięcznie); inne badania dotyczące konkretnych spraw (na życzenie): np. dotyczące doświadczeń w nauczaniu metodą C.L.I.L.

Inne kwalifikacje zawodowe przyznawane na poziomie regionalnym, licencje dla zawodów regulowanych, jak i kwalifikacje prywatne nie zostały uwzględnione, ale zostaną dodane w kolejnym etapie.

Umowa państwo-regiony z roku 2015 przewidywała stworzenie rejestru regionalnych kwalifikacji zawodowych, który zacznie funkcjonować w 2016 roku, jako część krajowego rejestru edukacji, szkoleń i kwalifikacji zawodowych (Repertorio Nazionale dei Titoli di Istruzione e formazione e delle qualifiche professionali), który będzie stanowił ramy jednolitego systemu certyfikacji umiejętności.

W przypadku ESL istnieje tradycja współpracy między obszarami polityki zatrudnienia (Ministerstwo Pracy), młodzieżowej, rodzinnej, sprawiedliwości i zdrowia.

W ramach Ministerstwa Edukacji, Szkolnictwa Wyższego i Badań zostało założone forum dla poradnictwa przez całe życie. Pozostali członkowie tego forum to: Ministerstwo Pracy, Ministerstwo Zdrowia, Konferencja państwa/regionów, Instytut Rozwoju Zawodowego Pracowników (ISFOL), Związek Włoskich Producentów (Confindustria), Unia Izb Handlowych (Unioncamere) i eksperci z uniwersytetów.

Forum to zostało niedawno połączone z komitetem sterującym, powołanym w ramach Konferencji państwa/regionów, który ustanowił mechanizmy koordynacji i współpracy w zakresie poradnictwa między różnymi podmiotami.

Jeśli chodzi o współpracę z różnymi organizacjami na szczeblu lokalnym / instytucjonalnym, dyrektorzy szkół i nauczyciele są zaangażowani w ugruntowane praktyki partnerskie, podczas gdy psychologowie, pracownicy społeczni i młodzieżowi, terapeuci, specjaliści językowi i logopedzi współpracują w ramach projektów.

Edukacja i poradnictwo zawodowe jest wyraźnie uznawane za element prewencji, interwencji i kompensacji w zakresie zwalczania przedwczesnego kończenia nauki.

Kształcenie i doradztwo zawodowe jest osadzone w programach nauczania szkół podstawowych i średnich jako temat interdyscyplinarny. Punkty doradcze i informacyjne w szkołach są odpowiedzialne za poradnictwo zawodowe.

Pracownicy szkoły odpowiedzialni za edukację i poradnictwo zawodowe są nauczycielami bez specjalnego przeszkolenia. Jednak Ministerstwo Edukacji organizuje kursy doskonalenia zawodowego dla wybranych grup wykwalifikowanych nauczycieli i dyrektorów szkół, którzy po szkoleniach, będą zaangażowani w szkolenie pozostałych nauczycieli w swoich regionach.

Narodowy Plan Doradztwa przewiduje rozwój kursów specjalizacyjnych dotyczących doradztwa dla nauczycieli, na poziomie magisterskim.

Edukacja i poradnictwo zawodowe jest również oferowane poza szkołą w centrach doradztwa i/lub informacji (np: Informagiovani), w wojewódzkich urzędach pracy, regionalnych centrach doradczych i informacyjnych, ośrodkach poradnictwa na uniwersytetach i w szkołach ponadgimnazjalnych.

Działania kompensacyjne obejmują doradztwo i wsparcie dla tych, którzy chcą ponownie wejść do systemu edukacji.

3.1.1.2 Poziom regionalny

W ostatnich dekadach region Veneto był w stanie utrzymać niski poziom wypadania z systemu w porównaniu do innych regionów w północnych Włoszech, stopniowo (choć nie liniowo) zbliżając się do europejskiego poziomu odniesienia.

Wyniki te zostały osiągnięte dzięki kompleksowemu zbiorowi polityk i działań, które zostaną opisane poniżej:

- **Współpraca instytucji:** Instytucje z rejonu Veneto są odpowiedzialne za monitorowanie ukończenia kształcenia przez uczniów; Działają one na zasadach wielopoziomowego zarządzania, w celu zapewnienia „pionowego” związku między szczeblem krajowym i regionalnym z jednej strony i lokalnymi działaniami z drugiej, poprzez tworzenie sieci współpracy.

W ciągu ostatnich kilku lat współpraca międzyinstytucjonalna przyniosła wzrost świadomości dotyczącej prawa i obowiązku nauki oraz zupełnie nowe podejście, które doprowadziło do zastosowania w konkretnych projektach nowych narzędzi i praktyk do wykorzystania na co dzień.

Istnieje ciągła współpraca i dialog między instytucjami - Okręgowy Urząd Edukacji w Veneto (USRV) jako regionalny oddział MIUR (Ministerstwo Edukacji, Szkolnictwa Wyższego i Badań Naukowych) i regionalny rząd mogą współpracować ze Stowarzyszeniami Branżowymi, partnerami społecznymi, uniwersytetami i podmiotami, które są aktywnie zainteresowane lokalnym rozwojem.

Wspólne działania i współpraca prowadzi do sporządzania ad hoc dokumentów dotyczących różnych dziedzin i konkretnych inicjatyw (Protokołów Ustaleń, Umów, wspólnie podpisanych Komunikatów etc.). Współpraca między instytucjami niekoniecznie ma formę umów formalnych, ale również różnych inicjatyw promowanych przez

partnerów, określonych imprez, a także działań za pośrednictwem Internetu.

- **Sieci lokalne:** innowacyjny i przełomowy aspekt, który charakteryzuje regionalne szkoły polega na współpracy z podmiotami, które nabywają kompetencji i podejmują obowiązki w dziedzinie edukacji i szkoleń.

Szkoły porzuciły tradycyjne działania i stały się o wiele bardziej elastyczne. Sieci współpracy umożliwiają wymianę zasobów - nie tylko finansowych, ale także zawodowych i edukacyjnych- dzielenie się pomysłami i wspólne podejmowanie trudnych wyzwań. Integracja dotyczy szkół, bez względu na poziom, ośrodków szkolenia zawodowego i innych lokalnych instytucji i stowarzyszeń.

Sieci mogą tworzyć się wokół konkretnych ogłoszeń przetargowych związanych z funduszami regionalnymi, krajowymi i europejskimi; mogą być także tworzone na poziomie lokalnym, w celu znalezienia odpowiedzi na pilne potrzeby i wspólnego opracowania planu skutecznych działań.

„Sieci” mogą skutecznie tworzyć „system” i w ten sposób osiągnąć cele, które USRV (Regionalny Urząd Edukacji w Veneto) uznaje za priorytetowe:

- i. wzmocnienie nauki opartej na orientacji zawodowej
- ii. sprzyjanie integracji poprzez skoncentrowanie się na specjalnych potrzebach uczniów
- iii. wspieranie kultury naukowej i technologicznej
- iv. doskonalenie kursów zawodowych w szkole średniej
- v. zmniejszenie liczby niepowodzeń i osób przedwcześnie kończących naukę
- vi. sprzyjanie mobilności
- vii. zwiększenie liczby absolwentów oraz poziomu wykształcenia wśród osób dorosłych.

W rejonie Veneto szkoły średnie (zarówno niższa jak i wyższa) tworzą lokalne sieci już od ponad dekady, tworząc partnerstwa z ośrodkami kształcenia zawodowego, ale także lokalnymi organami, instytucjami, stowarzyszeniami i uczelniami.

Zainspirowane przez pionową ciągłość i integrację systemów, sieci te są stabilne, również dzięki rocznym planom opracowanym przez Rząd Regionalny wspólnie z Regionalnym Urzędem Edukacji i zrealizowanym inwestycjom.

- 47 lokalnych sieci orientacji zawodowej, z 7 grupami koordynacyjnymi na poziomie prowincji, zapewniające spełnianie prawa i obowiązku edukacji i szkoleń, finansowane bezpośrednio przez rząd Regionu Veneto od 2002 do 2011 roku
- 48 sieci, które działają od 2004 roku - w celu rozwiązania problemu uczniów przybywających z zagranicy, którzy częściej porzucają wcześniej szkołę, lub mają opóźnienia w procesie uczenia się. Sieci te są wspierane finansowo przez MIUR, na podstawie regionalnej umowy uzupełniającej. Nauka języka włoskiego jako drugiego języka jest głównym celem; seria kursów adresowana do nauczycieli i dyrektorów organizowana przez Regionalny Urząd Edukacji w Veneto wraz z uniwersytetami i ośrodkami badawczymi.
- 44 sieci Terytorialnych Centrów Integracji (CTI), które zostały utworzone w Veneto, aby skutecznie wspierać uczniów niepełnosprawnych w osiągnięciu celów edukacyjnych.
- 35 niedawno utworzonych sieci w celu opracowania innowacyjnych planów finansowanych przez MIUR, aby podjąć działania w celu dostosowania szkół do potrzeb regionalnych i integracji modułów szkoleniowych, określenia narzędzi i procedur uznawania wykształcenia zdobytego w środowiskach nieformalnych.
- **Umowa z Veneto dotycząca zintegrowanej oferty edukacyjnej.** W umowie ramowej dotyczącej zintegrowanej oferty edukacyjnej, która jest regularnie aktualizowana, „zintegrowane działania dotyczące orientacji zawodowej” są opisane w art. 2 tej umowy co pokazuje jak ogromne znaczenie mają powyższe działania dla obu stron.

Artykuł skupia się na „potrzebie promowania inicjatyw mających na celu zapewnienie młodzieży niezbędnych narzędzi i możliwości aby odpowiedzialnie i świadomie wybierała i opracowywała plany długoterminowe, które są zakorzenione w najbliższej okolicy; Plany te mogą być

zmieniane w zależności od lokalnych zmian nieustannie promujących orientację zawodową".

Regionalny rząd Veneto i Regionalny Urząd Edukacji mają wspólny „cel priorytetowy”, jakim jest „wzmocnienie synergii w ramach zintegrowanego systemu, aby zorientować działania szkół i ośrodków szkoleniowych na programy nauczania, które są spójne z inicjatywami podejmowanymi przez inne podmioty”. Strony zobowiązują się również do promowania inicjatyw i usług dotyczących orientacji, zarówno z punktu widzenia szkoleniowego jak i informacyjnego, skierowanych do uczniów i ich rodzin w ramach uczenia się przez całe życie:

- rozpowszechnianie informacji na temat ofert edukacyjnych, aby ułatwić wybór,
- angażowanie podmiotów do wdrażania metod edukacyjnych sprzyjających osiągnięciom uczniów i zapobieganiu przedwczesnemu kończeniu nauki;
- poprawę istniejących lokalnych sieci w celu wspierania ciągłości i integracji;
- faworyzowanie lokalnych porozumień i wymiany w celu rozszerzania sieci
- prowadzenie monitoringu działań w celu oceny działań, pokonywania trudności i ulepszania mocnych stron;
- promowanie, wspieranie i rozpowszechnianie „dobrych praktyk”;
- wymiana informacji dotyczących planowanych inicjatyw i wyników tego, co już zostało zrobione.

Poniżej opisano działania, które zostały podjęte:

1. spotkania i inicjatywy z udziałem rodzin, mające na celu rozpowszechnianie informacji i podnoszenie świadomości;
2. włączanie uczniów i rodzin w działania dotyczące orientacji i reorientacji zawodowej;
3. kursy orientacji zawodowej, aby ułatwić przejście od szkoły podstawowej do ponadgimnazjalnej w edukacji i szkoleniu zawodowym, w tym inicjatywy dotyczące orientacji;
4. krótkie moduły dotyczące metod nauczania związane z orientacją podczas wspomnianego przejścia;

5. kursy szkoleniowe związane z orientacją i reorientacją dotyczące możliwości zmiany przebiegu nauczania w ramach systemu kształcenia i szkolenia zawodowego lub zmiany pomiędzy kursami poprzez ukierunkowane działania w trakcie i po zakończeniu kursów, ze szczególnym uwzględnieniem dokumentacji i/lub certyfikatów dotyczących nabytych kompetencji;
6. działania skierowane do młodych ludzi w celu wspierania i promowania wyboru osobistych ścieżek w ramach kształcenia obowiązkowego i wypełniania prawa i obowiązku do edukacji i szkoleń;
7. zajęcia dla uczniów z zagrożonych środowisk (niepełnosprawnych, cudzoziemców, mniej skłonnych do interakcji, z ryzykiem deportacji/porzucenia nauki, itp), w tym wspólne programy gimnazjów i szkolenia zawodowego, również z udziałem władz prowincji;
8. działania dotyczące orientacji zawodowej umożliwiające wybór programu edukacyjnego/szkolenia zawodowego adresowane do młodych ludzi mających prawo i obowiązek edukacji, którzy kończą proces kształcenia. Działania te mogą być podejmowane wspólnie z uczelniami i pracodawcami;
9. działania koordynujące i monitorujące projekt. Mają miejsce zarówno w ramach sieci oraz z udziałem Regionalnego Urzędu Pracy.

Działania (często zintegrowane) obejmują różne podejścia i metodologie, które skierowane są do beneficjentów wspólnie lub oddzielnie: mogą to być małe grupy, klasy, więcej niż jedna klasa lub szkoły na danym obszarze. Doświadczenia te doprowadziły do tego, że szkoły na nowo odkryły wartość orientacji zawodowej i stworzyły ukierunkowane ścieżki, biorąc pod uwagę "indywidualne potrzeby".

- **Zintegrowany system szkoleń.**

W celu zwiększenia możliwości wyboru i zaspokojenia lokalnych potrzeb szkoleniowych, regionalny system edukacji był usprawniany przez ponad dziesięć lat wraz z systemem kształcenia i szkolenia zawodowego.

W 2003 roku została podpisana umowa pomiędzy Regionalnym Urzędem Edukacji regionu Veneto i Regionalnym Rządem, mająca na celu uznanie ukończenia regionalnych trzyletnich

kursów szkoleniowych (IeFP) jako wypełnienie prawa i obowiązku do edukacji i szkoleń. Umowa została następnie odnowiona w 2008 roku.

System kształcenia i szkolenia zawodowego jest jednym z trzech ścieżek kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych, które są oficjalnie uznawane na poziomie krajowym. Zgodnie z wytycznymi UE, system ten musi być bardziej elastyczny, sprzyjający nauce i prowadzący do wzajemnego uznawania wykształcenia.

Region Veneto, stosując się do przepisów odnoszących się do reorganizacji, robi kolejny krok w podnoszeniu kwalifikacji do poziomu 4 EQL w odniesieniu do uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych. Uzyskanie tego dyplomu nie uprawnia do wstępu na uniwersytet, ale umożliwia uzyskanie dyplomu wykształcenia średniego.

- **Przejście między Kształceniem i Szkoleniem Zawodowym jako wypełnienie prawa i obowiązku nauki. Wytyczne dotyczące przechodzenia między systemami.**

Wśród możliwości sprzyjających zróżnicowanej ofercie nauki i jej właściwemu dopasowaniu do potrzeb szkoleniowych jest opcja umożliwiająca zmianę kierunku kształcenia: z kształcenia ogólnego na zawodowe i odwrotnie. Umożliwia to zmianę własnego wyboru i przejście do oferty szkolenia zawodowego, które uznajemy za bardziej odpowiednie dla swoich umiejętności i aspiracji. USRV (Regionalny Urząd Edukacji regionu Veneto) i Rząd Regionalny wspierają kursy organizowane wspólnie przez szkoły średnie i Kształcenie i Szkolenie Zawodowe dostosowane do potrzeb ucznia. Dlatego też zostały stworzone praktyczne wytyczne dotyczące orientacji zawodowej, tak aby przejście było prawdziwą szansą dla młodych ludzi.

Wytyczne mają na celu umożliwienie płynnego przejścia od kształcenia ogólnego do szkolenia zawodowego na poziomie szkoły średniej i zostały poprawione, aby skupić się na poświadczeniu kompetencji i uznaniu osiągnięć; działania towarzyszące oraz ukierunkowane ścieżki praktyk zawodowych zostały również zarysowane.

Formalna ratyfikacja przez komisje międzyinstytucjonalne nadała im wartość edukacyjną. W prowincjach i na obszarach lokalnych, zostały podpisane protokoły i porozumienia między szkołami, Centrami Szkoleń Zawodowych i rządami regionów, czyniąc ich odpowiedzialnymi za wypełnianie zobowiązań dotyczących szkoleń zawodowych.

- **Nauka i praca w celu wypełnienia prawa i obowiązku nauki**

Projekty dotyczące kształcenia i pracy były realizowane w Veneto od roku szkolnego 2003/2004, dzięki serii porozumień podpisanych przez Rząd Regionalny Veneto, Regionalny Urząd Edukacji regionu Veneto (USRV), Unindustria i partnerów społecznych.

Po podpisaniu protokołów podjęte zostały działania, które były odnawiane co dwa lata aż do 2008 roku. Strony określiły aspekty dotyczące realizacji projektów przez szkoły, uznając wartość uczenia się przez pracę i kończąc z rozdzielaniem pracy i nauki, sprzyjając integracji procesów szkoleniowych w projekcie nadal prowadzonym przez szkoły.

Współpracując ze szkołami w opracowywaniu, wdrażaniu i ocenie procesów, partnerzy instytucjonalni dostrzegli zmianę pomiędzy kształceniem i pracą jako „skuteczną strategię wzmocnienia kształcenia średniego i zbliżenia go do świata pracy i ukończenia ścieżki edukacyjnej głównie skupiając się na szkoleniu poszczególnych osób”.

Podjęte będą zatem „odpowiednie działania towarzyszące, aby wspierać poziom wykształcenia”, w tym działania z zakresu orientacji zawodowej wraz z działaniami związanymi z zachęcaniem, przechodzeniem, wspieraniem i monitorowaniem.

W roku szkolnym 2013-14, 19169 uczniów z 919 klas - 3, 4 i 5 klas szkół ponadgimnazjalnych - pochodzących z 217 szkół ponadgimnazjalnych z regionu Veneto brało udział w kształceniu i szkoleniu zawodowym trwającym przeciętnie 264 godzin.

Szkolenia odbywały się w 6.366 miejscach pracy, z których prawie 4000 stanowiły firmy, wspierane przez 15.325 nauczycieli i trenerów, z których 5000 było nauczycielami. Niektórzy uczniowie pochodzili z Licei (7,5%), choć te

szkolenia skierowane są głównie do uczniów Szkolenia Zawodowego; powyższe doświadczenia zastąpiły od 2010 roku tzw. Terza Area (trzeci obszar), ścieżkę szkoleniową opartą na programie nauczania, która została wprowadzona wskutek reorganizacji w 1994 roku i została formalnie uznana przez region.

Regionalny Urząd Edukacji Veneto zawsze uważał, że naprzemienne uczenie się i praca to impuls do innowacji; szkoły musiały zastanowić się nad swoimi ofertami edukacyjnymi i ich dostosowaniem do potrzeb rynku z jednej strony i nad testowaniem skuteczności proponowanych metod edukacyjnych koncentrując się na rozwoju kompetencji oraz ocenie i uznaniu kompetencji, które zostały nabyte w środowiskach nieformalnych.

Instytucje edukacyjne zawsze starały się o uznanie równoważności opisanego powyżej wykształcenia. Wszystko zaczęło się w 2003 roku, kiedy 10 szkół z regionu (również Licei) wzięło udział w próbie, po podpisaniu protokołu ustaleń przez USRV (Regionalny Urząd Edukacji Veneto), Administrację regionu Veneto, Unioncamere i Confindustria.

Równoważność została szczegółowo przeanalizowana w trakcie wieloletnich zajęć szkoleniowych dla nauczycieli; w ciągu ostatnich kilku lat, USRV podkreślał, że uznanie równoważności jest przedmiotem badań w ramach pracy sieci szkół. Projekty regionalne skierowane do szkół zachęcają je do włączenia się w dyskusje na ten temat w ramach tworzonych komitetów technicznych i naukowych.

Wspólne wskaźniki i stosowane narzędzia oceniające, które są uznawane przez wszystkie zaangażowane podmioty, przynoszą korzyści w integracji teorii i doświadczenia zawodowego. Ponadto zostanie stworzony projekt dokumentu o nazwie „Suplement do dyplomu” w ramach systemu Europass, którego celem jest wspieranie mobilności uczniów.

- **Ocenianie efektywności systemu danych wyjściowych**

Dane ilościowe związane z przedwczesnym kończeniem nauki mogą być regularnie przedstawiane jako dane wyjściowe procesu szkoleniowego, który został „ukończony”: pod koniec

roku szkolnego, kursu lub na końcu ścieżki po wypełnieniu prawa oraz obowiązku edukacji i szkoleń.

Częstotliwość badań statystycznych i przetwarzanie stosunkowo stabilnych danych, które są zbierane z wykorzystaniem parametrów międzynarodowych, może określić pozytywne lub negatywne trendy i umożliwić decydującym, po zidentyfikowaniu mocnych i słabych stron, ustalenie priorytetów i dokonanie odpowiednich wyborów. Zasoby udostępniane przez ISTAT i MIUR pomagają zidentyfikować sytuacje, które nie są związane z obecnym stanem rzeczy.

Przez porównanie tendencji zarówno z synchronicznego jak i diachronicznego punktu widzenia, dokonaną interwencję i wynikające z niej rezultaty można ocenić. Główne zagadnienia i potencjalne ulepszenia można określić w związku z tworzeniem nowych modeli prewencji.

Restytucja publiczna, która nie jest natychmiast dokonywana, zapewnia szkołom okazję do samooceny; mogą porównać swoją sytuację z sytuacją innych podobnych szkół, na poziomie regionalnym i krajowym.

3.1.1.3 Poziom lokalny

Administracja i zarządzanie na szczeblu lokalnym obejmuje Prowincje⁴⁵ i gminy (Comuni), które mają obowiązki w różnych obszarach i na różnych szczeblach systemu edukacji.

Prowincje mają przypisane konkretne zadania tylko dla edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym. Gminy, często reprezentujące małe wspólnoty i obszary, położone na terenie całych Włoch, mają zadania własne lub delegowane przez regiony lub prowincje związane z usługami z obszaru szkolnictwa przedszkolnego, podstawowego i gimnazjalnego.

Prowincje i gminy wykonują swoje zadania związane z edukacją poprzez specjalne urzędy edukacyjne (Assessorati).

⁴⁵ Organizacja państwa na szczeblu prowincji została niedawno zmieniona. Zatem, obowiązki prowincji w dziedzinie edukacji mogą w przyszłości ulec zmianie.

3.1.2 Wdrożenie

W tej części zostanie omówione wdrażanie krajowych, regionalnych i lokalnych polityk.

3.1.2.1 ARS (Anagrafe regionale degli studenti): Regionalny Rejestr Uczniów

Zrozumienie, że wczesne porzucanie kształcenia i szkolenia jest złożonym procesem, wykrywanie wczesnych sygnałów i identyfikacja uczniów, którzy są narażeni na ryzyko wczesnego porzucenia kształcenia i szkolenia jest warunkiem koniecznym dla rozwoju ukierunkowanych i skutecznych działań w celu zapobiegania.

Monitorowanie danych jest skutecznym sposobem zapobiegania i walki z porzucaniem nauki szkolnej. W tym celu w 1999 roku stworzono Regionalny Rejestr Uczniów, zgodnie z art. 68, L. 144/1999, który określił stworzenie przez służby zatrudnienia „regionalnego rejestru osób”, które ukończyły obowiązkową ścieżkę edukacji i orientacji zawodowej; Prawo DPR 257/2000 miało na celu koordynację działań szkół i służb zatrudnienia oraz władz lokalnych oraz zarządzanie regionalnym rejestrem osób, które ukończyły obowiązkową ścieżkę edukacji.

Rejestr Kształcenia Obowiązkowego (obecnie Regionalny Rejestr Uczniów), jak określono w art. 3 DPR 257/2000, został utworzony w 2002 roku, zgodnie z art.7 Umowy Ramowej z 2011 podpisanej przez USRV i Administrację Regionalną Veneto. Umowa dotyczyła serii zintegrowanych działań prowadzonych przez instytucje zaangażowane: używania „przez regionalny rząd narzędzi informatycznych oraz oprogramowania do gromadzenia danych i informacji na temat uczniów, którzy spełnili obowiązek szkolny i ukończyli ścieżki edukacyjne,” stosowania oprogramowania przez „niezależne instytucje szkolne”, przekazywania danych przez upoważnione osoby i wspomniane narzędzia telematyczne.

Dane są dostarczane przez SIL do lokalnych Urzędów Pracy, które oferują informacje, orientację i poradnictwo. Działania te są również wspierane przez Ośrodki Szkolenia Zawodowego i rządy prowincji aby „zapewnić prawidłowe przekazywanie danych i potrzebną pomoc techniczną”. Są również wspierane przez lokalne osoby do kontaktu w służbie zatrudnienia. Rejestr regionalny stanowił podstawę do opracowania działań monitorujących i sposobów analizy po ukończeniu ścieżek edukacyjnych. Regionalny Rejestr został później wzmocniony przez dekret 76/2005 dotyczący prawa i obowiązku kształcenia i szkolenia, w którym stwierdzono, że ARS (Regionalny Rejestr Uczniów) jest centralnym punktem Krajowego Systemu Rejestrów Uczniów. Regionalny Rejestr obejmuje uczniów ze szkół

podstawowych i jest związany z rejestrami gminnymi z jednej strony i krajowymi z drugiej.

Korzyści płynące ze stosowania ARS w regionie Veneto polegają na jego zdolności do monitorowania zarówno procesu jak i wyników, nie tylko do przetwarzania i analizowania danych, ale także do zapobiegania niepowodzeniom i przywracaniu do systemu poprzez natychmiastowe podjęcie działań. Badanie ma na celu nie tylko przetwarzanie i analizowanie danych, ale także podejmowanie ukierunkowanych działań.

ARS monitoruje spełnianie przez dzieci obowiązku szkolnego, monitoruje i interweniuje również w sprawach młodzieży w wieku 16-18 lat, aby wypełniali prawo i obowiązek edukacji i szkoleń. Po to aby ocenić i poprawić działania związane z orientacją zawodową ARS zbiera informację o edukacyjnych i szkoleniowych wyborach uczniów w Veneto; zdobywa dane na temat absolwentów szkół i ich ewentualnych niepowodzeniach edukacyjnych, aby właściwie ocenić i poprawić ofertę edukacyjną. Dane ARS, w przeciwieństwie do tych z Krajowego Rejestru MIUR, dotyczą młodzieży, czyli edukacji, IeFP i umów o praktyczną naukę zawodu. Identyfikują również osoby poprzez ich kod podatkowy i mogą też określić poziom edukacji rodziców oraz zidentyfikować osoby, które nie uczęszczają na zajęcia. Dane te mogą zatem dostarczyć szczegółowych informacji na temat osób fizycznych, jak również tego, co dzieje się w systemie.

ARS pozwala na dostęp do swoich danych podmiotom uprawnionym, chroniąc jednocześnie ich prywatność. Każda szkoła może samodzielnie wejść do systemu, aby pozyskać informacje na temat własnych uczniów, sytuacji w regionie i sytuacji w zakresie konkretnych obszarów. Dyrektorzy gimnazjów mogą więc sprawdzić losy swoich uczniów przez dwa kolejne lata.

ARS regularnie gromadzi i publikuje raporty na temat uczniów, którzy albo zapisali się lub odbywają kształcenie w ramach ścieżek edukacyjnych (szkoły publiczne, ogólnokształcące, prywatne nieogólnokształcące i edukacja domowa), IeFPs i umów o praktyczną naukę zawodu.

Raporty mogą w szczególności dotyczyć:

- Prognozowania
- Zapisów
- Uczestników
- Odrzuconych uczniów
- Raportów do CPI i powtórnego przyjęcia
- Przejść pomiędzy i wewnątrz systemu
- Praktykantów;

- Spełniania obowiązku w ramach umowy o praktyczną naukę zawodu

3.1.2.2 Portal internetowy SCUOLA MIA

Na mocy protokołu ustaleń z dnia 30 października 2008 roku pomiędzy Ministrem Administracji Publicznej i Innowacji oraz Ministerstwem Edukacji, Szkolnictwa Wyższego i Badań utworzono portal internetowy SCUOLAMIA.⁴⁶

Celem SCUOLAMIA jest poprawa komunikacji między szkołami a rodzinami i ułatwienie rodzicom udziału w szkolnym życiu swoich dzieci.

Przystąpienie do projektu jest dobrowolne, zarówno dla szkół jak i rodziców. Obecnie zarejestrowanych jest około 3000 szkół, ale ich liczba stopniowo wzrasta.

Usługi oferowane na portalu obejmują:

- Komunikaty dotyczące życia szkolnego uczniów i ich osiągnięć w nauce;
- komunikaty dla rodzin i powiadomienia w czasie rzeczywistym o obecności / nieobecności uczniów, za pośrednictwem internetu, poczty elektronicznej, wiadomości tekstowych;
- godziny pracy nauczycieli i możliwość zorganizowania spotkań z nimi;
- wydawanie certyfikatów;
- cyfrową kartę raportu ucznia.

Nauczyciele mogą rejestrować codzienne oceny, które uczeń otrzymał. Ocena może być również wysłana do rodziców poprzez wiadomość SMS i / lub e-mail, lub może być wyświetlana na Portalu ScuolaMia.

Rodzice mogą także zobaczyć następujące informacje:

- przedmiot, z którego uczeń otrzymał ocenę,
- nauczyciela przedmiotu,
- datę otrzymania oceny,
- rodzaj testu (pisemny, ustny, praktyczny)
- tekst oceny.

Szkoły mogą podjąć decyzję o wprowadzeniu wszystkich funkcji lub tylko części z nich.

3.1.2.3 Spersonalizowane Plany Edukacyjne

Uczniowie pochodzący z nieuprzywilejowanych środowisk społeczno-ekonomicznych, kulturowych czy językowych, są najbardziej narażeni na ryzyko przedwczesnego kończenia nauki.

⁴⁶ www.scuolamia.pubblica.istruzione.it

Włochy mają długą i silną tradycję uwzględniania szczególnych potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez umieszczanie uczniów w szkołach ogólnodostępnych oraz podejmowanie pozytywnych działań. Wszystkie klasy specjalne oraz oddzielne zostały zlikwidowane w 1977 roku⁴⁷. Pełna integracja wszystkich dzieci z niepełnosprawnością głęboką jak i wtórną i problemami w uczeniu się jest możliwa dzięki wyspecjalizowanym nauczycielom w klasach, zróżnicowanym programom nauczania i długoterminowym działaniom wspierającym konkretne osoby. Podejście to obejmuje zarówno kształcenie obowiązkowe (w wieku 6-16 lat) jak i okres przed i po kształceniu obowiązkowym (w wieku 3- 6, 16-18 lat). Na bazie ponad 30 lat doświadczenia, w 2010 roku, nowe wytyczne krajowe jeszcze bardziej podkreśliły elastyczne strategie nauczania, odpowiednią liczebność klas, współpracę zespołów wsparcia, udział rodziców i społeczności lokalnej. Ostatnie cięcia w budżetach krajowych i lokalnych częściowo zagrażają pomyślnemu stosowaniu tych założeń.

Niekorzystna sytuacja uczniów jest identyfikowana na poziomie lokalnym i szkolnym i, w razie potrzeby, nauczyciele opracowują indywidualne plany edukacyjne. Dodatkowe działania mogą obejmować formy wsparcia (np. zwolnienie z niektórych opłat). W przypadku zagranicznych uczniów, szkoły mogą tworzyć laboratoria językowe, indywidualne lub w grupach, w celu ułatwienia nauki języka.

Nauczyciele przedmiotów objętych programem nauczania są bezpośrednio odpowiedzialni za uczniów ze środowisk migracyjnych. Jednak władze lokalne, a także stowarzyszenia i organizacje działające na szczeblu lokalnym, często zapewniają mediatorów kulturowych i językowych, którzy pomagają nauczycielom i pracownikom szkół komunikować się z uczniami i ich rodzinami.

Dla prawie wszystkich uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, we włoskim systemie szkolnym (w tym uczniów niepełnosprawnych, ze specyficznymi zaburzeniami w uczeniu się, specyficznymi zaburzeniami rozwojowymi lub pochodzącymi z nieuprzywilejowanych środowisk społeczno-ekonomicznych, kulturowych czy językowych), ustawa przewiduje opracowywanie dostosowanych planów edukacyjnych, które umożliwiają im doskonalenie swoich umiejętności i wiedzy, w oparciu o własne umiejętności i przewidywany obszar poprawy. Nazywane są indywidualnymi planami edukacyjnymi lub spersonalizowanymi planami edukacyjnymi i są przygotowywane przez nauczycieli, personel medyczny, rodziców i innych specjalistów uczestniczących w edukacji ucznia.

⁴⁷ Law 517/1977

Rodzice uczestniczą również w szkolnej Grupie Roboczej na rzecz Integracji (GLI) i mają swoich reprezentantów w Lokalnej i Regionalnej Międzyinstytucjonalnej Grupie Roboczej (GLIP-GLIR).

Na poziomie szkolnym, zarówno dyrektor szkoły jak i pracownicy dydaktyczni są odpowiedzialni za zapewnienie jakości. Dyrektor organizuje działania szkolne według kryteriów efektywności i skuteczności kształcenia i jest odpowiedzialny za wyniki tej działalności. Kadra planuje i weryfikuje zajęcia dydaktyczne.

Począwszy od roku szkolnego 2013/14, każda szkoła musi opracować Roczny Plan na rzecz Integracji (PAI) jako podstawę Planu Polityki Edukacyjnej (POF). POF jest podstawowym dokumentem opisującym działania programowe, pozalekcyjne, edukacyjne i organizacyjne, które każda szkoła podejmuje w ramach swojej autonomii. Na koniec każdego roku szkolnego szkoły muszą monitorować i ocenić skuteczność swoich działań integracyjnych.

3.1.2.4. Umożliwianie powrotu do system edukacji

We Włoszech powrót do edukacji jest umożliwiany w ramach EDA (edukacji dla dorosłych), która jest polityką ustanowioną w ramach realizacji strategii lizbońskiej i kształcenia ustawicznego i zajmuje się wszystkimi formalnymi i nieformalnymi możliwościami uznawania kształcenia dla dorosłych obywateli, jak i dla cudzoziemców.

Ogólnie rzecz biorąc tradycja oparta na kursach szkoleniowych dla dorosłych, zwykle w postaci zajęć wieczorowych, umożliwiająca nabycie kwalifikacji akademickich i zawodowych, istniała w ramach włoskich systemów szkoleniowych i edukacyjnych od dawna.

We Włoszech istnieją dwa systemy zapewniające kształcenie dorosłych, jeden pod nadzorem Ministerstwa Edukacji, drugi zorganizowany przez władze regionalne, które są odpowiedzialne za kształcenie i szkolenie zawodowe.

W konsekwencji trudno jest stworzyć jasny obraz działań naprawczych dla ESL, ale jest możliwe podkreślenie podstawowych możliwości oferowanych tym, którzy chcą wrócić do kształcenia lub szkolenia.

- **CTPs: Stałe terytorialne centra kształcenia i szkolenia dorosłych w ramach system szkolnego.** Ośrodki te mogą znajdować się w szkołach każdego poziomu lub typu, a cele i priorytety są ustalane przez „regionalny zintegrowany plan szkoleń” i koordynowane przez władze lokalne i partnerów społecznych.

Każde centrum świadczy usługi szkoleniowe i dotyczące znajomości kultury i funkcjonowania, kulturowej asymilacji i awansu kulturowego ponownej motywacji i reorientacji, przyswojenia i konsolidacji konkretnej wiedzy i umiejętności, przygotowania do profesjonalizacji i przekwalifikowania zawodowego.

W zależności od wieku i doświadczenia życiowego stażystów, kursy CTP są organizowane w sposób elastyczny i indywidualny, na podstawie wcześniejszego określenia zasobów, potrzeb, oczekiwań, uzyskanych punktów kredytowych, odbytych szkoleń i nabytego doświadczenia w pracy każdego ucznia. Pod koniec kursu osoby mogą uzyskać:

- świadectwo ukończenia szkoły podstawowej,
- świadectwo ukończenia gimnazjum
- zaświadczenie o zdobyciu kwalifikacji i kredytów, które mogą być wykorzystane w kształceniu zawodowym lub świadectwo uzyskania kwalifikacji zawodowych i uznania punktów kredytowych, które mogą być wykorzystane w systemie szkolnym.

Wszystko to jest zapisane na osobistym "libretto" (portfolio).

Jest to zapis nie tylko kredytów uznawanych gdy uczeń rozpoczyna kurs, ale również zrealizowanych rzeczywistych działań wraz z liczbą godzin i określeniem dziedziny kulturalnej i zawodowej oraz podsumowanie umiejętności, kwalifikacji i certyfikatów.

Uczniom, którzy nie uzyskali ostatecznych kwalifikacji i/lub świadectwa zawodowego i kulturowego przewidzianego w umowie szkoleniowej, wszelkie kredyty, które zdobyli zapisuje się w osobistym portfolio. Koordynator centrum wystawia uczniom certyfikat uczestnictwa.

System edukacji dorosłych działa we Włoszech od 1997 roku⁴⁸ i do tej pory działał w Lokalnych Centrach Stałych (Centri territoriali permanenti - CTP), a kursy wieczorowe były organizowane w szkołach ponadgimnazjalnych.

- **CPIA:** Reforma w zakresie edukacji dorosłych z 2012 roku przewidywała reorganizację centrów oferujących kierunki kształcenia dla dorosłych (dawne Lokalne Centra Kształcenia Ustawicznego, teraz - Wojewódzkie Centra Kształcenia Dorosłych - Centri Provinciali per l'Istruzione degli adulti - CPIAs) oraz kursy. CPIAs to autonomiczne instytucje edukacyjne organizowane w sieciach lokalnych. Mają ten sam stopień autonomii jak szkoły ogólnodostępne, co oznacza, że mają własne pomieszczenia, personel i organy prowadzące.

⁴⁸ Ministerial Ordinance no. 455/1997

Kursy oferowane przez CPA adresowane są do osób w wieku 16 lat i powyżej (osoby w wieku 15 lat mogą brać udział w wyjątkowych okolicznościach). CPA oferują kursy odpowiadające edukacji podstawowej aż do zakończenia kształcenia obowiązkowego, a także kursy językowe dla imigrantów. W szczególności CPIAs oferują kursy pierwszego poziomu, mające na celu uzyskanie kwalifikacji pierwszego stopnia oraz poświadczenie podstawowych kompetencji jakie są nabywane po ukończeniu kształcenia obowiązkowego w szkolnictwie zawodowym i technicznym. Instytucje kształcenia ponadgimnazjalnego oferują kursy drugiego stopnia, mające na celu zdobycie świadectwa ukończenia szkoły technicznej, zawodowej i artystycznej. CPIAs oferują również kursy języka włoskiego dla dorosłych z zagranicy, które kończą się uzyskaniem certyfikatu językowego. Dla uczniów, którzy nie ukończyli szkoły podstawowej, oferowane są kursy umożliwiające nabycie podstawowych umiejętności i uzyskanie wykształcenia podstawowego.

Wszystkie kursy organizowane przez CPA mają elastyczną strukturę, co pozwala na indywidualizację ścieżek kształcenia i uznawanie wcześniejszych etapów nauki. Uczniowie mogą odbywać do 20% całkowitego obowiązkowego czasu kształcenia w formie kształcenia na odległość.

System podlega Ministerstwu Edukacji, Szkolnictwa Wyższego i Badań. Ten typ kształcenia jest finansowany ze środków państwowych i jest bezpłatny dla uczestników. Dane dotyczące uczestników nie są jeszcze dostępne.

Szkoły wieczorowe: osoby ze świadectwem ukończenia szkoły gimnazjalnej mogą uczęszczać na zajęcia wieczorowe w szkołach ponadgimnazjalnych do momentu uzyskania dyplomu. Również w tym przypadku edukacja jest zintegrowana i bierze pod uwagę podejście dorosłych uczniów do wiedzy, integrację kompetencji między kształceniem ogólnym i zawodowym oraz uznanie wcześniejszych doświadczeń uczniów, zarówno w dziedzinie pracy jak i kultury.

3.1.3 Ewaluacja

Mimo, że we Włoszech nie ma kompleksowej strategii na rzecz zwalczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki, wszystkie działania ustawodawcze w zakresie kształcenia, szkolenia i pracy obejmują monitorowanie, zapobieganie, interwencję i reintegrację osób wypadających z systemu, ESL i NEET.

Polityki są realizowane lokalnie przez szkoły, często we współpracy z innymi instytucjami edukacyjnymi lub kształcenia zawodowego, władzami lokalnymi i organizacjami prywatnymi.

Pomimo autonomii jaką szkoły uzyskały w 2000 roku, nie mają uprawnień dotyczących rekrutacji, płac i zwalniania nauczycieli. Tak więc, szkoły po prostu zarządzają obiektami, projektami integracyjnymi oraz mają możliwość zbierania pieniędzy poprzez instytucje prywatne lub lokalne.

Wysokość środków, które szkoły otrzymują od rządu określana jest w części poprzez wzory, a po części w zależności od umów krajowych między rządem i związkami zawodowymi. Wzór uwzględnia liczbę uczniów (uczniowie niepełnosprawni mają większą „wagę”), rodzaj i wielkość szkoły. Ponadto istnieje inny fundusz przeznaczony na „rozszerzanie usług szkoleniowych i interwencję”, który jest dystrybuowany zgodnie z priorytetami ministerialnymi i dotyczy szkoleń nauczycieli, obszarów nieuprzywilejowanych i projektów ewaluacyjnych lub innowacyjnych.

Ze względu na kryzys gospodarczy, w ostatnich latach fundusze dla szkół zostały drastycznie zmniejszone i w konsekwencji, nie wszystkie szkoły są w stanie wdrożyć wszelkie możliwe działania w celu ograniczenia zjawiska przedwczesnego kończenia nauki.

Ponadto dyrektorzy szkół mają problemy z zatrudnianiem pracowników o konkretnych umiejętnościach, takich jak np. pedagogzy szkolni lub brak im środków na szkolenie nauczycieli.

Na przykład, nie wszystkie szkoły są podłączone do portalu ScuolaMia, ponieważ często nie mają odpowiedniego sprzętu technicznego i dlatego nauczyciele nie mogą uzyskać dostępu do portalu.

Z tego powodu w tych szkołach brakuje ważnego narzędzia, które pomaga w szybkiej identyfikacji problemu (np. częste nieobecności lub niskie osiągnięcia) i podjęciu natychmiastowych działań w celu uniknięcia ryzyka przedwczesnego kończenia nauki.

3.1.3.1 “A School as a Friend” (“Szkoła jako przyjaciel”) : Projekt tele-nauczania dla chorych dzieci

Tele-nauczanie to sesje edukacyjne wykorzystujące połączenia internetowe i kamery - jest to potężne narzędzie skierowane do dzieci, które nie są w stanie uczestniczyć w tradycyjnym systemie edukacji, bo cierpią na choroby, które uniemożliwiają im opuszczenie szpitala lub domu.

W rzeczywistości tele-nauczanie oferuje dziecku możliwość połączenia doświadczenia bycia chorym z własnym obrazem. Umożliwia mu kontakt

z codziennym życiem i tworzy oczekiwania w stosunku do czasu, gdy choroba się zakończy.

W praktyce, gdy dziecko przebywa w szpitalu, może brać udział w interaktywnych doświadczeniach, które mają określony cel uczenia się (ponieważ szkoła jest częścią tożsamości dziecka), ale priorytety mogą być identyfikowane w wymiarze społeczno-psychologicznym: komunikacja nie tylko z nauczycielem, ale i z innymi dziećmi (przy użyciu ciekawej/motywującej technologii komunikacji wideo) może pomóc poczuć się lepiej.

Ogólne cele projektu:

- Włączenie dzieci do korzystania ze swoich praw do edukacji i „do korzystania z najwyższego osiągalnego poziomu zdrowia i udogodnień w zakresie leczenia chorób oraz rehabilitacji zdrowotnej”⁴⁹
- Zwiększenie motywacji do uczenia się/i utrzymania/rozwijania zainteresowań i kontaktów społecznych
- Pomoc w celu zmniejszenia izolacji poprzez integrację z rówieśnikami
- Poprawa emocjonalnych, społecznych i edukacyjnych zdolności jednostki
- Poprawienie jakości wielowymiarowej opieki nad dzieckiem
- Promowanie przyjaźni jako wartości i rozszerzanie udziału w duchu solidarności
- Pomoc jak radzić sobie z chorobą i cierpieniem
- Zmiana stereotypowego i stresującego poglądu dotyczącego usług szpitalnych

Historia projektu: projekt - o nazwie "Una Scuola per amico / Szkoła jako przyjaciel" - opiera się na szerokiej współpracy. Wszystko zaczęło się w 2001 roku w Ancona, w regionie Marche. Na tym etapie partnerami byli: region Marche, Szpital Dziecięcy "G. Salesi " znajdujący się w Ankonie, szkoła „Mario Natalucci" w Ankonie (która prowadzi też szkołę w szpitalu), Regionalny Urząd Edukacji, Regionalny Instytut Badań Edukacyjnych, Urząd Miasta Ankona, firmy telekomunikacyjne, 3 stowarzyszenia wolontariuszy. Co dwa lata umowa jest odnawiana.

⁴⁹ Artykuł 24 Konwencji Praw Dziecka

Zasoby: Fundusze są przekazywane przez Region Marche. Została zastosowana szeroka gama narzędzi informatycznych aby połączyć oddziały szpitalne z jedną szkołą podstawową i jednym gimnazjum. Nauczyciele nie są zaangażowani w projekt w pełnym wymiarze.

Grupy docelowe: grupą docelową są przede wszystkim hospitalizowane dzieci w wieku od sześciu do czternastu lat, a także dzieci uczęszczające do tych dwóch szkół w wieku od dziesięciu do czternastu lat, ale mają być włączani również starsi uczniowie.

Kluczowe aspekty metodologiczne:

- Zgodność z celami
- Integracja (usług, obszarów jednostki, jednostek)
- Elastyczność
- Aktywny udział dzieci
- Ciągłość
- Możliwość śledzenia (monitorowania)

Fazy operacyjne:

- Szkolenie personelu
- Zaangażowanie całych klas szkolnych i krótkie szkolenie dla uczniów
- Planowanie i przeprowadzanie lekcji
- Monitorowanie

Cele szczegółowe dla hospitalizowanych dzieci:

- Gwarancja maksymalnie dobrego samopoczucia podczas hospitalizacji (przewycięzanie samotności, rozwijanie zainteresowań innych niż sama choroba)
- Promowanie funkcjonalnej akceptacji obrazu samego siebie przez chore dziecko (samoakceptacji nawet jako osoby dotkniętej chorobą, przyjmowanie pomocy i proszenie o pomoc, akceptacja choroby jako części własnego życia)
- Zapewnienie doświadczeń edukacyjnych w celu zachowania więzów ze światem szkolnym.

Cele szczegółowe dla dzieci w szkołach:

- promowanie postaw prospołecznych (empatia, przyjaźń, podział obowiązków, pomoc osobom w potrzebie)
- Rozwijanie kreatywności, zdolności planowania/realizacji projektów, opanowanie nowych technologii
- Zdobywanie wiedzy o środowisku szpitalnym, radzenie sobie z chorobą poprzez empatyczne interakcje i wymianę doświadczeń

- nabywanie umiejętności wyrażania siebie i komunikacji interpersonalnej

3.1.3.2 Liceum Psychologiczno-Pedagogiczne "A. Fogazzaro" w Vicenza

Instytucja korzysta z elektronicznego rejestru oraz zapewnia rodzinom dostęp online, by mogły weryfikować nieobecności, postępy w nauce, umówić się na rozmowę z nauczycielem, pobrać semestralny i końcowy raport szkolny.

Instytut ma niski wskaźnik przerywania nauki. Częściej następują przeniesienia do innych szkół i istnieje określony schemat działania, gdy uczeń w wieku obowiązkowej edukacji postanawia opuścić instytucję.

Prewencja

- w szkole prowadzone są działania w zakresie orientacji/poradnictwa, prowadzone przez wykwalifikowanego nauczyciela, który jest odpowiedzialny za orientację uczniów przychodzących i kończących szkołę i reorientację tych, którzy chcą przenieść się do innej szkoły;
- istnieje również dział pomocy dla uczniów, rodziców i nauczycieli, którego celem jest udzielanie wsparcia i doradztwo we wszystkich kwestiach związanych z uczniem i szkołą;
- szkoła promuje i organizuje imprezy "otwartej szkoły " aby zapoznać przyszłych uczniów i rodziców z ofertą dydaktyczną w celu wspierania uczniów i ich rodzin w wyborze najbardziej odpowiedniej ścieżki edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym;
- szkoła stosuje rejestr elektroniczny w celu monitorowania uczniów i wprowadzania środków zapobiegawczych/interwencyjnych, gdy pojawiają się niepokojące objawy (np. częste nieobecności, słabe osiągnięcia w nauce, etc.). W każdej klasie znajduje się komputer połączony z elektroniczną tablicą, gdzie nauczyciele mogą aktualizować dane ucznia;

Interwencja

- Jeżeli uczeń jest nieobecny zbyt często, szkoła wysyła list polecony do rodziców zgłaszając im ten fakt. Jeśli uczeń ma mniej niż 16 lat, powiadamiany jest burmistrz miasta zamieszkania ucznia, który ostatecznie decyduje o interwencji służb społecznych.
- Kiedy uczeń w wieku obowiązku szkolnego opuszcza szkołę, rodzice proszeni są o podpisanie formularza stwierdzającego, że zapewnią dziecku dalsze kształcenie zawodowe w celu zwolnienia go z obowiązku szkolnego.

Kompensacja

- Jeśli dziecko w wieku obowiązkowej edukacji opuszcza szkołę, instytucja powiadamia lokalny urząd pracy (CPI). CPI przeprowadza wywiad z uczniem

w celu zdefiniowania jego/jej preferencji dotyczących pracy i rejestruje go/ją na liście osób bezrobotnych do podjęcia praktyk zawodowych.

3.1.3.3 Szkoła Zawodowa Einaudi - Ferrara (Ferrara Einaudi Vocational School)

Prewencja

Korzystanie z rejestru elektronicznego jest głównym narzędziem zapobiegania: rodzice mogą wykryć w czasie rzeczywistym nieobecności, problemy dyscyplinarne, spóźnienia swoich dzieci.

Interwencja

Jeśli uczeń wykazuje niepokojące oznaki, szkoła ostrzega rodziców i organizuje spotkania z uczniem i rodzicami, aby dowiedzieć się, co się dzieje i jakie są problemy. W szkole istnieje „help desk”, w którym psycholog oferuje wsparcie dla uczniów, rodziców i nauczycieli w celu rozwiązania problemów, które mogą pojawiać się u konkretnego ucznia lub grupy.

Kompensacja

Kiedy uczeń jest zagrożony wypadnięciem, szkoła stara się nakierować go na kursy organizowane przez regionalne instytucje szkoleniowe, które są oparte bardziej na praktyce niż teorii.

Szkoła zapewnia również indywidualne programy nauczania dla uczniów niepełnosprawnych w celu wsparcia ich w zdobyciu wykształcenia.

3.2 Polska

Polska ustaliła krajowy cel obniżenia odsetka osób wcześniej kończących naukę do poziomu 4,5% do roku 2020.

W urzędowych dokumentach w Polsce funkcjonują inne definicje, poza definicją osób wcześniej kończących naukę przyjętą przez Eurostat. Są to uczniowie, którzy nie kontynuują edukacji i/lub szkoleń po ukończeniu szkoły średniej I stopnia; uczniowie, którzy porzucili naukę nie ukończywszy obowiązkowej edukacji.

Wczesne kończenie nauki Early Leavers from Education and Training (ELET) jest zagadnieniem, które znajduje się w kręgu zainteresowań nie tylko obszaru edukacji, ale jego uwarunkowania są ściśle powiązane z kontekstem społecznym i ekonomicznym. Dlatego w Polsce, podobnie jak w innych krajach europejskich, problematyka przedwczesnego kończenia nauki znajduje rozwiązania w działaniach prowadzonych przez instytucje edukacji, polityki społecznej, gospodarki, a nawet zdrowia.

Uwarunkowania społeczno – ekonomiczne uczniów należą do najważniejszych czynników wpływających na decyzje o wcześniejszym zakończeniu nauki.

Czynniki powodujące wykluczenie z edukacji można podzielić na cztery zasadnicze grupy^{50 51}

- społeczno-kulturowe: wyniesione z domu niskie aspiracje środowiskowe wzory drogi zawodowej (w tym wykształcenie rodziców), wzory wczesnej samodzielności; Jak pokazują badania „Aspiracje zawodowe rodziców w silnym stopniu różnicuje wykształcenie rodzica.”⁵² Ponadto „Nie jest zaskoczeniem, że aspiracje zawodowe są wyraźnie zróżnicowane ze względu na płeć dziecka i są wyrazem tradycyjnych oczekiwań i stereotypów.”⁵³
- bariery psychologiczne: niska samoocena, brak pewności i wiary w siebie;
- bariery ekonomiczne: bariery związane z sytuacją materialną, niemożność zaspokojenia określonych potrzeb ze względów finansowych: problemy z zakupem podręczników (pomimo „wyprawek szkolnych” i świadczeń rodzinnych), inne wydatki związane ze szkołą, przekraczające możliwości finansowe gospodarstw – zwłaszcza gdy uczy się kilkoro dzieci – jak np. brak pieniędzy na dojazdy i pomoce szkolne), niemożność liczenia na pomoc rodziców w odrabianiu lekcji ze względu na ich zaabsorbowanie sprawami bytowymi, konieczność podjęcia pracy, opieka nad młodszym rodzeństwem, brak zrozumienia ze strony nauczycieli i rówieśników, trudności w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami (narażenie się na wstyd i upokorzenie związane z różnymi brakami ze względów materialnych), brak w domu własnego miejsca do nauki, niedożywienie, brak właściwego ubrania, odmowy uczestnictwa w wycieczkach szkolnych, różnych formach wypoczynku wakacyjnego z przyczyn finansowych, „zamykanie” w domu z przyczyn finansowych, wycofywanie się z różnych form aktywności, które mogłyby rozszerzyć horyzonty myślowe i wzbogacić zasób doświadczeń;

⁵⁰ Federowicz, M. i Sitek, M. (red.) (2011), Społeczeństwo w drodze do wiedzy. Raport o stanie edukacji 2010. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych

⁵¹ Kozarzewski, P. (2008). Wykluczenie edukacyjne. W: Wykluczeni, Wymiar społeczny, materialny i etniczny (137-176), M. Jarosz (red.). Warszawa: ISP PAN

⁵² W. Kozłowski, E. Matczak, Aspiracje zawodowe rodziców w stosunku do własnych dzieci, Raport z badań pilotażowych, Instytut Badań Edukacyjnych Warszawa 2012, s. 11

⁵³ W. Kozłowski, E. Matczak, Aspiracje zawodowe rodziców w stosunku do własnych dzieci, Raport z badań pilotażowych, Instytut Badań Edukacyjnych Warszawa 2012, s. 15

- inne czynniki: problemy zdrowotne, niepełnosprawność, wczesne rodzicielstwo, patologie w rodzinie (nadużycia alkoholu, branie narkotyków, przemoc w rodzinie, członkowie rodziny w konflikcie z prawem), brak możliwości dojazdu do odpowiednich szkół z innych przyczyn niż finansowe (np. zbyt daleka odległość do szkoły).

Inne ważne czynniki wiążą się z systemami edukacji, które zapewniają lub nie wysoką jakość wczesnej edukacji oraz dbają o elastyczność i drożność ścieżek edukacyjnych. Nie bez znaczenia jest również oferta i jakość doradztwa edukacyjno – zawodowego.

Zgodnie z Zaleceniem Rady z 28 czerwca 2011 r. w sprawie polityk na rzecz ograniczania przedwczesnego kończenia nauki, ⁵⁴aby państwa członkowskie „Zapewniły stworzenie do końca 2012 roku kompleksowych strategii w zakresie przedwczesnego kończenia nauki oraz zadbały o ich wdrażanie zgodnie z priorytetami krajowymi i z celami strategii „Europa 2020”. Przyjmuje się, że na kompleksowe strategie powinny się składać środki zapobiegawcze, interwencyjne i kompensacyjne, przy czym te ostatnie mają skłonić osoby, które przedwcześnie zakończyły naukę, by do niej powróciły.” ⁵⁵

W Polsce opracowano i przyjęto „Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego”⁵⁶ oraz dokument „Pespektywa uczenia się przez całe życie.” ⁵⁷

Powyższe dokumenty oraz strategie wojewódzkie, powiatowe i gminne, stanowią podstawę do realizacji działań o charakterze prewencyjnym, interwencyjnym i kompensacyjnym ograniczających przedwczesne kończenie nauki.

Głównymi realizatorami strategii na poziomie krajowym jest m. in. Ministerstwo Edukacji Narodowej, do którego zadań należy ustalanie kierunków polityki oświatowej państwa oraz Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Samorząd terytorialny, czyli samorząd wojewódzki, powiatowy i gminny realizują odpowiednio strategie regionalne i lokalne.

3.2.1 Poziom krajowy

⁵⁴ Zaleceniem Rady z 28 czerwca 2011 r. w sprawie polityk na rzecz ograniczania przedwczesnego kończenia nauki, ⁵⁴ D.U. C 191, 1.7.2011

⁵⁵ Zaleceniem Rady z 28 czerwca 2011 r. w sprawie polityk na rzecz ograniczania przedwczesnego kończenia nauki, ⁵⁵ D.U. C 191, 1.7.2011

⁵⁶ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego przyjęta Uchwałą N r 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r. (M.P. z 2013r., poz. 640)

⁵⁷ „Pespektywa uczenia się przez całe życie” załącznik do uchwały Nr 160/2013 Rady Ministrów z dnia 10 września 2013 r.

„Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju⁵⁸ jest ona spójna ze Strategią Rozwoju Kraju 2020. SRKL stanowi odpowiedź na konieczność podniesienia jakości życia w Polsce w perspektywie roku 2020. Stanowi jednocześnie punkt wyjścia do rozbudowy i podnoszenia jakości kapitału ludzkiego w Polsce przez zastosowanie właściwych, często bardzo nowatorskich rozwiązań, dostosowanych do potrzeb osób na każdym etapie życia.”⁵⁹

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL) przyjęła do realizacji trzy cele spośród pięciu głównych celów strategii „Europa 2020” Są to:

- wzrost zatrudnienia (wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20–64 lat na poziomie 75%, a dla Polski na poziomie 71%),
- podniesienie poziomu kompetencji obywateli (odsetek młodzieży niekontynuującej nauki na poziomie poniżej 10% w UE i na poziomie 4,5% w Polsce, odsetek osób z wykształceniem wyższym lub równoważnym wśród grupy wiekowej 30–34 lata na poziomie minimum 40% w UE i 45% w Polsce,
- zmniejszenie poziomu ubóstwa (zmniejszenie w UE liczby osób zagrożonych ubóstwem 20 mln, a w Polsce o 1,5 mln).⁶⁰

Dla niniejszej pracy kluczowe będą elementy ww. strategii w zakresie realizacji drugiego celu, a odnoszące się do zmniejszenia odsetka młodzieży niekontynuującej nauki.

Zatem uznano, że „Szczególnie istotne są w tym kontekście działania służące osiągnięciu

jednego z celów Strategii „Europa 2020” – zmniejszenia odsetka młodzieży niekontynuującej nauki w Polsce do poziomu 4,5%. Zgodnie z Zaleceniem Rady z dnia 28 czerwca 2011 r. w sprawie polityk na rzecz ograniczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki, działania te koncentrują się na:

- 1) zapobieganiu temu zjawisku od najwcześniejszych lat, w odniesieniu do wszystkich dzieci (w przypadku systemu oświaty chodzi o zapobieganie zjawisku wczesnego kończenia nauki – począwszy od wieku przedszkolnego do zakończenia kształcenia w szkołach wszystkich typów),

⁵⁸ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. 2009 r. Nr 84 poz. 712, z późn. zm.)

⁵⁹ Strategia Rozwoju Kapitału ..., op. cit. s.7

⁶⁰ Strategia Rozwoju Kapitału ..., op. cit. s.5

- 2) wczesnej interwencji – w odniesieniu do dzieci, które potencjalnie mogą być bardziej narażone na to zjawisko,
- 3) kompensacji – w odniesieniu do młodzieży i młodych osób dorosłych, które z różnych przyczyn przerywały lub porzuciły naukę w głównym nurcie edukacji.”⁶¹

System monitorowania oświaty, dzięki któremu są systematycznie gromadzone i analizowane dane dotyczące zjawiska przedwczesnego kończenia nauki stanowi niezbędną podstawę do wdrożenia strategicznych działań.

Głównym celem SRKL jest „rozwijanie kapitału ludzkiego przez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.”⁶²

Główne problemy zdiagnozowane w ww. strategii, które uniemożliwiają pełne wykorzystanie kapitału ludzkiego, a mogą mieć wpływ na realizację założonego celu w zakresie ograniczenia zjawiska wczesnego kończenia nauki to:

- niewystarczający poziom upowszechnienia usług wczesnej opieki i edukacji, powiązany z ich małym zróżnicowaniem i niewielkim zorientowaniem na wsparcie rodziców,
- trudna sytuacja rodzin wielodzietnych (wzrost zagrożenia ubóstwem wraz ze wzrostem liczby dzieci w danym gospodarstwie domowym),
- kształcenie i szkolenie w niewystarczającym stopniu nastawione na rozwijanie kluczowych kompetencji koniecznych w życiu społecznym, obywatelskim i na rynku pracy,
- niewystarczający stopień zaangażowania ze strony pracodawców w proces kształcenia zawodowego i cieszący się zbyt małą popularnością system kształcenia zawodowego,
- niezakończone prace nad stworzeniem nowoczesnego krajowego systemu kwalifikacji, opartego przede wszystkim na Polskiej Ramie Kwalifikacji i krajowym rejestrze kwalifikacji, stwarzającego możliwości szerszego uwzględniania i formalnego dokumentowania nowych kompetencji nabywanych w bardzo różny sposób w ciągu całego życia,
- nie w pełni wykorzystany potencjał młodej generacji, szczególnie na rynku pracy, w tym przedsiębiorczość młodego pokolenia,
- niezadawalający poziom zatrudnienia osób niepełnosprawnych, do czego przyczynia się między innymi niewystarczający dostęp do kształcenia

⁶¹ Strategia Rozwoju Kapitału ..., op. cit. s.6

⁶² Strategia Rozwoju Kapitału s.8

i szkolenia, do usług wspierających i rehabilitacji, a także niedostosowana do specyfiki osób niepełnosprawnych aktywna polityka zatrudnienia,

Zgodnie ze strategią piąty cel, czyli podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli dotyczy nie tylko edukacji formalnej odbywającej się w szkołach i uczelniach, ale także edukacji pozaformalnej i nieformalnej w pracy, w innych instytucjach, a także w środowisku cyfrowym. Cel ten będzie realizowany m. in. poprzez:⁶³

- Poprawę dostępności i jakości wczesnej edukacji, w szczególności na terenach wiejskich oraz zorientowanie jej na wspieranie, a nie zastępowanie rodziców.
- Szersze otwarcie szkół na współpracę z rodzicami i otoczeniem społecznym, zapewnianie w szkołach zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego otoczenia. Rozwijanie dodatkowych zajęć edukacyjnych uzupełniających edukację szkolną, rozwijających zainteresowania i uzdolnienia uczniów oraz wspomagających rodziców w wychowaniu.
- Poprawę jakości kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach oraz rozwój kreatywności i innowacyjności osób uczących się (zindywidualizowanie i odschematyzowanie kształcenia w szkołach, placówkach oświatowych i uczelniach, ukierunkowanie kształcenia i szkolenia na zdobywanie kompetencji kluczowych i umiejętności współpracy).
- Lepsze dopasowanie kształcenia i szkolenia zawodowego na wszystkich poziomach do potrzeb gospodarczych i społecznych oraz wymagań rynku pracy m.in. poprzez zwiększanie zaangażowania podmiotów gospodarczych i społecznych w procesy kształcenia i szkolenia.
- Podniesienie poziomu i dostosowanie do oczekiwań pracodawców modelu szkolnictwa zawodowego.
- Poprawę jakości edukacji na poziomie wyższym.
- Poprawę jakości kształcenia i szkolenia nauczycieli oraz innych osób nauczających, w tym zwiększenie społecznego prestiżu i konkurencyjności ich zawodu.
- Upowszechnienie uczenia się dorosłych, w tym w oparciu o kształcenie praktyczne (zwłaszcza uczenie się w pracy) oraz lepsze dopasowanie szkoleń dorosłych do potrzeb społeczno - gospodarczych, a także lepsza dostępność kształcenia ustawicznego.
- Rozwój krajowego systemu kwalifikacji oraz systemu walidacji (w tym potwierdzania kompetencji nabytych również poza obszarem edukacji formalnej) i systemów gromadzenia i transferu osiągnięć edukacyjnych (spójnych z europejskimi systemami ECVET i ECTS).

⁶³ Strategia Rozwoju Kapitału ..., op. cit. s. 43-44

- Rozszerzanie stosowania narzędzi cyfrowych w kształceniu i szkoleniu.
- Rozwijanie poradnictwa edukacyjno-zawodowego ułatwiającego poruszanie się wśród zindywidualizowanych ofert kształcenia i szkolenia.
- Rozwijanie polityki edukacyjnej opartej na faktach.
- Upowszechnienie postaw przedsiębiorczych wśród uczniów i studentów szkół wyższych oraz wspieranie przedsiębiorczości młodych, w tym przedsiębiorczości społecznej.⁶⁴

Realizacja ww. celów, które są odpowiedzią na zdiagnozowane i zaprezentowane w strategii problemy wiążące się z wczesnym kończeniem nauki, ma charakter działań prewencyjnych, interwencyjnych oraz kompensacyjnych w stosunku do problemu.

Jak uznano w SRKP „W przeciwieństwie do wielu innych krajów, wyzwaniem w Polsce nie jest już rozszerzenie udziału w edukacji szkolnej. Udział ten jest praktycznie powszechny, a niski wskaźnik liczby osób przedwcześnie porzucających naukę lokuje Polskę w gronie liderów wśród krajów UE. Priorytetem staje się jakość nauczania i kompetencji uzyskiwanych przez polskich uczniów.”⁶⁵

Jednakże wdrażane strategiczne cele mają również zminimalizować istniejący poziom osób przerywających naukę.

Przedstawione poniżej strategiczne działania stanowią realizację polityki edukacyjnej na poziomie krajowym i mają charakter prewencyjny, interwencyjny oraz kompensacyjny w stosunku do analizowanego problemu:

- ***Zorientowanie kształcenia ogólnego na kształcenie kluczowych kompetencji, umiejętności złożonych obok umiejętności prostych oraz kreatywności uczniów,***

W podstawie programowej kształcenia ogólnego wiadomości oraz umiejętności, które uczniowie mają zdobyć na kolejnych etapach kształcenia wyrażone są w języku wymagań. Zmiany programowe i organizacyjne w szkołach, w szczególności w szkołach ponadgimnazjalnych mają na celu podniesienie jakości kształcenia oraz lepsze przygotowanie młodzieży do życia we współczesnym społeczeństwie poprzez rozwijanie kompetencji kluczowych, zróżnicowanie form kształcenia ogólnego i zawodowego oraz dostosowanie ich do zmian zachodzących na rynku pracy. Kompetencje kluczowe, na które składają się wiedza, umiejętności i postawy pozwalają

⁶⁴ Strategia Rozwoju Kapitału ..., op. cit. s.44

⁶⁵ Strategia Rozwoju Kapitału ..., op. cit. s.47

na świadome funkcjonowanie w życiu społeczno-gospodarczym. Ze względu na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy za szczególnie istotne uznano stworzenie warunków, dzięki którym wzrośnie liczba uczniów zainteresowanych naukami ścisłymi i technicznymi, a w ich następstwie liczba studentów wybierających taką ścieżkę edukacyjną. Zgodnie ze zmianami programowymi i organizacyjnymi, które obowiązują od 1 września 2012 r., uczniowie liceum ogólnokształcącego i technikum realizują naukę przedmiotów w zakresie rozszerzonym, które odpowiadają ich zainteresowaniom i planom edukacyjnym.⁶⁶ Nauczycielom zapewnia się liczne wsparcie szkoleniowe, pozwalające na efektywną realizację podstawy programowej oraz materiały dydaktyczne doskonalące ich warsztat pracy. Atrakcyjność realizowanych przez nauczycieli zajęć zmniejsza ryzyko rezygnacji uczniów ze szkoły oraz zwiększa poziom satysfakcji wszystkich beneficjentów systemu edukacji. W efekcie organizacja i realizacja procesu kształcenia może być dostosowana do indywidualnych potrzeb uczniów.

- ***Wspomaganie rozwoju kompetencji cyfrowych,***

Strategicznym zadaniem państwa jest dokonywanie takich zmian w systemie edukacji i szkolnictwa wyższego, które sprzyjają podniesieniu jakości nauczania i budowie społeczeństwa opartego na wiedzy, społeczeństwa cyfrowego. W celu doskonalenie umiejętności wykorzystywania przez uczniów technologii informacyjno – komunikacyjnych realizowany był rządowy program „Cyfrowa szkoła”, adresowany zarówno do uczniów, jak i nauczycieli. Poszczególne komponenty programu (e-nauczyciel, e-zasoby edukacyjne, w tym e-odręcznik) pozwoliły na rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania TIK w procesie edukacyjnym. Program był wsparciem zmiany modelu nauczania w kierunku rozwijania kreatywności, umiejętności kooperacji oraz krytycznego myślenia, w tym wyszukiwania, oceny i twórczego wykorzystania dostępnych źródeł wiedzy.⁶⁷

- ***Modernizacja systemu egzaminów zewnętrznych, w celu ich dostosowania do nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz szersze stosowanie oceniania kształtującego,***

⁶⁶ Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 za rok 2013. Warszawa. Grudzień 2014

⁶⁷ Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 za rok 2013. Warszawa. Grudzień 2014

Zmieniony został profil egzaminów zewnętrznych poczynając od egzaminu gimnazjalnego. Zwiększony został udział zadań sprawdzających umiejętności złożone i przekrojowe. W celu zapewnienia wysokiej jakości i skuteczności kształcenia szkolnego wdrażana jest zmiana w sprawowaniu nadzoru pedagogicznego.⁶⁸

- ***Różnicowanie form zajęć oraz dalsza indywidualizacja procesu kształcenia, Stworzenie modelu pracy z uczniem szczególnie zdolnym,***

Nauczyciele i specjaliści pracujący z uczniem, niezależnie od etapu kształcenia zobowiązani są do indywidualizacji pracy na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych. Indywidualizację pracy uwzględnia także realizowana w szkołach podstawa programowa kształcenia ogólnego, kładąc nacisk także na uczniów z większymi aspiracjami edukacyjnymi, szczególnie uzdolnionych, utalentowanych. Uczniowie pełnosprawni oraz niepełnosprawni, których rozwój intelektualny jest prawidłowy dla wieku lub kształtuje się na poziomie upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim, realizują tę samą podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkoły danego typu. Natomiast uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym realizują odrębną podstawę programową. Szkoła posiada autonomię w organizacji zajęć zwiększających szanse edukacyjne uczniów zdolnych, wychodząc naprzeciw pasji poznawczej tych uczniów.

Z kolei specyfika kształcenia uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym polega na nauczaniu i wychowaniu całościowym, zintegrowanym, opartym na wielozmysłowym poznawaniu otaczającego świata – w całym procesie edukacji, mającym na celu przygotowanie tej grupy beneficjentów do samodzielnego, w miarę możliwości, funkcjonowania społecznego oraz w dostępnym zakresie, do działalności zawodowej. Przyjęte rozwiązania systemowe umożliwiają pozostawanie osób niepełnosprawnych w systemie edukacji do 24 roku życia. Realizowany indywidualny program edukacyjno – terapeutyczny określa niezbędne dla ucznia sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych oraz potrzebne formy wsparcia, tj. objęcie zajęciami rewalidacyjnymi i pomocą psychologiczną – pedagogiczną. Priorytetem państwa jest promowanie i wdrażanie idei edukacji włączającej, pozwalającej na

⁶⁸ Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 za rok 2013. Warszawa. Grudzień 2014

kształcenie dzieci i młodzieży w szkołach ogólnodostępnych, położonych jak najbliżej ich miejsca zamieszkania.

- ***Doskonalenie modelu kształcenia zawodowego oraz promocja kształcenia zawodowego,***

Elementem realizacji tego działania jest monitorowanie wdrażania podstawy programowej kształcenia w zawodach oraz inne liczne działania systemowe, współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Dla uatrakcyjnienia procesu kształcenia i szkolenia zawodowego opracowano rekomendowane wyposażenie pracowni i warsztatów szkolnych dla prawie 200 zawodów, by stworzyć w szkolnych pracowniach warunki zbliżone do rzeczywistego miejsca pracy. Wyposażenie szkół prowadzących kształcenie zawodowe jest jednym z kluczowych czynników dostosowania kształcenia do potrzeb rynku pracy.⁶⁹ Suplement do dyplomu zawierający szczegółowy opis umiejętności i kompetencji ze wskazaniem zawodów dostępnych dla posiadacza dyplomu zwiększa mobilność zawodową młodych ludzi, w tym poruszanie się po europejskim rynku pracy. Trenerzy przygotowani w ramach systemowego projektu w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego przygotowują kadry szkół i placówek do realizacji doradztwa z uczniami, do pomocy uczniom w planowaniu kariery edukacyjno – zawodowej. Wiele działań podejmowanych jest we współpracy z podmiotami gospodarki, by ułatwić przechodzenie z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacniania systemów kształcenia i szkolenia zawodowego.⁷⁰ Programy modułowe we wstępnym kształceniu i szkoleniu zawodowym pozwalają na tworzenie elastycznych, dostosowanych do oczekiwań rynku ofert nabywania kompetencji i kwalifikacji zawodowych. Zmieniające się wymagania zawodów, ich ewaluacja, powstawanie i zanikanie – zmusza do elastycznego traktowania programów nauczania. W przypadku konieczności przekwalifikowania kształcenie modułowe ułatwia uzupełnienie wiadomości i umiejętności oraz skraca proces nabywania nowych kwalifikacji. System ten jest także przydatny w doskonaleniu kompetencji pracowników, szczególnie w kształtowaniu umiejętności związanych z wprowadzaniem nowych technologii produkcji czy usług. Poza tym, system uwzględnia zachęty dla uczących się i ich rodzin do kontynuowania rozpoczętej edukacji zawodowej. Regulacje zawarte w Kodeksie Pracy stanowią o prawie do wynagrodzenia przysługującego uczestnikom

⁶⁹ Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 za rok 2013. Warszawa. Grudzień 2014.s.37.

⁷⁰ Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 za rok 2013. Warszawa. Grudzień 2014.

kształcenia zawodowego odbywającym naukę praktyczną w ramach stażu w zakładzie pracy. Profitem może być dodatkowe uznaniowe wynagrodzenie premiiowe przyznane praktykantowi przez pracodawcę za bardzo dobre efekty pracy. Niefinansowym, ale bardzo istotnym bonusem jest zadowolenie pracodawcy z pracy praktykanta, które może mieć wpływ na stałe zatrudnienie po zakończeniu szkoły. Jednocześnie ustawa z 7 września 1991 r. o Systemie Oświaty gwarantuje środki finansowe (po spełnieniu określonych warunków) także przedsiębiorcom, którzy przyjmują na staż praktyczny uczniów kontynuujących naukę w systemie edukacji zawodowej.⁷¹

- ***Stworzenie nowego modelu kształcenia nauczycieli i dostępu do zawodu nauczyciela,***

Przepisy prawa określiły w 2012 r. standardy kształcenia nauczycieli z uwzględnieniem rozwijania kompetencji kluczowych i wymagań rynku pracy. Nauczyciele korzystają z bogatej, różnorodnej oferty szkoleniowej placówek doskonalenia nauczycieli.

- ***Zwiększenie atrakcyjności zawodu nauczyciela, poprawę efektywności i jakości ich pracy oraz tworzenie bodźców dla pozostawiania w zawodzie najlepszych nauczycieli***

Projektowane zmiany w ustawie regulującej status nauczyciela – Karta Nauczyciela mają na celu wzmocnienie pozycji pedagogów szkołach i placówkach, w tym placówkach kształcenia ustawicznego. Od 1 stycznia 2016r. rozpocznie kompleksowe wspomaganie szkół i placówek przez specjalistyczne jednostki systemu oświaty, jakimi są poradnie psychologiczno – pedagogiczne, a także przez biblioteki pedagogiczne i ośrodki doskonalenia nauczycieli. Pilotaż takiego wspomagania realizowany był w ostatnich 3 latach. Przyczyni się to do poprawy efektywności kształcenia. Diagnoza obszarów wymagających wsparcia w pracy szkoły pozwoli na zaplanowanie skutecznej pomocy oraz doskonalenie kompetencji nauczycieli w konkretnej problematyce. Nowa perspektywa finansowa 2014 – 2020 także stwarza dla nauczycieli nowe szanse zawodowe, pozwalające na rozwój osobisty oraz rozwój jednostek oświatowych, w których pracują.

- ***Wprowadzeniu nowego systemu wsparcia szkoły oraz doskonaleniu systemu kontroli jakości kształcenia,***

⁷¹ http://www.refernet.pl/public/publikacje/_37.docx. A. Lewan. Wczesne rezygnowanie z edukacji zawodowej – jak przeciwdziałać i ograniczać.

Zbudowany został nowy system oceny jakości pracy szkół. Państwo określiło wymagania niezbędne do spełnienia przez szkoły, ale też udziela wsparcia w osiąganiu tych wymagań. Umożliwia to przekazywanie jednolitych informacji o ocenie pracy szkół w całym kraju oraz wspomaga realizację polityki edukacyjnej państwa. Podnoszenie jakości pracy szkół jest bowiem jednym z elementów przeciwdziałania zjawisku wcześniejszego porzucania nauki.

- ***Wzmocnienie funkcji socjalnej i wczesno-interwencyjnej szkoły poprzez zwiększenie wsparcia nakierowanego na wyrównanie deficytów w dostępie do usług publicznych,***

Działalność prewencyjną wzmocnia pomoc materialna dla dzieci i młodzieży zagwarantowana systemowo przez państwo. Uczniowie mogą otrzymać wsparcie w formie stypendiów i zasiłków szkolnych. Udzielanie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym stanowi zadanie własne gminy, w której zamieszkuje uczeń. Gmina na realizację tego zadania otrzymuje dotację celową z budżetu państwa, której gwarancja zapisana została w ustawie o systemie oświaty. Uczeń może otrzymać pomoc materialną także w przypadku wystąpienia zdarzeń losowych. Państwo przeznacza także środki finansowe na dofinansowanie podręczników dla uczniów, w szczególności dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie. Jest elementem systemu działań mających na celu zmniejszenie różnic edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży występujących ze względu na czynnik ekonomiczny. Powstała nowa infrastruktura edukacyjna, w tym obiekty sportowe służą zwiększeniu aktywności społecznej, lepszemu wykorzystaniu czasu wolnego oraz wzmocnieniu poczucia własnej wartości, wzrostowi samooceny i motywacji do realizacji życiowych celów i wyzwań. Ważną kwestią jest także wsparcie gwarantowane przez system dla dzieci i młodzieży odmiennych kulturowo, przybywających do polskiego systemu edukacji z innych krajów.

- ***Zwiększenie udziału dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, którym pozwala na to rodzaj niepełnosprawności, w szkolnictwie ogólnodostępnym,***

Dużym wyzwaniem dla systemu edukacji, ale też dla realizacji polityk krajowych w zakresie przeciwdziałania porzucaniu nauki jest aktywizacja edukacyjna, społeczna i zawodowa dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością. Polska wdraża zmiany w organizacji kształcenia specjalnego ukierunkowane na skuteczną edukację włączającą. Szkoły

projektują dla ucznia indywidualną ścieżkę edukacyjno – terapeutyczną, którą realizują wszyscy nauczyciele i specjaliści pracujący z dzieckiem. Docelowy model zakłada jak największy udział młodzieży niepełnosprawnej w szkołach ogólnodostępnych położonych jak najbliżej miejsca zamieszkania. Inkluzja edukacyjna zwiększa szanse młodych ludzi a także ułatwia dostęp do usług edukacyjnych, przez co ogranicza odsetek tych, którzy edukacji nie kontynuują.

- ***Rozwój systemu monitorowania oświaty.***⁷²

Wyniki badania TALIS 2013 pokazują, iż polscy nauczyciele są dobrze wykształceni i dobrze teoretycznie przygotowani do swojej pracy. Polscy nauczyciele są zadowoleni ze swojej pracy oraz mają wysokie poczucie własnej skuteczności. Nauczyciele w Polsce dostrzegają korzyści z uczestnictwa w działaniach doskonalących, jednak zdecydowana większość nauczycieli uważa, że w procesie nauczania ważniejsze jest samo wyciąganie wniosków i rozumowanie niż nabycie konkretnej wiedzy.

Badanie PISA 2012 pokazało, iż średni poziom umiejętności polskich 15-latków jest wyższy od średniej dla krajów OECD uczestniczących w tej części badania PISA. Polscy uczniowie są na 1. miejscu w Unii Europejskiej w zakresie umiejętności czytania i interpretacji - razem z Finlandią i Irlandią (najlepsze wyniki uzyskały 3 kraje, między którymi różnice są statystycznie nieistotne - zgodnie ze standardem badań międzynarodowych). Polska jest na 3. miejscu w Unii Europejskiej w zakresie rozumowania w naukach przyrodniczych - wyprzedzają nas tylko Finlandia i Estonia. Już w 2012 r. Polska zrealizowała cel Unii Europejskiej przewidziany na 2020 r., tj., aby uczniów z niskimi kompetencjami, zagrożonych wykluczeniem, było mniej niż 15%. W badaniu PISA 2012 wskaźnik ten wyniósł w Polsce w zakresie matematyki 14,4% (w 2009 r. było to 20,5%), w zakresie rozumowania naukowego w przedmiotach przyrodniczych 9% (w 2009 r. - 13,1%), a w zakresie czytania 10,6% (w 2009 r. - 15%). Godny podkreślenia jest fakt, że grupa polskich uczniów osiągających najlepsze wyniki wzrosła tak, jak w żadnym innym kraju na świecie. Odsetek uczniów na najwyższych poziomach osiągnięć (V i VI) w trzech dziedzinach wynosi odpowiednio: w zakresie matematyki najlepszych uczniów jest aż 16,7% (w 2009 r. - 10,4%), w naukach przyrodniczych - 10,8% (w 2009 r. - 7,6%), a w czytaniu - 10,4% (w 2009

⁷² Strategia Rozwoju Kapitału ..., op. cit. 48-50

r. - 7,2%). Wzrastająca świadomość korzyści z edukacji jest także mechanizmem prewencyjnym w ESL.⁷³

Dokument „Perspektywa uczenia się przez całe życie” wyznacza cel strategiczny spójny z celami wyznaczonymi ww. strategią: „Dzieci i młodzież dobrze przygotowane do uczenia się przez całe życie oraz osoby dorosłe poszerzające i uzupełniające swoje kompetencje i kwalifikacje odpowiednio do stojących przed nimi wyzwań w życiu zawodowym, społecznym i osobistym.”⁷⁴

Postawione cele operacyjne jednoznacznie służą działaniom o charakterze prewencyjnym, interwencyjnym i kompensacyjnym w zakresie zjawiska przedwczesnego kończenia nauki. I tak cel pierwszy, czyli „Kreatywność i innowacyjność osób” zakłada, iż każda forma edukacji ma zapewnić indywidualizację podejścia do osób uczących się. Ponadto należy stosować zróżnicowanie metod nauczania i form organizacyjnych oraz promować uczenie się aktywne i praktyczne, w zespołach wspólnie rozwiązujących problem i rozbudzać umiejętności komunikacyjne. Kluczowym zadaniem jest, dzięki innowacyjnemu podejściu, aby treści kształcenia i ich łatwa dostępność odpowiadały rzeczywistym potrzebom i zainteresowaniom osób uczących się oraz zmieniającym się potrzebom rynku pracy i społeczeństwa obywatelskiego.⁷⁵

Realizacja powyższego celu jest przejawem zarówno prewencyjnych, jak i kompensacyjnych polityk na poziomie państwa.

Cel drugi, czyli „Przejrzysty i spójny krajowy system kwalifikacji” opiera się na określonych efektach uczenia się i ma zapewniać możliwość elastycznego osiągnięcia każdego poziomu kwalifikacji z wykorzystaniem różnych ścieżek kształcenia, szkolenia i kariery.⁷⁶ Tak postawiony cel jest przejawem realizacji polityki reintegracji w przypadku porzucenia nauki.

Działania prewencyjne państwa wynikają z realizacji trzeciego celu, czyli zapewnienie różnorodnej i dostępnej oferty form wczesnej opieki i edukacji.

Czwarty cel, a mianowicie „Kształcenie i szkolenie dopasowane do potrzeb zrównoważonej gospodarki, zmian na rynku pracy i potrzeb społecznych”⁷⁷ zakłada, iż „kształcenie i szkolenie zawodowe musi dobrze przygotowywać do znalezienia

⁷³ Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 za rok 2013. Warszawa. Grudzień 2014, .s.56

⁷⁴ „Perspektywa uczenia się przez całe życie”, s.3

⁷⁵ „Perspektywa uczenia się przez całe życie”, s. 4

⁷⁶ „Perspektywa uczenia się przez całe życie”,

⁷⁷ „Perspektywa uczenia się przez całe życie”,..., op.cit.

zatrudnienia oraz do przyszłych zmian zawodów.” Cel piąty zakłada, iż środowisko pracy i zaangażowanie społeczne będzie sprzyjać uczeniu się przez całe życie.

Oba cytowane cele tworzą podwaliny polityki państwa o charakterze prewencyjnym i kompensacyjnym w odniesieniu do ELET.

Skuteczne działania kompensacyjne obejmują też:

- 1) szkoły dla dorosłych funkcjonujące w oparciu o różne zasady działania i ułatwiające godzenie edukacji z zatrudnieniem
- 2) Ochotnicze Hufce Pracy – instytucje zapewniające zintegrowane wsparcie. Oferują pomoc dla młodych ludzi w wieku od 15 lat, którzy ukończyli szkołę podstawową lub niższą szkołę średnią lub porzucili szkołę z powodu zaniedbań edukacyjnych. Mogą uzupełnić wykształcenie ogólne i jednocześnie brać udziału w programie szkolenia zawodowego. Hufce prowadzą również działalność w dziedzinie zatrudnienia, przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, która jest ukierunkowana przede wszystkim na grupy młodzieżowe. Działania prowadzone są w edukacji i pracy, funkcjonują centra młodzieżowe, kluby pracy, które zapewniają usługi doradcze i organizują szkolenia na temat aktywnego poszukiwania pracy.

3.2.2 Poziom regionalny

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi, strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa, określającym kierunki polityki rozwoju, prowadzonej w długim okresie programowania.

Przykładem strategii o zasięgu regionalnym jest Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku⁷⁸, jako efekt konsensusu społecznego stanowi wyraz troski i odpowiedzialności za dobro i harmonijny rozwój województwa mazowieckiego.⁷⁹

Problematyka ilustrująca politykę regionalną w zakresie ELET została wyznaczona poprzez realizację celu strategicznego „Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki”. Osiągnięciu celu strategicznemu będą służyły różnorodne działania wymienione w strategii, natomiast działania, które są ważne dla problematyki raportu to:

- Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego;

⁷⁸ Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku przyjęta uchwałą nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013r.

⁷⁹ Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku przyjęta uchwałą nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013r., s. 9

- Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej; Rozwój priorytetowych dla regionu dziedzin nauki;
- Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej;
- Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna;
- Wyrównanie szans edukacyjnych.⁸⁰

Strategie regionalne w Polsce opracowane są przez samorządy województwa. Zawierają obszar planowania strategicznego dotyczący społeczeństwa.

Dla problematyki ELET istotne są działania prewencyjne, czyli: upowszechnianie opieki żłobkowej i wychowania przedszkolnego, wspieranie rozwoju edukacji w zakresie nauk matematycznych i przyrodniczych, zwiększenie dostępności usług oświatowych na obszarach wiejskich, tworzenie warunków materialnych i organizacyjnych służących wyrównywaniu szans edukacyjnych młodzieży wiejskiej, dostosowywanie systemów kształcenia i szkoleń do potrzeb rynku pracy, wspieranie rodzin wielodzietnych, dostosowywanie systemów kształcenia i szkoleń do potrzeb rynku pracy.

Zaplanowane strategiczne **działania kompensacyjne** to: kształcenie ustawiczne i podnoszenie kwalifikacji zawodowych, aktywizacja zawodowa osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób wychowujących dzieci, niepełnosprawnych oraz absolwentów i osób w wieku 50+ , wspieranie reorientacji zawodowej osób odchodzących z rolnictwa, wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz samozatrudnienia, wspomaganie zadań mających na celu włączenie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu.⁸¹ Osoby dorosłe, które będą potrzebowały nabycia lub uzupełnienia brakujących kompetencji kluczowych, mają taką możliwość poprzez udział w edukacji nieformalnej, w formach kursów skróconych oferowanych przez publiczne jednostki systemu oświaty (np. Centra Kształcenia Ustawicznego lub Centra Szkolenia Praktycznego). Kursy takie staną się dodatkową szansą na uzupełnienie kwalifikacji zawodowych przez osoby, które przerwały edukację zawodową, a obecnie chciałyby ją dokończyć.

3.2.3 Poziom lokalny

Na poziomie lokalnym poszczególne samorządy opracowują lokalne strategie oświatowe. Uwzględniają w polityce edukacyjnej potrzeby lokalnej społeczności, mając jednocześnie na względzie przyszłą perspektywę i funkcjonowanie dzieci i młodzieży jako dorosłych obywateli w danej społeczności.

⁸⁰ Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku przyjęta uchwałą nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013r., s.62

⁸¹ Strategia rozwoju województwa ..., op. cit., s. 69

Działania prewencyjne prowadzone w gminach i powiatach mają na celu promowanie uczenia się oraz zwiększanie świadomości lokalnych społeczności co do wagi i znaczenia edukacji w życiu człowieka. Na poziomie gmin bardzo istotne miejsce zajmuje zapewnienie wczesnej opieki i edukacji. Potrzeby w tym zakresie nie rozkładają się równomiernie na terenie całego województwa mazowieckiego i stwarzają w niektórych samorządach poważne problemy. Dotyczy to w szczególności okolic podwarszawskich, gdzie dynamicznie rosnąca liczba mieszkańców, w tym dzieci młodzieży jest wyzwaniem dla lokalnych władz zarówno w zakresie infrastrukturalnym, jak i oferty kształcenia. Mimo pojawiających się trudności, dla wszystkich dzieci cztero i pięcioletnich zapewnia się miejsce w edukacji przedszkolnej. Od 2017 r. takie miejsce będzie zapewnione także dla dzieci trzyletnich. Ma to istotne znaczenie dla dalszej edukacji tej grupy dzieci jak i funkcjonowania społecznego i zawodowego. Kształtowana od najmłodszych lat świadomość edukacji, potrzeba zdobywania wiedzy, nowych umiejętności przyczyni się do budowania w młodych ludziach postawy uczenia się przez całe życie i stanowi istotny element przeciwdziałania wcześniejszemu wypadaniu z systemu edukacji. Ma to znaczenie również dla mobilności zawodowej na zmieniającym się rynku pracy.

Kolejną ważną kwestią w gminnych strategiach edukacyjnych jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, w tym kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Zwiększone środki finansowe na ich edukację z budżetu państwa mają zachęcać samorządy do organizacji tego kształcenia w obwodowych ogólnodostępnych szkołach podstawowych i gimnazjach. Zapewnienie zindywidualizowanego kształcenia uczniów z niepełnosprawnością to także korzystanie z możliwości, jaką zapewnia prawo i pozostawanie tej grupy beneficjentów w systemie edukacji do 24 roku życia.

Na poziomie powiatów szczególnie ważne miejsce zajmuje kształcenie zawodowe, w tym dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy. W celu jak najlepszego dostosowania struktury zawodów, dyrektor szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe, w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę, ustala zawody, w których kształci szkoła, po zasięgnięciu opinii powiatowej i wojewódzkiej rady rynku pracy co do zgodności z potrzebami rynku pracy. Możliwość kwalifikacyjnych kursów zawodowych, współpraca z pracodawcami, w tym w zakresie ustalania kierunków kształcenia w zawodach, to także element prewencji edukacyjnej. Powiaty w swoich strategiach duży nacisk kładą również na poprawę bazy do kształcenia praktycznego, wyposażając szkolne warsztaty w nowoczesne urządzenia i pomoce. Wiele za szkół zawodowych to nowoczesne centra egzaminacyjne, w których przeprowadzane są zewnętrzne egzaminy zawodowe. W polityce edukacyjnej powiatów, podobnie jak gmin ważne miejsce zajmuje także zwiększanie szans edukacyjnych młodzieży wykluczonej społecznie lub zagrożonej takim wykluczeniem.

Ważnym elementem strategii lokalnych, zarówno na poziomie gmin jak i powiatów jest uspołecznianie szkoły, budowanie jej otwartości i współdziałania z różnorodnymi podmiotami, organizacjami i instytucjami. Na poziomie lokalnym widoczna jest także troska o doskonalenie kompetencji zawodowych zatrudnionych w placówkach oświatowych nauczycieli i specjalistów. W budżetach gmin i powiatów zarezerwowane są środki na doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli, by mogli oni zwiększać atrakcyjność prowadzonych przez siebie zajęć, w tym wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno – komunikacyjne.

Działaniem prewencyjnym jest organizacja w szkołach i placówkach doradztwa edukacyjno – zawodowego, w celu pomocy uczniom w dokonaniu właściwych wyborów edukacyjnych i zawodowych. Szkoły promują wśród swoich uczniów poczucie sprawstwa i wpływu na otaczający świat, dzięki zdobywanej wiedzy, nowym umiejętnościom i właściwej postawie, promują szkołę jako instytucję osób uczących się.

Działania interwencyjne na poziomie lokalnym obejmują przede wszystkim monitorowanie spełniania obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ale też motywowanie uczniów, indywidualna praca z każdym z nich. Wśród tych działań ważne miejsce zajmuje również profilaktyka uniwersalna, ale też selektywna i wskazująca w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od dopalaczy i innych środków psychoaktywnych. To w efekcie uzależnienia zdarza się, że uczniowie porzucają naukę. Skutecznym działaniem interwencyjnym jest też prawidłowe reagowanie w sytuacjach kryzysowych, bardzo dobre przygotowanie nauczycieli do rozwiązywania problemów, konfliktów wychowawczych, do budowania prawidłowych relacji z uczniami.

W ramach działań kompensacyjnych szkoły i placówki udzielają wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, w tym także w specjalistycznych jednostkach systemu oświaty, jakimi są poradnie psychologiczno – pedagogiczne. Atutem jest ich równomierne rozłożenie w całym kraju. Na terenie każdego powiatu funkcjonuje taka poradnia, która zobowiązana jest do pomocy dzieciom i młodzieży zamieszkałym na terenie danego powiatu. Do działań kompensacyjnych należy też poszerzanie oferty edukacyjnej szkół i placówek o dodatkowe zajęcia edukacyjne, zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne. To także nawiązywanie międzynarodowej współpracy w celu wymiany młodzieży, odbywania praktyk zawodowych w przedsiębiorstwach zagranicznych. Szkoły wspierają swoich uczniów materialnie, pomagają wyrównywać braki edukacyjne, ściśle współpracują z rodzicami, wzmacniają wśród dzieci i młodzieży poczucie własnej wartości, adekwatnej samooceny, uczą poczucia odpowiedzialności za własne postępowanie. Szeroka oferta kwalifikacyjnych kursów zawodowych daje możliwość dalszego kształcenia lub przekwalifikowania się. Na poziomie gmin i powiatów tworzone są lokalne

koalicje składające się ze szkół i placówek, przedstawiciele pracodawców, władzy lokalnej, organizacji pozarządowych, podmiotów kościelnych poszukujące i stwarzające nowe możliwości dla młodych ludzi. Podane przykłady dobrych praktyk w dalszej części raportu zaprezentują działania szkół w zakresie prewencji, interwencji i kompensacji, w celu przeciwdziałania wcześniejszemu porzucaniu nauki przez młodzież.

3.2.4 Podsumowanie

W Polsce zasady prowadzenia polityki rozwoju, a w tym m. in. polityki edukacyjno – społecznej, ekonomicznej, podmioty prowadzące tę politykę oraz tryb współpracy między nimi określa ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.⁸²

Art. 2 ww. ustawy definiuje politykę rozwoju jako zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej.

Art 3 cyt. wyżej ustawy wskazuje, że polityki rozwoju tworzą samorząd województwa, samorząd powiatowy i gminny.

Polityka rozwoju jest sformalizowana w postaci aktów strategicznych, a niektóre z nich zostały omówione w niniejszym raporcie w kontekście problematyki przedwczesnego porzucania nauki. W aktach tych wyznaczane są cele, kierunki i sposoby działania, będące reakcją na zmiany zachodzące w otoczeniu danej wspólnoty publicznej. Głównym celem prowadzenia polityki jest racjonalizacja działań oraz jak najefektywniejsze osiąganie celów publicznych przy ograniczonych zasobach, będących w posiadaniu danej wspólnoty publicznej.

Polityki rozwoju prowadzone są w ramach przyjętych długookresowych i średniookresowych strategii.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (**DSRK**) jest podstawowym dokumentem wyznaczającym ogólne kierunki polityki na rzecz rozwoju kraju w perspektywie do 2030 r.

Celem głównym Strategii jest poprawa jakości życia Polaków, poprzez zapewnienie stabilnego i wysokiego wzrostu gospodarczego. DSRK wskazuje trzy obszary strategiczne,

w których należy podjąć działania na rzecz realizacji założonego celu:

⁸² Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. ..., op. cit.

- konkurencyjność i innowacyjność gospodarki,
- równoważenie potencjału rozwojowego regionów,
- efektywność i sprawność państwa.

Cele rozwojowe DSRK są realizowane poprzez Średniookresową Strategię Rozwoju Kraju oraz za pośrednictwem dziewięciu strategii zintegrowanych, w tym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.⁸³

Polityka przeciwdziałania ESL, w tym działania prewencyjne, interwencyjne i kompensacyjne jest prowadzona odmiennie na poziomie krajowym, województw, powiatów i gmin. Główne różnice wynikają z zadań, jakie są przypisane podmiotom (instytucjom) na różnych szczeblach organizacyjnych, a także uwarunkowaniach lokalnych.

Przeprowadzone dotychczas analizy, w tym na poziomie lokalnym pokazują, że częściej naukę porzucają chłopcy niż dziewczęta, uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) czy z zaburzeniami zdrowia fizycznego i psychicznego. Przedwcześnie kończący naukę to często uczniowie ze skomplikowaną ścieżką edukacyjną, doświadczający niepowodzeń szkolnych, przejawiający zaburzenia zachowania oraz problemy w kontaktach społecznych. Uczniowie z tej grupy zazwyczaj częściej mają poważne problemy z dyscypliną szkolną i częściej opuszczają zajęcia lekcyjne. Wdrażana obecnie w naszym kraju reforma systemu kształcenia i szkolenia zawodowego ma na celu zwiększenie atrakcyjności, elastyczności systemu i jego lepszego dostosowania do potrzeb rynku pracy, co w efekcie ma również przyczynić się do ograniczenia zjawiska porzucania nauki przez młodych ludzi bez uzyskania kwalifikacji zawodowych. Podział zawodów na kwalifikacje i zmiany w egzaminach zawodowych, wprowadzenie szybkich form kursowych dla dorosłych umożliwiających uzupełnienie wykształcenia lub zdobycie nowych kwalifikacji to działania dające drugą szansę, które ułatwiają powrót do edukacji i zdobycie kwalifikacji zawodowych w dorosłym życiu przez młodzież, która z różnych przyczyn nie mogła uzyskać ich w normalnym trybie.⁸⁴

3.2.5 Wdrażanie

W Polsce pokazać można wiele przykładów świadczących o podejmowanych przez szkoły, we współpracy z innymi instytucjami, działań prewencyjnych i kompensacyjnych – reintegracyjnych, mających na celu przeciwdziałanie

⁸³ [http://strateg.stat.gov.pl/Home/Strateg#\[dostęp:19.11.2015r.\]](http://strateg.stat.gov.pl/Home/Strateg#[dostęp:19.11.2015r.])

⁸⁴ A. Borkowska. Młodzież bez szans? Przeciwdziałanie porzucaniu nauki przez uczniów w krajach Unii Europejskiej. Trendy. Internetowe czasopismo edukacyjne. http://bc.ore.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=534&from=&dirids=1&ver_id=&lp=1&QI=487D1D4953BB29E1912387EF2EE4E31F-1

porzucaniu nauki. Różnorodność systemu edukacji oraz wielość instytucji pozwala na interdyscyplinarne działania oraz samodzielne polityki szkół i placówek.

Strategiczny dokument „Perspektywa uczenia się przez całe życie”, stawiając strategiczne cele operacyjne, określiła je przez pryzmat działań o charakterze prewencyjnym i reintegracyjnym (kompensacyjnym).

3.2.5.1 Prewencja

- **Doradztwo edukacyjno – zawodowe:**

Gimnazjum nr 82 z Oddziałami Integracyjnymi w Warszawie kładzie duży nacisk na zajęcia z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego, zapoznaje uczniów z tematyką zawodoznawczą, która jest realizowana w klasach I, II i III. Dla każdego ucznia tworzy się indywidualny plan ścieżki edukacyjnej dla i portfolio ucznia. Uczniowie zapoznani są z ofertą szkół ponadgimnazjalnych, otrzymują pomoc w wyborze szkoły adekwatnej do ich możliwości edukacyjnych, zdrowotnych. Gimnazjaliści biorą udział w warsztatach, debatach, imprezach zawodoznawczych np. „Wybieraj z głową”, „Miasteczko zawodów”. Dzięki temu szkoły ponadgimnazjalne są coraz częściej wybierane świadomie. Uczniowie zainteresowani kontynuowaniem nauki w szkole zawodowej mieli możliwość uczestniczyć w warsztatach promujących szkolnictwo zawodowe zorganizowanych przez Centrum Kształcenia Ustawicznego w Warszawie. Zajęcia praktyczne odbywały się w pracowniach instalacji sanitarnych, gastronomicznej, budowlanej, stolarni, mechatronicznej. Gimnazjaliści zapoznali się z ofertami szkół zawodowych, konsultowali z doradcami zawodowymi.

Występują też trudności w tym obszarze, ponieważ mimo sugestii i doradztwa, szkoły zawodowe nie są częstym wyborem. Uczniowie i ich rodzice wybierają licea, skazując często dzieci na niepowodzenia edukacyjne, ryzyko przedwczesnego zakończenia edukacji. Tendencja ta, na szczęście, ulega odwracaniu i wzrasta odsetek zainteresowanych szkołami zawodowymi.

W Gimnazjum Miejskim nr 2 im. Jana Pawła II w Mińsku Mazowieckim podjęto różnorodne następujące działania w zakresie doradztwa edukacyjno – zawodowego, by pomóc uczniom w planowaniu dalszej kariery edukacyjno - zawodowej:

- opracowanie i wdrożenie Szkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego,
- przeszkolenie nauczycieli do opracowania systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz wszystkich nauczycieli do jego wdrażania,

- prowadzenie zajęć zawodoznawczych we wszystkich klasach trzecich gimnazjum przez pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
- wizyty uczniów w Powiatowym Urzędzie Pracy i spotkania z pracownikami urzędu pracy,
- udział uczniów w Powiatowej Giełdzie Szkół Ponadgimnazjalnych,
- wizyty przedstawicieli szkół ponadgimnazjalnych i przedstawianie oferty edukacyjnej,
- zgłaszanie poszczególnych uczniów klas trzecich na indywidualne diagnozy zawodoznawcze.
- realizowanie przez każdą klasę 2 godzin zajęć zawodoznawczych, w tym wycieczki zawodoznawcze.
- indywidualne konsultacje z pedagogiem szkolnym dot. wyboru przez uczniów szkoły średniej.
- kierowanie młodzieży z dużymi trudnościami z nauce do oddziałów przysposabiających do pracy – pomoc w doborze kierunku praktyk.
- monitorowanie losów absolwentów.

Trudnością są niedostatki finansowe, które nie pozwalają na zatrudnienie większej liczby specjalistów (psychologów, pedagogów, doradców zawodowych).

- **Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów:**

Szkoła dba o wyrównywanie szans edukacyjnych swoich uczniów. Dostosowuje wymagania do ich możliwości. Gimnazjum w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Toniego Halika w Ożarowie Mazowieckim prowadzi wczesne rozpoznanie sytuacji ucznia, jego problemów oraz wsparcie uczniów z tzw. grupy ryzyka. Diagnozuje potrzeby ucznia (ankiety, obserwacje, analiza dokumentacji) i ustala plan działań pomocowych, w tym objęcie opieką psychologiczno-pedagogiczną. Systematycznie monitoruje sytuację ucznia. Organizuje zajęcia pozalekcyjne rozwijające zainteresowania dla uczniów uzdolnionych i wyrównawcze dla tych, którzy mają trudności w opanowaniu wiedzy i umiejętności. Zajęcia pozalekcyjne (rozwijające zainteresowania i wyrównawcze) dostosowane są tematycznie i godzinowo do potrzeb uczniów. Uczniowie mający problemy w nauce mają możliwość wyrównania braków, nadrobienia zaległości, a dzięki temu nie spada ich samoocena. Nauczyciele dostosowują wymagania, metody nauczania, kryteria oceniania do możliwości uczniów (zgodnie z zaleceniami zawartymi w opiniach i orzeczeniach poradni). Nauczyciele organizują pracę indywidualną z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Rodzice uczniów nowoprzyjętych wypełniając kartę tzw. informację o dziecku mają możliwość poinformowania o problemach i trudnościach dziecka. We

wrześniu każdego roku przeprowadzana jest ankieta wśród rodziców n/t sytuacji szkolnej, domowej ucznia i oczekiwaniach w stosunku do szkoły. Analiza potrzeb uczniów wynikających z opinii, orzeczeń i obserwacji stanowi podstawę do prowadzenia zajęć specjalistycznych tj. socjoterapeutycznych, logopedycznych, terapii pedagogicznej oraz wskazanych wyżej zajęć wyrównawczych. Dla uczniów z niepełnosprawnością, niedostosowanych społecznie, zagrożonych niedostosowaniem społecznym opracowywane są indywidualne programy edukacyjno- terapeutyczne. Uczniowie z grupy ryzyka są pod stałą opieką pedagoga i psychologa.

Wczesna zdiagnozowanie sytuacji pozwala na szybkie wdrożenia działań wspierających oraz ich modyfikowanie, stosownie do potrzeb. Uczniowie systematycznie korzystający z zajęć dodatkowych nadrabiają zaległości, dzięki czemu uzyskują pozytywne oceny szkolne i nie są zagrożeni drugorocznością.

Trudnością jest niekiedy trudna współpraca z rodzicami, a bez ich zgody nie jest możliwa diagnoza w specjalistycznej jednostce systemu oświaty, jaką jest poradnia psychologiczno – pedagogiczna. Rodzice też nie zawsze wyrażają zgodę na przekazanie opinii psychologicznych do szkoły. Ponadto niezrozumienie treści programowych, które powoduje duże zaległości, a te z kolei powodują spadek motywacji do nauki i niechęć uczniów do udziału w zajęciach dodatkowych w dłuższej perspektywie.

W Gimnazjum Miejskim nr 2 im. Jana Pawła II w Mińsku Mazowieckim zapobiega się zjawisku porzucania nauki przez uczniów niepełnosprawnych. Gimnazjaliści uczą się w oddziałach integracyjnych. Mają dostosowywane warunki nauki, ale także pisania egzaminów zewnętrznych do swoich potrzeb. Włączani są w życie szkoły, w organizację imprez integrujących, np. Integracyjne Igrzyska Sportowe, „Wieczór Talentów” – prezentacje talentów uczniów niepełno-sprawnych z powiatu mińskiego. Organizowane są akcje informacyjne i happeningowe, np. *Na niebiesko dla autyzmu*, uwrażliwianie sprawnej młodzieży na potrzeby uczniów z niepełno sprawnościami. Ważne miejsce zajmuje budowanie społecznej koalicji na rzecz osób niepełnosprawnych. Szkoła prowadzi systematyczne doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie pracy z uczniami niepełnosprawnymi.

Trudnością jest w dalszym ciągu zbyt małe zainteresowanie szkół ponadgimnazjalnych, w tym zawodowych kształceniem uczniów niepełnosprawnych.

W tym Gimnazjum także wspiera się uczniów w rozwoju indywidualnych uzdolnień i zainteresowań, usprawnia zaburzone funkcje oraz wyrównuje zaległości programowe. Uczniowie mają możliwość rozwijania swoich

umiejętności oraz poznania swoich mocnych stron. Działania te prowadzone są we współpracy z instytucjami kultury, biblioteką, władzami samorządowymi. Promuje się talenty uczniów w środowisku, m.in. poprzez stwarzanie uczniom możliwości udziału w wielu konkursach, organizowanie przez szkołę wielu imprez zewnętrznych dla środowiska lokalnego pozwalających na publiczne prezentowanie uzdolnień uczniów, promowanie sukcesów uczniów na stronie internetowej szkoły, w gazetce szkolnej, a także w prasie lokalnej. Rzecznik prasowy szkoły, który dba o promowanie młodych talentów w lokalnych mediach. Gimnazjum prowadzi działalność innowacyjną i podkreśla promowanie szkoły jako „społeczności osób uczących się.” Działalność Samorządu Uczniowskiego i podejmowanie przez młodzież licznych inicjatyw służących społeczności szkolnej buduje w niej poczucie sprawstwa i wpływu na otaczający świat.

Przyczyny trudności szkolnych rozpoznaje się we współpracy z innymi instytucjami: centrami pomocy rodzinie, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, placówkami medycznymi, sądami i Policją. Dokonuje się analizy prac uczniowskich, prowadzi indywidualne rozmowy z uczniami i rodzicami, nauczycielami poszczególnych zajęć edukacyjnych, w celu analizy sytuacji ucznia. Systemowo pracują klasowe zespoły nauczycielskie, systematycznie zespół ds./ pomocy psychologiczno – pedagogicznej, w celu analizy bieżącej sytuacji wychowawczej ucznia w szkole. W uzasadnionych przypadkach wskazuje się instytucje pomocowe.

W tym obszarze trudności pojawiają się, kiedy dotyczą uczniów z rodzin z grup ryzyka (np. z problemem alkoholowym, trudna sytuacja materialna, przemocą domową). Wówczas nawiązanie kontaktu i współpraca jest utrudniona. Uczniów z rodzin niewydolnych wychowawczo, szczególnie tych z problemem alkoholowym obejmuje się dożywianiem i zajęciami o charakterze terapeutycznym.

- **Frekwencja uczniów**

Systematycznym działaniem w Gimnazjum Miejskim nr 2 im. Jana Pawła II w Mińsku Mazowieckim jest bieżąca analiza frekwencji uczniów oraz wdrożenie systemu reagowania w sytuacji nierealizowania obowiązku szkolnego przez uczniów. Na bieżąco prowadzone są indywidualne rozmowy z uczniami ich rodzicami. Wczesna interwencja zapobiega opuszczaniu przez uczniów zajęć w szkole. Wychowawca codziennie przegląda dziennik, uzupełnia nieobecności w e- dzienniku (librusie), dzwoni do rodziców/wysyła sms z informacją o nieobecności ucznia, prosi o wyjaśnienie, na bieżąco rozmawia z uczniem nieobecnym poprzedniego dnia, który ucieka z lekcji. To służy wyrobieniu nawyku regularnego uczęszczania na zajęcia,

systematyczności. Działania nauczycieli motywują klasę jako grupę do systematyczności.

W Publicznym Gimnazjum nr 1 w Siedlcach dodatkowo stale przypomina się uczniom o konsekwencjach wagarowani (nieklasyfikowanie, zagrożenie drugorocznością) oraz pokazuje korzyści płynące z edukacji. Przyczyny nieobecności dziecka w szkole analizowane są wspólnie rodzicami, z wychowawcą, pedagogiem szkolnym, dyrektorem szkoły czy psychologiem. Stosownie do potrzeb uczestniczy w nich np. kurator sądowy. Omawiane są sposoby ich zaprzestania. Informacja o uczniach nagminnie wagarujących trafia do Sądu Rodzinnego i Nieletnich. Szkoły organizują konkursy na najlepszą frekwencję z nagrodami dla uczniów.

Trudności z frekwencją pojawiają się przy braku współpracy z rodzicami w tym obszarze lub bagatelizowaniu problemu przez rodziców.

- **Innowacyjne metody nauczania**

W Technikum NR 2 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Siedlcach stawia się na stosowanie najlepszych, innowacyjnych metod nauczania, stymulujących rozwój ucznia. Aktywnie wspiera się rozwój ucznia w rozwijaniu swojego potencjału, uczy różnych technik uczenia się, planowania własnej pracy. Ocenianie młodzieży daje jej informację o postępach w nauce oraz motywuje do dalszej pracy. Prowadzone jest doskonalenie nauczycieli, we współpracy z placówkami doskonalenia, przygotowujące do innowacyjnej pracy z uczniem.

- **Lekcje z wykorzystaniem nowoczesnych technologii**

Przykładem może być Publiczne Gimnazjum nr 1 w Siedlcach, gdzie nauczyciele korzystają na lekcjach ze znajdujących się w szkole nośników multimedialnych, takich jak; rzutnik, komputer, dvd, tablica multimedialna. Prowadzone są lekcje języka niemieckiego z wykorzystaniem tablic interaktywnych, ćwiczenia z języka angielskiego wykonywane w komputerze, ekranizacja lektury z języka polskiego sprawia, że lekcje są ciekawsze, atrakcyjniejsze dla uczniów. Uczniowie doskonałą umiejętność korzystania z komputera, nie muszą przepisywać ćwiczeń.

Trudnością jest, że nie w każdej pracowni są takie nośniki i nie każdy temat lekcji można zrealizować z wykorzystaniem tych technik. Dlatego też szkoła wzbogaca swoją bazę w tym zakresie.

- **Podmiotowe traktowanie uczniów**

W Technikum NR 2 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 Im. Mikołaja Kopernika w Siedlcach priorytetem jest podmiotowe traktowanie uczniów:

życzliwe, pozytywne i wspierające traktowanie ucznia, dające mu poczucie przynależności oparte na wzajemnym zaufaniu i szacunku, określenie form i sposobów udzielenia pomocy uczniowi oraz czuwanie nad spójnością i zgodnością podjętych działań edukacyjno-wychowawczych i wyrównawczych wobec uczniów zagrożonych brakiem promocji i ewentualnym porzuceniem nauki. Przykładem mogą być zajęcia adaptacyjne dla uczniów klas I, bogate życie szkoły, indywidualne traktowanie ucznia, stały monitoring sytuacji ucznia, w tym jego frekwencji, tak jak w innych przykładach. Daje to szybką możliwość reakcji nauczyciela przedmiotu, wychowawcy, rodzica.

Problemem bywa czasem utrudniony kontakt z rodzicami, zwłaszcza uczniów pełnoletnich.

- **Projekty edukacyjne**

W Technikum NR 2 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 Im. Mikołaja Kopernika w Siedlcach dzięki zaangażowaniu nauczycieli i dyrektora realizowanych jest wiele projektów edukacyjnych adresowanych do młodzieży, we współpracy z partnerami zagranicznymi, wyższymi uczelniami w Polsce. Dzięki temu młodzież odbywa praktyki zawodowe we Włoszech, Portugalii i Hiszpanii. Współpracuje ze szkołą z Niemiec w projekcie „Zwiększenie potencjału szkół zawodowych na Mazowszu”, realizuje projekty promujące kształcenie zawodowe: „Połącz to – świat zależy od nas, my zależymy od świata”, „Lepszy w zawodzie”, „Tydzień zawodowca”, „Festiwal literatury”, „Festiwal Nauki”, projekt „Otwarta Firma”, „Eduscence”. Uczniowie mają możliwość poznania zasad funkcjonowania przedsiębiorstw za granicą, a ci, którzy nie są zainteresowani nauką zaangażują się w projekty i to motywuje ich do pozostania w szkole. Doświadczenia zdobyte w projektach zwiększają atrakcyjność absolwentów na rynku pracy. Młodzież wzbogaca swoje portfolio, a w czasie realizacji zadań projektowych może rozwijać swoje zainteresowania i umiejętności, pozostając w szkole.

- **Środowisko pracy i zaangażowanie społeczne sprzyjające uczeniu się przez całe życie**

W Technikum i ZSZ w ZSP Nr 2 CKPiU w Garwolinie jest ścisła współpraca z koordynatorami rodzin, z rodzicami zastępczymi, asystentami rodzin. To motywowanie ucznia, pomoc psychologiczna rodzinom. Zacieśnianie więzi między rodzicami/opiekunami, instytucjami prowadzi do poprawy, zmiany postaw uczniów. To wspólne rozwiązywanie problemów wagarów, współpraca z kuratorami zawodowymi i społecznymi. Szkoła udziela uczniom także wsparcia materialnego – dofinansowanie do podręczników, bezpłatny posiłek.

3.2.5.2. Reintegracja

- **Oddziały przysposabiające do pracy**

W Gimnazjum Miejskim nr 2 im. Jana Pawła II w Mińsku Mazowieckim organizuje się oddziały przysposabiające do pracy dla młodzieży która nie rokuje ukończenia szkoły i kontynuacji edukacji. Tworzy się tym samym warunki rozwoju społeczno-zawodowego uczniom o zmniejszonych szansach życiowych i przejawiających trudności szkolne. To także umożliwienie młodzieży usamodzielnienia się poprzez możliwość zatrudnienia i oderwania się od problemów rodzinnych oraz uspołecznienie młodzieży poprzez poczucie bycia w grupie o podobnych problemach. **Mocną stroną jest fakt**, że uczniowie tacy, mimo wcześniejszych niepowodzeń szkolnych kończą gimnazjum i następnie zdobywają zawód. Szkoła współpracuje z rzemieślnikami, Ochotniczym Hufcem Pracy. Często po raz pierwszy w swojej karierze edukacyjnej są pozytywnie postrzegani.

- **Współpraca z rodzicami uczniów – szkoły tzw. drugiej szansy**

Istnieje także ścisła współpraca z rodzicami uczniów w kwestii znalezienia optymalnych form pomocy w sytuacjach trudnych. Młodzież może kontynuować naukę w młodzieżowych ośrodkach socjoterapii i młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, całodobowych placówkach zapewniających wsparcie resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne, w szkołach przyszpitalnych i dla dorosłych, w ośrodkach leczenia uzależnień. Pozytywne jest, że uczeń, który zapewne nie ukończyłby szkoły w zwykłym trybie, kontynuuje naukę i kończy szkołę np. w ośrodku leczenia uzależnień.

- **Ochotnicze Hufce Pracy (OHP)**

Ważne miejsce w szczególności w obszarze powtórnej reintegracji uczniów zajmują ochotnicze hufce pracy, które możemy nazwać także „szkołami drugiej szansy”.

Są państwowymi jednostkami budżetowymi finansowanymi z budżetu państwa, które wykonują zadania państwa w zakresie zatrudnienia oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży, a także zadania w zakresie jej kształcenia i wychowania. OHP podlegają Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej. Są określane jako instytucje rynku pracy realizujące zadania określone w ustawie o instytucjach rynku pracy i promocji zatrudnienia⁸⁵.

Do najważniejszych zadań OHP należy:

⁸⁵ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (j. t. Dz. U z 2015 r., poz. 149 z późn. zm.)

- „wspomaganie systemu oświaty poprzez aktywizację społeczną, zawodową i ekonomiczną młodzieży;
- podejmowanie działań zmierzających do podwyższania kwalifikacji zawodowych lub przekwalifikowania;
- wspieranie inicjatyw służących przeciwdziałaniu bezrobociu i wychowaniu w procesie pracy, w tym organizowanie zatrudnienia oraz organizowanie międzynarodowej współpracy młodzieży”⁸⁶

Dają one swoim uczestnikom możliwość uzupełnienia wykształcenia podstawowego, gimnazjalnego lub ponadgimnazjalnego wykształcenia ogólnego i zawodowego oraz zdobycie kwalifikacji zawodowych. Ich działania kierowane są generalnie do trzech grup młodzieży w wieku 15 – 25 lat.

Pierwsza z nich jest zagrożona wykluczeniem społecznym. Stanowi ją młodzież o zmniejszonych szansach życiowych, pochodząca ze środowisk niedostosowanych społecznie, patologicznych, a nawet kryminogennych, wykazująca trudności szkolne.

Działania z obszaru rynku pracy kierowane są do **drugiej** grupy młodzieży, którą stanowią absolwenci szkół ponadgimnazjalnych, uczniowie ostatnich klas tych szkół, absolwenci wyższych uczelni, z kwalifikacjami, ale zagrożona bezrobociem.

Trzecią grupę stanowi młodzież ucząca się, studiująca, która w czasie wolnym od nauki chce podjąć pracę za pośrednictwem OHP, aby zdobyć środki materialne.⁸⁷

System organizacyjny Ochotniczych Hufców Pracy obejmuje terytorialnie całą Polskę. Zadania wykonywane są przez Komendę Główną OHP oraz podległe jej wojewódzkie komendy OHP, ośrodki szkolenia zawodowego oraz centra kształcenia i wychowania.

W zależności od charakteru wykonywanych zadań jednostki dzielą się na:

- jednostki o charakterze opiekuńczo – wychowawczym (220), czyli centra kształcenia i wychowania, ośrodki szkolenia i wychowania, hufce pracy oraz środowiskowe hufce pracy. Rokrocznie przebywa tam i uczy się około 32 tys. młodzieży;
- jednostki, które wykonują zadania na rzecz rynku pracy. Składają się z prawie 350 podmiotów, m. in: centra edukacji i pracy młodzieży, mobilne

⁸⁶ http://www.ohp.pl/?id=41&id_menu_r=41 [dostęp: 21.01.2016]

⁸⁷ http://www.ohp.pl/?id=41&id_menu_r=41 [dostęp: 21.01.2016]

centra informacji zawodowej, młodzieżowe biura pracy i ich filie, kluby pracy oraz młodzieżowe centra kariery, punkty pośrednictwa pracy. Z usług tych jednostek korzysta rocznie ponad 500 tys. młodzieży .

Komenda Główna OHP bezpośrednio zarządza centrami kształcenia i wychowania o charakterze ponadregionalnym wykonującym usługi dla młodzieży z województw, które nie posiadają jednostek organizacyjnych OHP z zakwaterowaniem.

Komendom Wojewódzkim OHP podlegają hufce pracy, środowiskowe hufce pracy zapewniające zatrudnienie oraz możliwość uzupełnienia wykształcenia. Młodzież może uczyć się w gimnazjach z klasami przysposabiającymi do pracy, gimnazjach dla dorosłych, zasadniczych szkołach zawodowych oraz kursach zawodowych. Natomiast przygotowanie do zawodu odbywa się bezpośrednio u pracodawcy. Hufce środowiskowe uwzględniają potrzeby i specyfikę młodzieży pochodzącej z określonego środowiska i proponują działania w integracji ze środowiskiem lokalnym, współpracy z jego instytucjami, np. samorządem lokalnym, policją sądem, poradnią psychologiczno – pedagogiczną, organizacjami przeciwdziałającymi narkomanii i alkoholizmowi.

Ośrodki szkolenia i wychowania są również podległe Komendom Wojewódzkim OHP. Pobyt w tego typu ośrodkach adresowany jest do młodzieży wyrastającej w rodzinach patologicznych bądź ubogich, których nie stać na finansowanie kształcenia swych dzieci „Prowadzą działalność wychowawczą, profilaktyczną oraz resocjalizacyjną. Współpracują z instytucjami środowiska lokalnego oraz rodzicami lub opiekunami prawnymi uczestników w procesie wychowania oraz organizowania życia kulturalnego i sportowego.

Pobyt w OSiW dla młodzieży z najbiedniejszych rodzin jest nieodpłatny i trwa dwa lub trzy lata, w trakcie których uczestnicy zdobywają wykształcenie i kwalifikacje zawodowe.”⁸⁸

Centra edukacji i pracy młodzieży jako jednostka organizacyjna systemu OHP prowadzi działalność z zakresu rynku pracy, np. analizuje rynek usług edukacyjnych i rynek pracy, prowadzi pośrednictwo pracy poprzez Młodzieżowe Biura Pracy, prowadzi poradnictwo i informację zawodową przy pomocy Klubów Pracy, prowadzi szkolenia zawodowe, koordynuje działalność Młodzieżowych Biur Pracy i Klubów Pracy, Młodzieżowych Centrów Kariery i Mobilnych Centrów Informacji Zawodowej.

Zadaniem Mobilnych Centrów Informacji Zawodowej jest przełamanie bariery dostępu do informacji zawodowej i zapobieganie wykluczeniu społecznemu

⁸⁸ <http://bip.ohp.pl/ohp/struktura-organizacyjna/osrodki-szkolenia-i-wyc/101,Osrodki-Szkolenia-i-Wychowania.html>

młodzieży wchodzącej na rynek pracy. Oferują nowoczesną multimedialną informację o zawodach, szkołach zawodowych, jednostkach szkolących, kursach. Przedmiotem zainteresowań Młodzieżowych Centrów Kariery jest realizacja zagadnień związanych z przedsiębiorczością, samozatrudnieniem, a także nabywaniem umiejętności kierowania i kreowania swojej przyszłości zawodowej. Programowo centra zajmują się: poradnictwem zawodowym, identyfikacją zasobów młodzieży, projektowaniem indywidualnych planów działania, przedsiębiorczością i samozatrudnieniem.

Pośrednictwem pracy oraz krótkoterminowym zatrudnieniem młodzieży zajmują się Młodzieżowe Biura Pracy. Ich zadania polegają m. in. na: poszukiwaniu ofert pracy, ich rejestracją, prowadzeniem „banku informacji” o pracodawcach, organizowaniem giełd pracy i zawodów, kierowaniem do pracy.

Różnorodność i liczba przedsięwzięć prowadzonych rokrocznie przez jednostki OHP w całej Polsce na rzecz wielu tysięcy młodzieży stanowi istotny wkład w działania o charakterze kompensacyjnym. Ogromne znaczenie Ochotniczych Hufców Pracy wynika z tego, iż ich działalność, w szczególności dla defaworyzowanej młodzieży, stanowi drugą szansę.

- **Pomoc psychologiczno – pedagogiczna**

W Publicznym Gimnazjum nr 1 w Siedlcach jako działanie reintegracyjne traktowana jest pomoc psychologiczno – pedagogiczna, która może, w zależności od sytuacji pełnić rolę prewencyjną. Pedagog i psycholodzy przeprowadzają rozmowy indywidualne dotyczące wzmocnienia poczucia własnej wartości, adekwatnej samooceny, wzbudzania poczucie odpowiedzialności za własne postępowanie. Wychowawca i pedagog szkolny włączają rodziców/ opiekunów prawnych uczniów do większej współpracy ze szkołą i motywowania dziecka do wypełniania obowiązków szkolnych. Uczeń na spotkaniu z pedagogiem wypisuje w tabeli swoje mocne i słabe strony, szuka zalet i wad, następnie omawia je z pedagogiem. Pedagog wskazuje kolejne pozytywne cechy ucznia, których on nie zauważył. Następnie omawiają cechy ucznia, starając się znaleźć sposób wzmocnienia pozytywnych cech i pracowania nad niepożądanymi. Rodziców zobowiązuje się do systematycznego kontrolowania frekwencji i ocen poprzez dziennik elektroniczny i kontakt osobisty z wychowawcą lub pedagogiem szkolnym przynajmniej raz w miesiącu.

- **Poszerzenie oferty edukacyjnej**

Kwalifikacyjne kursy zawodowe:

W Technikum i ZSZ w ZSP Nr 2 CKPiU w Garwolinie dostępna jest szeroka oferta kwalifikacyjnych kursów zawodowych dająca możliwość dalszego kształcenia lub przekwalifikowania się. Kształcenie odbywa się w formie zaocznej i daje

możliwość kontynuacji nauki, rozwijania kompetencji, przygotowania się do egzaminu zawodowego.

Nowy zawód:

W Technikum NR 2 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 Im. Mikołaja Kopernika w Siedlcach działaniem kompensacyjnym jest poszerzenie oferty edukacyjnej poprzez wprowadzenie, po uzyskaniu opinii powiatowego i wojewódzkiego urzędu pracy nowego zawodu. Mocną stroną jest fakt, że bogatsza oferta szkoły zachęca uczniów do ponownego podjęcia nauki po jej przerwaniu.

Trudnością bywa czasem znalezienie nauczycieli do realizacji przedmiotów zawodowych.

Przytoczone przykłady są jednymi z wielu, które podejmują szkoły, dostosowując swoje oddziaływanie do sytuacji lokalnej, w tym do lokalnego rynku pracy.

3.2.6 Ewaluacja

Przedwczesne kończenie nauki w Polsce nie jest kluczowym problemem polityki edukacyjnej, chociaż dokumenty strategiczne (np. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego) uznają zmniejszenie do 4,5% odsetka młodzieży niekontynuującej nauki za obowiązkowy wskaźnik podniesienia poziomu kompetencji obywateli.

Na wszystkich poziomach polityki państwa obecne są działania o charakterze prewencyjnym, interwencyjnym oraz kompensacyjnym wobec problemu ESL.

Istnieje szereg przesłanek budujących sukces Polski w zakresie niskiego wskaźnika osób przedwcześnie kończących naukę.

Niewątpliwie składają się na to konsekwentnie wprowadzane reformy w edukacji, które na poziomie polityki krajowej zobowiązują władze do konkretnych działań (najważniejsze zostały opisane w niniejszym raporcie).

Warto również podkreślić, iż wprowadzone rozwiązania prawne wspierają ww. działania. Przykładem takich rozwiązań jest:

- czytelny rozdział zadań edukacyjnych pomiędzy różne podmioty, m. in.: Ministerstwo Edukacji Narodowej, jednostki samorządu terytorialnego, organy nadzoru pedagogicznego,
- przekazanie dużego zakresu kompetencji dyrektorom szkół,
- sposób finansowania oświaty wspierający grupy zagrożone ryzykiem ESL, tj. przekazywanie wyższej subwencji na uczniów z niepełnosprawnością, uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym i niedostosowanych społecznie, uczniów cudzoziemców,

- system pomocy socjalnej w szkołach, który efektywnie wspiera uczniów z rodzin ubogich, dysfunkcyjnych.

Pozytywne zmiany w zakresie prewencji i reintegracji osób zagrożonych ESL wynikają

z coraz lepszej współpracy osób, instytucji wspierających dziecko i rodzinę. Widoczne są zintegrowane systemowe działania, w szczególności w zakresie prewencji - współpraca szkół z poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, Policją, instytucjami pomocy społecznej, organami prowadzącymi szkoły, organizacjami pozarządowymi wspierającymi działalność edukacyjną.

Nie bez znaczenia jest też wysoka skuteczność realizowanych zadań przez dyrektorów szkół w zakresie kontroli obowiązku szkolnego. Wiele szkół wprowadziło kompleksowe rozwiązania w tym zakresie począwszy od diagnozy środowiska rodzinnego ucznia, monitorowanie jego frekwencji, wspieranie ucznia zagrożonego niepowodzeniami szkolnymi oraz wczesną interwencję we współpracy z domem rodzinnym, przy udziale wychowawców, pedagogów czy psychologów szkolnych. Coraz częściej stosowany jest w szkołach dziennik elektroniczny, który umożliwia bieżące (codzienne) informowanie rodziców o postępach i trudnościach ucznia w nauce i zachowaniu oraz jego frekwencję, co należy zakwalifikować do narzędzi ułatwiających działania o charakterze prewencyjnym i interwencyjnym wobec zagrożenia ESL.

Warto również zaakcentować, iż aktualnie polska szkoła nieustannie wzbogaca swoją ofertę edukacyjną, co zostało częściowo opisane w raporcie jako dobre praktyki. Dotyczy to zarówno jakości procesu dydaktyczno – wychowawczego, jak i zajęć nadobowiązkowych: wspierających i rozwijających uzdolnienia.

Szkoły organizując zajęcia starają się dostosować je do potrzeb i oczekiwań uczniów, rozwijać ich pasje i zainteresowania, a także inicjować nowe, atrakcyjne dla młodzieży propozycje (np. upowszechnienie działalności charytatywnej).

Jakość edukacji jest wspomagana przez rządowe programy: „Cyfrowa szkoła”, w ramach którego, m. in. propagowane są i udostępniane nauczycielom e-podręczniki, „Bezpieczna +”, którego celem jest poprawa bezpieczeństwa uczniów w szkole i poza nią, „Wyprawka szkolna” kierowana do niektórych grup uczniów. Ponadto duża grupa uczniów od dwóch lat otrzymuje nieodpłatnie podręczniki szkolne. Ponadto, paradoksalnie na podniesienie jakości edukacji korzystnie powinien oddziaływać niż demograficzny, który może mieć wpływ na dalsze podnoszenie jakości warunków kształcenia.

Środkami mającymi zrekompensować zbyt wczesne porzucanie nauki są także:

1. Szkoły dla dorosłych działające na podstawie odrębnych zasad i ułatwiające godzenie nauki z pracą; w uzasadnionych przypadkach może zapisać się osoba, która nie osiągnęła 16 lat.

2. Zakłady kształcenia ustawicznego dorosłych, gdzie sto kilka tysięcy osób dorosłych i kilka tysięcy młodych (od 16 do 18 roku życia, w tym nieletnich pracowników) uczestniczy w szkoleniach rocznie.

3. Szkoły specjalne, które przygotowują swoich uczniów do zatrudnienia na rynku pracy dla osób niepełnosprawnych i młodych ludzi narażonych na niedostosowanie społeczne.

4. Edukacja w formie szkolenia zawodowego u pracodawcy.

5. Instytucje MultiRange - oferta i formy zintegrowanych usług dla młodych ludzi narażonych na ryzyko przedwczesnego kończenia nauki szkolnej (np. Ochotnicze Hufce Pracy Mogą, gdzie można uzupełnić wykształcenie ogólne i jednocześnie brać udziału w programie szkolenia zawodowego. Hufce prowadzą również działalność w dziedzinie zatrudnienia, przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, która jest ukierunkowana przede wszystkim na grupy młodzieżowe).

Są jednak obszary, które mając duże znaczenie dla obniżenia wskaźnika ESL, wymagają doskonalenia.

Jednym z nich są programy nauczania. Generalnie nauczyciele nie korzystają z możliwości tworzenia własnych programów nauczania, które w elastyczny sposób wpisywałyby się w potencjał uczniów i ułatwiały odniesienie sukcesu edukacyjnego.

Kolejnym obszarem „niewykorzystanej szansy” jest doradztwo zawodowe. Nie można uznać, iż młodzież, co do zasady ma zapewnioną opiekę doradcy, który po pierwsze przygotowuje ją do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia oraz pomoże opracować indywidualny planu kariery edukacyjnej i zawodowej, a po drugie przygotowuje ucznia do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, takich jak: bezrobocie, problemy zdrowotne, adaptacja do nowych warunków pracy i mobilności zawodowej.

Należy zauważyć, iż niektóre jednostki samorządu terytorialnego niedostatecznie wywiązują się z powierzonych zadań edukacyjnych, co może przynosić negatywne skutki w zakresie przeciwdziałania przedwczesnemu kończeniu nauki. Dowodem takich praktyk są niewystarczające środki przekazywane szkołom na zajęcia w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej, które w konsekwencji powinny służyć prewencji i interwencji oraz niewystarczająca liczba specjalistów zatrudnionych w szkołach i placówkach.

Korzystnie na wskaźnik ESL w Polsce wpływa przede wszystkim wysoka liczba młodych osób (do 24 roku życia) kończących naukę na poziomie co najmniej *upper secondary* (średnim lub zasadniczym). Dla stosunkowo małej na tle UE, grupy osób, która tego warunku w Polsce nie spełnia, istotny jest system drugiej szansy na uzupełnienie wykształcenia oraz szkoleń zawodowych

Niekorzystnie na wskaźnik ESL w Polsce mogą wpłynąć czynniki kształtujące jego strukturę. Może to wskazywać na związek tego zjawiska z rozwarstwieniem społecznym, a decydujące znaczenie mogą mieć czynniki spoza systemu edukacji. Oprócz różnic społecznych ważne mogą być też takie czynniki spoza edukacji jak: trwałe zmiany na rynku pracy, rezygnacja z obowiązkowego poboru do wojska, skala migracji do Polski osób z krajów na niższym poziomie rozwoju gospodarczego. Z tego powodu warto skupić uwagę na zmianach na rynku pracy – jeśli rynek pracy będzie w przyszłości bardziej atrakcyjny, to część młodzieży, która „ucieka” obecnie w edukację, może wcześniej podejmować pracę osłabiając wysiłek edukacyjny. Temu służy właśnie uelastycznienie kształcenia i szkolenia, tak by można było łączyć obowiązki wynikające z pracy i edukacji.

Podnieść przy tym należy, że wskaźnik ESL nie mierzy zaangażowania w kształcenie lub szkolenie wszystkich młodych osób w wieku 20-24 lat, w tym zwłaszcza osób, których wcześniejsza kariera edukacyjna nie wskazuje na aktywne uczestnictwo w uczeniu się przez całe życie. Mierzy zaangażowanie w kształcenie lub szkolenie jedynie tych, którzy nie ukończyli kształcenia na poziomie *upper secondary* (średniego lub zasadniczego).

Wskaźnik ESL pomija w Polsce grupy osób, które mimo formalnego ukończenia etapu kształcenia na poziomie *ponadgimnazjalnym* można zasadnie uważać za słabo przygotowane do uczenia się przez całe życie.

Użyteczność wskaźnika, a jednocześnie celu wymiernego, ESL w Polsce jest zatem ograniczona:

- a) nie mierzy on jakości edukacji, w tym zwłaszcza efektów uczenia się - Polska, powinna być takimi efektami zainteresowana w pierwszym rzędzie,
- b) pomija grupy osób, które choć ukończyły kształcenie na poziomie *ponadgimnazjalnym* (średnim lub zasadniczym), można zasadnie uważać za słabo przygotowane do uczenia się przez całe życie (należy do nich przede wszystkim duża część absolwentów zasadniczych szkół zawodowych).

3.3 Wielka Brytania

Wielka Brytania jest wyjątkiem w UE, gdyż nie koncentruje się na osobach wcześniej kończących edukację; Wielka Brytania skupia się wyłącznie na osobach "nie w edukacji, zatrudnieniu lub kształceniu" (NEET) oraz na "udziale w edukacji, szkoleniach i zatrudnieniu 16-18-latków w Anglii".

Znajduje to odzwierciedlenie w politykach i wdrażaniu strategii edukacyjnych; podczas gdy wiele krajów UE skupia się na zmniejszaniu liczby osób wcześniej kończących edukację, Wielka Brytania bardziej skupia się na zapewnieniu, że edukacja prowadzi do zatrudnienia.

3.3.1 Polityki

Ta część raportu opisze różne polityki krajowe, regionalne i lokalne obowiązujące na terenie Wielkiej Brytanii.

Publikacja rządu brytyjskiego „UK Government’s Review of the Balance of Competences between the UK and the EU Education” oraz raport „Vocational Training and Youth Report” stwierdziły, że „prace UE dotyczące edukacji, szkoleń i polityki młodzieżowej mają niewielki wpływ na Wielką Brytanię, a zalecenia UE są postrzegane w pewnych miejscach jako przesuwanie granic kompetencji UE”⁸⁹.

Ze względu na podejście Wielkiej Brytanii, nie istnieje polityka dotycząca wczesnego porzucania nauki, a wysiłki koncentrują się na NEET i uczestnictwie w edukacji osób w wieku 16-24 lat, a dokładniej 16-18 latków.

Zmiany w polityce edukacyjnej rządu brytyjskiego w ciągu ostatnich 40 lat były niezwykle.

W tym czasie opublikowano kilka poważnych raportów i dokumentów dotyczących polityki (w tym Dearing, Beaumont, Cassels, Tomlinson, Leitch, Wolfa and Richards Reviews), 28 najważniejszych ustaw dotyczących rozwoju, organizacji i struktury kształcenia zawodowego i ustawicznego, treningu umiejętności, 10 różnych departamentów ministerialnych, 7 różnych agencji, powołano 61 sekretarzy stanu odpowiedzialnych za umiejętności zawodowe i zatrudnienie oraz stworzono wiele różnych programów i inicjatyw (z których większość została przedefiniowanych lub porzucona)⁹⁰. Ten raport będzie koncentrować się na najbardziej aktualnych politykach.

⁸⁹ HM Government, December 2014, ‘Review of the Balance of Competences between the United Kingdom and the European Union: Education, Vocational Training and Youth’

⁹⁰ Sense & Instability, 2014, City & Guilds Institute

Jak zaznaczono w kolejnych sekcjach, obecne podejście Wielkiej Brytanii włącza raczej politykę edukacyjną do szerszej polityki gospodarczej kraju, niż traktuje ją jako oddzielną politykę. Edukacja jest postrzegana jako narzędzie do zmniejszenia bezrobocia i ma ukierunkować młodych ludzi do pracy.

Wielka Brytania jest krajem składającym się z wielu państw - Anglii, Walii, Szkocji i Irlandii Północnej. Dla celów przejrzystości w niniejszym raporcie, w kolejnych sekcjach Wielka Brytania będzie klasyfikowana jako poziom "krajowy", Anglia poziom "regionalny", a władze lokalne będą stanowić poziom "lokalny". Anglia została wybrana, ponieważ jest największym państwem w Wielkiej Brytanii.

3.3.1.1. Poziom krajowy

Polityka rządu Wielkiej Brytanii jest połączeniem różnych ustaw i interpretacji i stosowania tych przepisów przez rządzącą partię polityczną.

Niniejszy rozdział przeanalizuje odpowiednie ustawy i szczegółowo opíše filozofię rządzącej Partii Konserwatywnej. Zostały one przedstawione w porządku chronologicznym.

a. Education Act (Ustawa o systemie edukacji) 1996

Ustawa o systemie edukacji z 1996 roku to ustawa brytyjskiego parlamentu, która nałożyła na rodziców obowiązek zapewnienia edukacji dzieciom w wieku obowiązku szkolnego.⁹¹

Ustawa ta nałożyła na każdego rodzica obowiązek zapewnienia , że dziecko (dzieci) będą się uczyć w pełnym wymiarze poprzez regularne uczestnictwo w zajęciach.

b. Learning & Skills Act (Ustawa o nauczaniu i umiejętnościach) 2000

Ustawa Learning & Skills 2000 jest ustawą brytyjskiego parlamentu, która wprowadziła zmiany do finansowania i zarządzania kształceniem ustawicznym i uczeniem się opartym na pracy (praktyki zawodowe) w Anglii i Walii.⁹²

Jednym z kluczowych aspektów tej ustawy było wprowadzenie akademii, szkół finansowanych ze środków publicznych działających poza lokalnym samorządem i posiadających pewien stopień niezależności w ustalaniu płac i stosowaniu krajowego programu nauczania.

⁹¹ <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/56/section/7>

⁹² <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/21>

Oczekuje się, że akademie będą w znacznym zakresie nauczać zgodnie z krajowym programem nauczania, ale zwykle mają pewien poziom specjalizacji. Są one bardziej innowacyjne niż tradycyjne szkoły, ponieważ nie podlegają bezpośrednio władzom lokalnym, ale nadal oczekuje się, że uczniowie będą zdawać takie same egzaminy krajowe.

c. Childcare Act (Ustawa o opiece nad dziećmi) 2006

Ustawa Childcare Act 2006⁹³ jest ustawą brytyjskiego parlamentu, która koncentruje się na opiece nad małymi dziećmi i opiece nad dziećmi. Zdefiniowała nowe obowiązki dla władz lokalnych w odniesieniu do:

- poprawy efektów programu Every Child Matters (Każde Dziecko się Liczy) dla dzieci w wieku przedszkolnym
- opieki dla dzieci pracujących rodziców
- usług informacyjnych dla rodziców

Ustawa ta wprowadziła Early Years Foundation Stage (EYFS), która wspomaga oferowanie wysokiej jakości edukacji i opieki dla dzieci od urodzenia do wieku pięciu lat.

d. Education and Skills Act (Ustawa o edukacji i umiejętnościach) 2008

Ustawa Education and Skills Act 2008⁹⁴ jest ustawą brytyjskiego parlamentu, która podniosła minimalny wiek zakończenia edukacji z 16 lat do 18 lat. Istniał przejściowy wiek kończenia edukacji - 17 lat, jednak, jeśli ktoś urodził się po 1 września 1997 roku musi teraz kształcić się, do ukończenia 18 lat. Ustawa ta jest określana jako "Podwyższenie wieku obowiązkowego kształcenia".

e. Education Act 2011

Ustawa Education Act 2011⁹⁵ to ustawa Parlamentu Wielkiej Brytanii, która określa prawo dla Anglii, Szkocji, Walii i Irlandii Północnej.

Ustawa ta opiera się na licznych poprzednich ustawach rozszerzając, znosząc i zmieniając dotychczasowe przepisy. Kluczowe aspekty z nią związane to:

- i) Early Years Provision (Przepisy dotyczące wczesnych lat)

⁹³ Childcare Act 2006, HM Government

⁹⁴ Education and Skills Act 2008, HM Government

⁹⁵ Education Act 2011, HM Government

Ten element ustawy znowelizował ustawę Childcare Act 2006 rozszerzając dla wszystkich angielskich władz lokalnych obowiązek zapewnienia 15 lat bezpłatnego kształcenia począwszy od wszystkich trzech i cztero-latków do wszystkich dzieci w wieku dwóch lat znajdujących się w niekorzystnej sytuacji.

ii) **Qualifications & the Curriculum (kwalifikacje i program nauczania)**

Ten element ustawy dodał wymóg, zgodnie z którym szkoły dla uczniów w wieku od 14 do 16 lat muszą organizować doradztwo zawodowe, które jest całkowicie niezależne i zapewnia bezstronne informacje na temat wszystkich opcji kształcenia po ukończeniu 16 lat, w tym umów o praktyczną naukę zawodu.

iii) **Akademie**

Ten element ustawy zlikwidował konieczność oferowania specjalizacji w jednej lub kilku konkretnych dziedzinach przez akademie. Umożliwia również tworzenie konkretnych akademii dla 16 -19 latków i "alternatywnych akademii" zamiast poprzednich akademii „uniwersalnych.”

iv) **Kształcenie i szkolenia po 16 roku życia**

Ten element ustawy zobowiązuje Skills Funding Agency do priorytetowego finansowania w celu zapewnienia umów o praktyczna naukę zawodu dla osób w wieku 16-18 lat, osób w wieku 19-24 lat, które opuściły zakłady opieki i 19-24-latków, którzy są niepełnosprawni.

Daje również Sekretarzowi Stanu większą elastyczność we wdrażaniu Education and Skills Act 2008 w zakresie podwyższenia wieku zakończenia kształcenia i szkolenia do 18 lat.

f. **Welfare Reform Act 2012 (Ustawa o reformie systemu pomocy społecznej)**

Ustawa Welfare Reform Act 2012⁹⁶ jest ustawą brytyjskiego parlamentu, która wprowadziła zmiany we wcześniej dostępnych świadczeniach.

⁹⁶ Welfare Reform Act 2012, HM Government

Należą do nich:

- Wprowadzenie powszechnych Kredytów, które zastąpiły sześć głównych świadczeń i ulg podatkowych w celu zwiększenia motywacji do pracy poprzez ułatwienie osobom posiadającym tymczasową, nisko płatną pracę podejmowanie i kończenie pracy bez utraty świadczeń. Uważano, że osoby bezrobotne będą zachęcane do podejmowania dodatkowej pracy na dowolny okres czasu.
- Reforma Housing Benefit, która obecnie bierze pod uwagę liczbę pomieszczeń oraz liczbę osób zamieszkujących nieruchomość i ogranicza związane z tym wypłaty świadczeń.
- Wprowadzenie Benefit Cap, który ogranicza sumę wypłacanych świadczeń.
- Wycofanie Disability Living Allowance i zastąpienie go Personal Independence Payment, który wymaga od wnioskodawców poddania się okresowej ocenie w celu potwierdzenia uprawnień do dalszego pobierania świadczenia.

g. Conservative Party Manifesto (Manifest Partii Konserwatywnej)

W latach 2010-2015 przez okres pięciu lat władzę w Wielkiej Brytanii sprawował koalicyjny rząd Konserwatywno-Liberalno Demokratyczny; Partia Konserwatywna była większościowym partnerem w tej koalicji. W 2015 roku, Partia Konserwatywna wygrała niewielką większością i jest obecnie partią rządzącą na najbliższe pięć lat.

Manifest Partii Konserwatywnej 2015 koncentruje się na stworzeniu polityki gospodarczej opartej na budowaniu silnej gospodarki poprzez zmniejszenie deficytu krajowego, zmniejszenie opodatkowania, tworzenie lepszej infrastruktury biznesowej (drogi, koleje i nowoczesna komunikacja), tworzenie miejsc pracy, zmniejszenie wypłat świadczeń i oferowanie dzieciom i młodzieży jak najlepszego startu w życiu szkolnym.

Manifest ten stworzył wyraźny związek między edukacją i zatrudnieniem, jak również spowodował, że finansowo korzystniejsze jest posiadanie pracy niż pobieranie świadczeń socjalnych; system edukacji jest traktowany jako część polityki

gospodarczej kraju. Celem było opracowanie metod kształcenia odpowiednich umiejętności, aby wspierać młodych ludzi w znalezieniu pracy i zapobieganie ich bezrobociu oraz pobieraniu świadczeń.

3.3.1.2. Poziom regionalny

W Anglii istniało kilka polityk, które miały bezpośredni wpływ na przepisy dotyczące kształcenia uczniów i ich wchodzenia na rynek pracy.

a. Local Growth (Rozwój lokalny) – wykorzystanie potencjału każdego miejsca

W październiku 2010 roku, Sekretarz Stanu dla Biznesu, Innowacji i Umiejętności zaprezentował "Local Growth" w Parlamencie⁹⁷.

W dokumencie tym opisano podejście do lokalnego rozwoju, które koncentruje się na przeniesieniu uprawnień rządu centralnego na samorządy lokalne, obywateli i niezależnych dostawców. Władze lokalne będą odpowiedzialne za podejmowanie decyzji w sprawie lokalnego rozwoju.

Koalicyjny rząd Liberalno-Konserwatywno Demokratyczny zgodził się na tworzenie partnerstw lokalnych przedsiębiorstw; partnerstwa te łączą przedsiębiorstwa i samorządy lokalne (w tym instytucje edukacyjne), aby ustalić strategię i podejmować decyzje, które będą miały wpływ na dany region. Rolą tych partnerstw było promowanie wzrostu sektora prywatnego i stworzenie właściwych miejsc pracy na szczeblu lokalnym.

Obecnie istnieje 39 partnerstw lokalnych przedsiębiorstw w Anglii⁹⁸.

b. Plan na rzecz wzrostu gospodarczego

W marcu 2011 roku koalicyjny rząd Konserwatywno-Liberalno Demokratyczny opublikował "The Plan for Growth" (Plan na rzecz wzrostu gospodarczego)⁹⁹.

Koalicyjny rząd stwierdził, że dokument ten to "pilne wezwanie do działania" i ogłosił plan "wprowadzenia Wielkiej Brytanii na ścieżkę trwałego, długoterminowego wzrostu gospodarczego".

Obejmował on plany aby:

⁹⁷ Local Growth: realising every place's potential, 28th October 2010, HM Government

⁹⁸ https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/239920/12-p113b-local-authority-areas-covered-by-leps.xls

⁹⁹ The Plan for Growth, March 2011, Department for Business, Innovation & Skills

- Stworzyć najbardziej konkurencyjny system podatkowy w G20
- Sprawić aby Wielka Brytania stała się jednym z najlepszych miejsc w Europie do zakładania, finansowania i rozwijania biznesu
- Stymulować inwestycje i eksport jako środki do uzyskania bardziej zrównoważonej gospodarki
- Stworzyć najlepiej wykształconą siłę roboczą, która jest najbardziej elastyczna w Europie.

Oczywistym było, że ten plan miał być bardziej "przyjazny dla rodzin" w trzech z czterech obszarów związanych bezpośrednio z poprawą warunków dla biznesu.

Czwarty obszar związany był bezpośrednio z edukacją i koncentrował się na chęci do:

- Wsparcia większej ilości umów o praktyczną naukę zawodu niż czynił to jakikolwiek poprzedni rząd
- Wsparcia większej ilości najlepszych uczelni na świecie niż jakikolwiek inny kraj, z wyjątkiem USA
- Zwiększenia udziału 16-24 latków w rynku pracy lub edukacji
- Ograniczenia różnic w wykształceniu poprzez umożliwienie każdej osobie wykorzystania własnego potencjału
- Ponoszenia najmniejszych obciążeń wynikających z regulacji zatrudnienia w UE

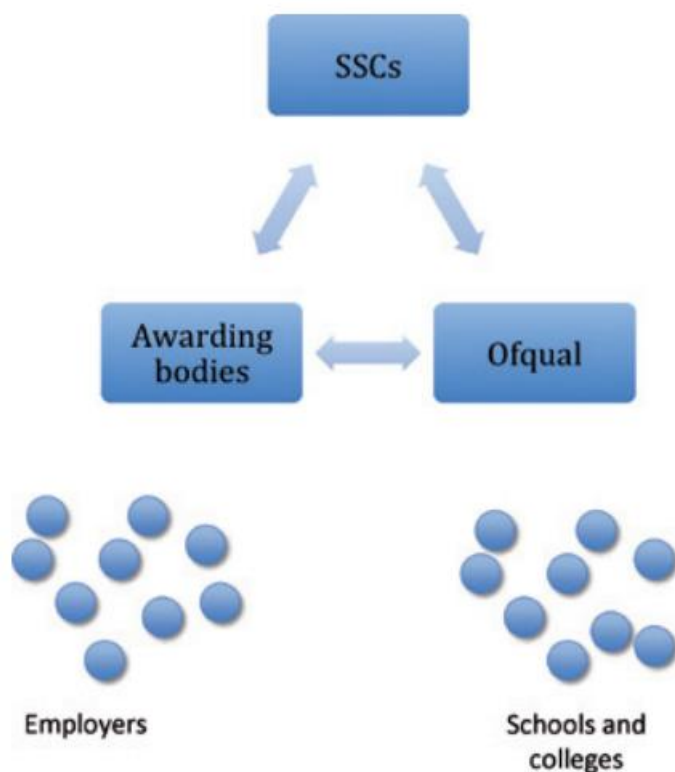
Powyższe stanowi kolejny przykład ambicji rządu koalicyjnego, aby stworzyć bezpośredni związek pomiędzy edukacją i szerszej rozumianą polityką gospodarczą w Wielkiej Brytanii.

c. Review of Vocational Education – The Wolf Report (Przegląd Kształcenia Zawodowego – Raport Wolf)

W marcu 2011 roku, profesor Alison Wolf opublikowała 'Review of Vocational Education' (Przegląd kształcenia zawodowego) dotyczący konieczności zreformowania szkolnictwa zawodowego. Profesorka Wolf przeprowadziła audyt obecnych przepisów i stwierdziła, że w poprzednim systemie edukacji "organizacje rządowe odpowiedzialne za kwalifikacje zawodowe rozmawiały ze sobą i instytucjami nadającymi

kwalifikacje, z pominięciem grup, które powinny być najważniejsze: szkół, uczelni i instytucji szkoleniowych z jednej strony i pracodawców z drugiej ". Zostało to przedstawione na rysunku 2.

Rysunek 2

Profesor Wolf napisała, że:

- Wszyscy młodzi ludzie powinni otrzymać wysokiej jakości wykształcenie, które umożliwi im dalszy rozwój, czy od razu czy później, w bardzo szerokim zakresie dalszej edukacji, szkolenia i zatrudnienia. Wszyscy 14-16 latkowie powinni otrzymać szerokie wykształcenie i unikać przedwczesnej specjalizacji, a każdy kto ukończy 16 lat i ma słabe wyniki z angielskiego i matematyki powinien kontynuować te przedmioty.
- Programy kształcenia dla osób powyżej 16 roku życia powinny być finansowane „na ucznia”, a nie na podstawie zsumowanych poszczególnych kwalifikacji. Prowadzi to do ukierunkowanej specjalizacji prowadzącej do uzyskania pracy, zamiast uzyskania niepowiązanych ogólnych kwalifikacji.
- System edukacji powinien umożliwić i wspierać różnorodność, innowacyjność i elastyczność w odniesieniu do wszystkich

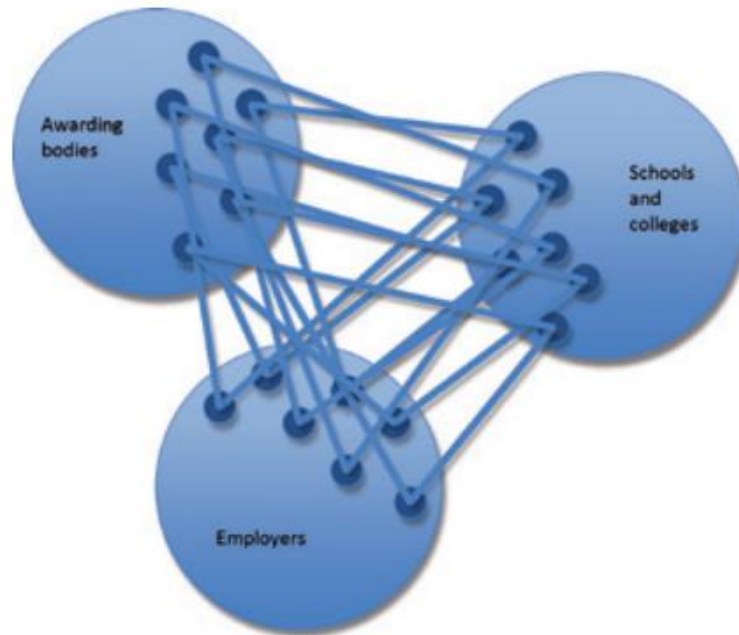
uczniów i zwiększanie stopnia specjalizacji tylko dla osób powyżej 16 roku życia.

- Wszystkie instytucje edukacyjne powinny utrzymywać bliskie kontakty z lokalnymi pracodawcami, aby odtworzyć i wzmocnić prawdziwe powiązania pomiędzy kształceniem zawodowym i rynkiem pracy. Profesor Wolf uważa, że pracodawcy są jedynym naprawdę wiarygodnym źródłem zapewniającym jakość w obszarach kształcenia zawodowego i dlatego powinni być główną częścią systemu edukacyjnego. Jest to kolejny przykład na priorytetowe traktowanie działalności gospodarczej w powiązaniu z edukacją.
- Należy dołożyć większych starań, aby pomóc młodym ludziom wejść na rynek pracy i uzyskać prawdziwe doświadczenie. Profesor Wolf wierzy, że "osoby porzucające naukę w latach 1960 i 1970 wchodziły na rynek pracy, który chętnie oferował młodym ludziom zatrudnienie, dzisiejszy rynek pracy jest zupełnie inny".

Profesor Wolf stwierdziła, że edukacja powinna koncentrować się na próbie stworzenia systemu, który jest bardziej elastyczny, innowacyjny i ekonomiczny; bardziej dostosowany do lokalnych rynków pracy; który monitoruje i zapewnia prawdziwą jakość, i który konsekwentnie promuje dobre wykształcenie zawodowe i rozwój dla wszystkich młodych ludzi.¹⁰⁰ Jest to przedstawione na rysunku 3.

¹⁰⁰ Review of Vocational Education – The Wolf Report, Prof. Alison Wolf

Rysunek 3

W raporcie profesor Wolf sformułowała 27 zaleceń. Najbardziej istotne dla niniejszego raportu to:

1. Ogólne programy dla wszystkich osób w wieku 16-18 lat w zakresie programów "zawodowych" (tj. coś innego niż egzaminy A-levels, kursy przeduniwersyteckie i programy International Baccalaureate) powinny być regulowane przez zbiór ogólnych zasad odnoszących się przede wszystkim do treści, struktury ogólnej i ustalania oceny oraz czasu kontaktu. Jeśli warunki te są spełnione, profesor Wolf zaleca aby instytucje edukacyjne mogły oferować każdą kwalifikację z uznanej instytucji nadającej kwalifikacje i powinny być zachęcane do oferowania programów bez kwalifikacji.

2. 16-19-letni uczniowie kształcący się w pełnym wymiarze czasu nie powinni uczestniczyć w programach, które są w całości "zawodowe". Ich programy powinny jednak zawierać co najmniej jedną znaczącą kwalifikację, która stanowi potencjał do dalszego kształcenia lub uzyskania pracy wymagającej kwalifikacji.

3. Programy dla studentów osiągających najniższe wyniki (w tym tych z trudnościami w nauce i / lub niepełnosprawnych, a także tych, którzy są bardzo niezadowoleni z edukacji

formalnej) powinny skoncentrować się na podstawowych umiejętnościach akademickich w języku angielskim i matematyce, a także na doświadczeniu zawodowym.

4. Uczniowie w wieku poniżej 19 lat, którzy nie posiadają kwalifikacji A * -C GCSE z języka angielskiego i / lub matematyki powinni być zobowiązani, w ramach swojego programu, do kontynuowania kursu, który albo prowadzi bezpośrednio do tych kwalifikacji lub który zapewnia znaczny postęp w kierunku uzyskania w przyszłości GCSE lub odniesienia sukcesu.

5. Finansowanie dla uczniów kształcących się w pełnym wymiarze czasu w wieku 16-18 lat powinno być oparte na programie i powinno być finansowanie na ucznia.

6. Nie powinno być żadnych ograniczeń dotyczących programu kształcenia dla młodego człowieka pod względem poziomu i rodzaju kwalifikacji, które może zdobywać.

7. Pracodawcy, którzy biorą na praktyki 16-18-letnich uczniów, powinni otrzymywać zapłatę, ponieważ ponoszą część kosztów edukacji grupy wiekowej, która ma prawo do bezpłatnej edukacji w pełnym wymiarze.

8. College powinny mieć wyraźne prawo do przyjmowania uczniów poniżej 16 lat.

9. Wszystkie instytucje edukacyjne przyjmujące uczniów w wieku 16-18 lat i te oferujące możliwość przyjęcia osób w wieku 14 lat, powinny być zobowiązane do publikowania dotychczasowych instytucji i w stosownych przypadkach, kwalifikacji i stopni w momencie przyjmowania poprzednich kandydatów.

10. Departament Edukacji powinien ocenić modele oferujące prawdziwe doświadczenie zawodowe dla osób w wieku 16-18 lat, które są przyjęte jako uczniowie w pełnym wymiarze czasu.

11. Ministerstwo Edukacji powinno wyraźnie rozróżnić te kwalifikacje, które mogą przyczynić się do wzrostu w krajowych tabelach wydajności i tych, które nie mogą.

12. Szkoły powinny mieć prawo oferowania każdej kwalifikacji od organu nadającego kwalifikacje, niezależnie od tego, czy są one zatwierdzone do celów pomiarów wydajności, czy też nie.

Zalecenia te odegrały kluczową rolę w kształtowaniu polityki rządu Wielkiej Brytanii.

d. Budowanie zaangażowania, budowanie przyszłości

W grudniu 2011 roku rząd brytyjski opublikował dokument o nazwie 'Building Engagement, Building Futures: Our Strategy to Maximise the Participation of 16-24 Year Olds in Education, Training and Work' (Budowanie zaangażowania, budowanie przyszłości – nasza strategia maksymalnego zwiększenia udziału 16-24 latków w kształceniu, szkoleniu zawodowym i rynku pracy)¹⁰¹.

W przedmowie stwierdzono, że "zwiększenie udziału osób w wieku 16-24 lat w kształceniu, szkoleniach zawodowych i rynku pracy spowoduje nie tylko trwałą różnicę w ich osobistym życiu, ale jest naszą główną ambicją w zakresie poprawy mobilności społecznej i pobudzenia wzrostu gospodarczego".

W raporcie podkreślono pięć priorytetów strategicznych:

Priorytet 1: Podniesienie poziomu wykształcenia w szkole i poza nią, aby upewnić się, że młodzi ludzie posiadają umiejętności niezbędne do konkurowania w globalnej gospodarce.

Priorytet 2: Pomoc lokalnym partnerom w zapewnieniu skutecznych i skoordynowanych usług, które wspierają wszystkich młodych ludzi, w tym najsłabszych, stawiając nas na drodze do osiągnięcia pełnego uczestnictwa w edukacji 16-17-latków w 2015 r.

Priorytet 3: Wspieranie i zachęcanie pracodawców do inspirowania i rekrutowania młodych ludzi, poprzez oferowanie większej ilości wysokiej jakości miejsc odbywania staży i zdobywania doświadczenia zawodowego.

¹⁰¹ Building Engagement, Building Futures: Our Strategy to Maximise the Participation of 16-24 Year Olds in Education, Training and Work, December 2011, HM Government

Priorytet 4: Zapewnienie opłacalności pracy i oferowanie młodym ludziom zindywidualizowanego wsparcia, którego potrzebują, przez programy Universal Credit, the Work Programme i Get Britain Working Measures.

Priorytet 5: Wprowadzenie nowego programu Youth Contract o wartości prawie 1 mld £ w ciągu najbliższych trzech lat, aby pomóc młodym ludziom w nauce lub znalezieniu pracy zanim poniosą długoterminowe szkody .

Raport przedstawia plany wczesnej interwencji i radykalnej reformy systemu edukacji, plany osiągnięcia pełnego uczestnictwa 16-17 latków w edukacji i szkoleniu zawodowym, przedstawiając, jak 18-24 latkowie będą zaangażowani w edukację i szkolenia, z wyszczególnieniem, jak 18 -24 latkowie będą wspierani by uzyskać zatrudnienie oraz wspieranie 18-24 latków z mniej uprzywilejowanych środowisk. Jest to kluczowa wykładnia polityki rządu w celu powiązania polityki dotyczącej kształcenia i zatrudnienia w Wielkiej Brytanii.

e. The Richards Review of Apprenticeships

Raport *The Richards Review of Apprenticeships* został opublikowany w listopadzie 2012 roku, aby odpowiedzieć na pytanie "Czym powinna być umowa o praktyczną naukę zawodu w przyszłości i jak może spełnić potrzeby zmieniającej się gospodarki?"¹⁰².

Przedsiębiorca, Doug Richards zaproponował szereg rekomendacji, które w jego przekonaniu wzmocnią w przyszłości programy praktyk zawodowych. Rekomendacje przedstawiały się następująco:

- Praktyki powinny koncentrować się na osobach nowych w pracy, które wymagają ciągłego i istotnego szkolenia. Szkolenia osób już posiadających właściwe kompetencje i osób chcących rozpocząć pracę powinny być

¹⁰² https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/34708/richard-review-full.pdf

opracowywane oddzielnie. Richards doszedł do wniosku, że rząd powinien wprowadzić nowy oddzielny program w miejscu pracy, aby wspierać wejście na rynek pracy.

- Praktyki powinny koncentrować się na wynikach i na tym co osoba umie po uzyskaniu kwalifikacji.
- Testowanie i zatwierdzanie nowych programów praktyk powinno być niezależne i rzeczywiście respektowane przez przemysł.
- Wszyscy uczniowie powinni mieć ukończone kwalifikacje na Poziomie 2 w zakresie języka angielskiego i matematyki przed ukończeniem praktyk.
- Rząd powinien popierać różnorodność i innowacyjność oferowanych praktyk.
- Rząd odgrywa rolę w promowaniu dobrej jakości usług szkoleniowych.
- Finansowanie przez rząd musi stanowić odpowiednią zachętę do organizowania praktyk zawodowych, a inwestowanie w praktyki zawodowe powinno być w rękach pracodawcy.
- Uczniowie i pracodawcy potrzebują dostępu do wysokiej jakości informacji.
- Rząd musi aktywnie zwiększać świadomość społeczeństwa dotyczącą nowego modelu praktyk zawodowych.

Kluczowym wnioskiem płynącym z raportu było to, że Doug Richards uważa, że praktyki zawodowe powinny być uzależnione od popytu napędzanego przez przemysł, a nie podaży napędzanej przez rząd, a pracodawcy powinni mieć prawo do określenia sposobu realizacji programu. To, jego zdaniem, doprowadzi do oferowania większej liczby praktyk ściśle dostosowanych do konkretnych sektorów przemysłu.

f. Alternative Provision

W styczniu 2013 Departament Edukacji opublikował 'Alternative Provision: Statutory guidance for local authorities' (Alternatywne przepisy – ustawowe wytyczne dla władz

lokalnych)¹⁰³.

Dokument ten szczegółowo przedstawia oczekiwania rządu wobec władz lokalnych w stosunku do uczniów, którzy z powodu wykluczenia, choroby lub innych przyczyn, nie otrzymaliby odpowiedniej edukacji; edukacji organizowanej w szkołach dla uczniów o stałym okresie wyłączenia i uczniów kierowanych przez szkoły do ośrodków w celu poprawy ich zachowania. Była to próba ze strony rządu centralnego, aby władze lokalne przejęły odpowiedzialność, aby uczniowie nie wypadali z systemu edukacyjnego przedwcześnie.

g. Programy kształcenia dla uczniów w wieku 16-19 lat

W lipcu 2012 Departament Edukacji opublikował 'Study Programmes for 16- to 19-year olds: Government response to consultation and plans for implementation' (Programy kształcenia dla osób w wieku 16-19 lat – odpowiedź rządu na konsultacje i plany wdrożenia)¹⁰⁴.

Po zapoznaniu się z raportem Wolf w ramach konsultacji, rząd uruchomił program o nazwie Study Programmes w sierpniu 2013.

Program koncentrował się na 16-19 latkach i miał na celu:

- Zwiększenie wartości kwalifikacji uzyskanych po ukończeniu 16 roku życia tak, aby większa liczba uczniów osiągnęła wysokiej jakości, cenione kwalifikacje zawodowe, które umożliwiają dostęp do wyższych poziomów kształcenia i pracy wymagającej kwalifikacji;
- Podniesienie standardów dotyczących języka angielskiego i matematyki dla osób 16+ tak, aby większa liczba uczniów uczyła się angielskiego i matematyki (poziom 2) i pracowała aby osiągnąć GCSE A * -C w tych przedmiotach;
- Poprawę możliwości zatrudnienia młodych ludzi poprzez zwiększenie liczby uczniów, którzy zdobywają doświadczenie w miejscu pracy, a także uczestniczą w innych aktywnościach,

¹⁰³https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/268940/alternative_provision_statutory_guidance_pdf_version.pdf

¹⁰⁴ Study Programmes for 16- to 19-year olds: Government response to consultation and plans for implementation, July 2012, Department for Education

które niekoniecznie prowadzą do zdobycia kwalifikacji, ale umożliwiają dostęp do pracy.

Program studiów został zaprojektowany tak, aby połączyć znaczące kwalifikacje zawodowe, umiejętności w języku angielskim i matematyce (gdy młody człowiek nie spełnił minimalnych wymagań), zdolność do zatrudnienia i praktyki zawodowe. Został opracowany jako droga do dalszego kształcenia lub zatrudnienia.

h. Early Education and Childcare (Wczesna edukacja i opieka)

We wrześniu 2013 roku Departament Edukacji opublikował 'Early Education and Childcare: statutory guidance for local authorities' (Wczesna edukacja i opieka – ustawowe wytyczne dla władz lokalnych)¹⁰⁵.

Niniejszy dokument zawiera wskazówki w oparciu o wymogi ustawy Childcare Act 2006 i nowej polityki rządu. Stwierdza, że od września 2013 roku, władze lokalne będą miały obowiązek zapewnić wczesną edukację dla dwulatków, które są pod opieką rodziców lub rodzice są uprawnieni do świadczeń.

Dowody wykazały, że wysoka jakość wczesnej edukacji w wieku dwóch lat jest korzystna dla rozwoju dziecka. Władze lokalne, z mocy prawa są zobowiązane do zapewnienia 570 godzin wczesnej edukacji przez nie mniej niż 38 tygodni w roku. To jest również wymóg wobec wszystkich dzieci w wieku trzech i czterech lat, które nie spełniają kryteriów dostępu do bezpłatnej edukacji w wieku dwóch lat.

Wymaga się również od władz lokalnych, aby upewniły się, że zapewnienie wczesnej edukacji jest na tyle elastyczne, że zaspokaja potrzeby pracujących rodziców, i że nauka odbywa się w bardzo dobrych warunkach.

Ponadto, władze lokalne są zobowiązane do zapewnienia kompleksowej informacji dla rodziców, dotyczącej prawa dziecka do wczesnej edukacji i opieki w ich okolicy. Był to przykład wsparcia ze strony rządu dla rodzin o niskich dochodach, poprzez zwiększenie możliwości edukacyjnych

¹⁰⁵ Early education and childcare: statutory guidance for local authorities, September 2013, Department for Education

w młodym wieku i umożliwienie rodzicom / opiekunom ponownego wejścia na rynek pracy.

i. Participation of Young People in Education, Employment or Training

We wrześniu 2014 roku Departament Edukacji opublikował 'Participation of Young People in Education, Employment or Training: a statutory guidance for local authorities' (Udział młodych ludzi w edukacji, szkoleniu zawodowym i rynku pracy – ustawowe wytyczne dla władz lokalnych). Dokument ten szczegółowo opisał podejście rządu, dając władzom lokalnym swobodę i elastyczność w wypełnianiu swoich statutowych obowiązków.

Władze lokalne mają obowiązek zachęcać, umożliwiać i wspomagać młodych ludzi jeśli chodzi o udział w kształceniu lub szkoleniu. Lokalne władze muszą zapewnić wystarczającą i odpowiednią ofertę edukacyjną i szkoleniową dla wszystkich młodych ludzi w wieku 16-19 lat i dla osób w wieku do 25 lat z orzeczeniem o trudnościach w nauce lub objętych planem Education, Health and Care plan (Edukacja, zdrowie i opieka) . Oznacza to, że władze lokalne muszą posiadać strategiczny przegląd usług edukacyjnych w swojej okolicy, zidentyfikować i uzupełniać braki.

Władze lokalne są również zobowiązane do śledzenia udziału młodych ludzi w edukacji. Informacje te muszą być zbierane tak, aby można było zidentyfikować wszystkich młodych ludzi, którzy nie uczestniczą w edukacji i zapewnić im wsparcie w ponownym wejściu w system.

Władze lokalne są również zobowiązane do wspierania skutecznego udziału w kształceniu i szkoleniu 16 i 17-latków na swoim obszarze, aby zapewnić spełnianie obowiązku prawnego jakim jest udział w kształceniu i szkoleniu. Władze lokalne muszą zidentyfikować w swoim rejonie młodych ludzi, którzy są objęci obowiązkiem kształcenia i zachęcić ich do znalezienia odpowiedniego miejsca kształcenia.

j. Apprenticeship Policy (Polityka dotycząca praktyk zawodowych)

We wrześniu 2015, Biblioteka Izby Gmin opublikowała 'Apprenticeships Policy, England' Briefing Paper (Polityka

dotycząca praktyk zawodowych – krótki przegląd w Anglii)¹⁰⁶.

Zgodnie z tą polityką rząd zobowiązał się, że w latach 2015-2020 zorganizowanych zostanie w Anglii 3 mln nowych praktyk.

Ponadto rząd udostępnił dotację w wysokości 1500 £ dla małych przedsiębiorstw, aby zatrudniały praktykantów w wieku od 16 do 24 lat, a od kwietnia 2016 roku, żaden pracodawca nie zapłaci składki na ubezpieczenie społeczne za praktykantów w wieku poniżej 25 lat. Jest to zgodne z zaleceniami zawartymi w Raporcie Wolf dotyczącymi płacenia instytucjom, które zatrudniają osoby w wieku 16-18 lat, ponieważ pokrywają one część kosztów kształcenia młodych ludzi, którzy mają prawo do bezpłatnej edukacji.

Ostatnio, płaca minimalna dla ucznia w wieku 16-18 lat wzrosła z 2.73 £ za godzinę do 3.30 £ (wzrost o 20%).

Te decyzje polityczne sprawiły, że zatrudnianie praktykantów jest bardziej korzystne dla pracodawców, ponieważ mogą ubiegać się o dotację i zmniejszyć składki pracodawcy na ubezpieczenie. Poprzez zwiększenie płacy minimalnej praktyki stały się również bardziej atrakcyjne dla potencjalnych uczniów.

Polityka dotycząca praktyk zawodowych koncentruje się również na powiązaniu znaczenia praktyk zawodowych dla pracodawców i obszarów zawodowych. Nowe standardy praktyk zawodowych były, i nadal są, opracowywane przez grupy pracodawców zwanych „Trailblazers”; to łączy się bezpośrednio z rekomendacjami Richard Review. Standardy Trailblazers są tworzone w uzgodnieniu z grupami pracodawców i są finansowane według nowego modelu finansowania, gdzie rząd płaci 2£ za każdy 1£ zainwestowany przez pracodawcę w naukę zawodu.

Dodatkowo rząd wprowadził w sierpniu 2013 roku staże i oczekuje, że program ten będzie cieszył się coraz większą popularnością.

¹⁰⁶ Apprenticeships Policy, England, Mirza-Davies, J, 2 September 2015, House of Commons Library, Briefing Paper Number 03052

Program stażowy to program w pełni finansowany, dostępny dla bezrobotnej młodzieży w wieku 16-24 lat bez kwalifikacji na Poziomie 3, ale z możliwością uzyskania dostępu do rynku pracy. Celem programu jest wyposażenie tych młodych ludzi w praktyczne umiejętności, aby zdobyli zatrudnienie, albo wrócili do dalszej edukacji.

k. Polityka opieki społecznej

Polityka rządu zmierza do zreformowania polityki społecznej tak, aby była sprawiedliwa, niedroga i żeby była w stanie zmniejszyć ubóstwo, problem bezrobocia i uzależnienia od pomocy społecznej. Celem jest zapewnienie pomocy w znalezieniu pracy, i wsparcia jakiego potrzebują osoby najsłabsze.¹⁰⁷

W budżecie na 2015 r minister skarbu zapowiedział znaczne cięcia świadczeń społecznych.

Świadczenia będą wypłacane wyłącznie na dwoje pierwszych dzieci, a nie na każde dziecko. Będzie to miało wpływ na 870.000 rodzin z więcej niż dwojgiem dzieci, którym przysługują ulgi podatkowe. Dodatkowo większość świadczeń dla osób pracujących zostanie zamrożona na cztery lata od dnia 1 kwietnia 2016 r.

Zasiłki mieszkaniowe zostaną również ograniczone, ponieważ osoby bez pracy w wieku od 18 do 21 lat nie będą automatycznie uprawnione do ich pobierania.

Ograniczenie wydatków na zasiłki również ograniczy większość płatności do 26,000£ rocznie, a od kwietnia 2017 roku, będzie to spadek do 23,000£ w Londynie i 20.000 £ w innych rejonach.

Wreszcie, zasady kwalifikowalności oznaczają, że około 300 tysięcy mniej osób będzie kwalifikowało się do zasiłku Universal Credit. Od kwietnia 2017 roku rodzice pobierający zasiłek Universal Credit będą musieli podjąć przygotowania do pracy gdy ich najmłodsze dziecko ma dwa lata, a gdy ukończy trzy lata oczekuje się, że zaczną poszukiwać pracy.

¹⁰⁷ <https://www.gov.uk/government/topics/welfare>

3.3.1.3 Poziom lokalny

W Wielkiej Brytanii, a dokładniej w Anglii, polityki są określane na poziomie krajowym (tj. GB) lub regionalnym (tj. Anglia); patrząc z historycznego punktu widzenia stosunkowo niewiele polityk było tworzonych na poziomie lokalnym (tzn. przez władze lokalne).

Jednak po wyborach w 2010 roku podjęto próby, aby przekazać odpowiedzialność za tworzenie polityk na władze lokalne (decentralizacja) i to zjawisko nadal się nasila. Celem rządu jest danie władzom lokalnym swobody i elastyczności w decydowaniu o sposobie wypełniania swoich ustawowych obowiązków. Jest to zgodne z raportem Local Growth.

a. Local Enterprise Partnerships (Lokalne partnerstwa przedsiębiorstw)

Local Enterprise Partnerships (LEPs) są partnerstwami pomiędzy samorządami lokalnymi i lokalnymi firmami. Celem Leps jest podejmowanie decyzji jakich inwestycji należy dokonywać, aby następował wzrost gospodarczy w regionie.

LEPs są odpowiedzialne za identyfikację głównych sektorów wzrostu w okolicy i zapewnienie odpowiedniego poziomu inwestycji, aby je rozwijać. Obejmuje to podniesienie umiejętności poprzez zapewnienie strategicznego przywództwa w zakresie zatrudnienia i umiejętności.

LEP obejmują lokalne firmy, partnerów z władz lokalnych działających w ramach LEP i partnerów z ramienia rządu Wielkiej Brytanii, którzy są odpowiedzialni za podejmowanie działań dotyczących zatrudnienia i umiejętności na szczeblu lokalnym.

Jako takie, LEPs opracowują polityki, które są właściwe dla danej okolicy.

b. Statutory Framework for the Early Years Foundation Stage (ustawowe ramy dla przepisów Early Years Foundation Stage)

Zgodnie z ustawą Childcare Act 2006 władze lokalne stały się odpowiedzialne za zapewnienie odpowiednio wysokiej jakości opieki nad dziećmi pracujących rodziców oraz zapewnienie wczesnej edukacji bez ponoszenia kosztów przez rodziców.

W marcu 2014 Departament Edukacji opublikował 'Statutory framework for early years foundation stage: setting the standards for learning, development and care for children from birth to five' (ustawowe ramy dla przepisów Early Years Foundation Stage - stworzenie zasad kształcenia, rozwoju i opieki nad

dziećmi od urodzenia do lat 5)¹⁰⁸. Dokument ten opierał się na wytycznych Early Education and Care guidance opublikowanych we wrześniu 2013 roku..

Władze lokalne muszą teraz zapewnić jakość i spójność we wczesnym kształceniu, zapewnić mocne podstawy dzięki możliwości uczenia się i rozwoju, wspierać partnerstwo między osobami związanymi z edukacją i rodzicami / opiekunami i zagwarantować równość szans, tak aby każde dziecko było włączone i wspierane.

Władze lokalne muszą zapewnić, aby wszystkie instytucje zajmujące się wczesną edukacją uwzględniały uzgodnione na szczeblu krajowym efekty kształcenia poprzez zatrudnianie wyspecjalizowanych pracowników. Ponadto, władze lokalne muszą zapewnić, że dzieci są regularnie oceniane, począwszy od wieku dwóch lat.

Władze lokalne muszą również zapewnić, że problemy związane z opieką są identyfikowane i rozwiązywane we współpracy z lokalną radą ds. opieki nad dziećmi (Local Safeguarding Children Board).

c. Uczestnictwo młodych ludzi w kształceniu, szkoleniu i rynku pracy

We wrześniu 2014, Departament Edukacji opublikował ustawowe wytyczne pod nazwą 'Participation of Young People in Education, Employment or Training' (Uczestnictwo młodych ludzi w kształceniu, szkoleniu i rynku pracy). Szczegółowo opisano tam zakres działań, który został przekazany do władz lokalnych.¹⁰⁹.

Władze lokalne mają obowiązek zapewnienia kształcenia i szkoleń dostępnych dla wszystkich młodych ludzi w wieku 16-19 lat i aż do wieku 25 lat dla wszystkich osób z trudnościami w nauce. Władze lokalne są zobowiązane do zidentyfikowania i rozwiązywania luk w przepisach, gdy jest to konieczne.

Ponadto, władze lokalne są zobowiązane do zapewnienia wsparcia wszystkim 13-19 latkom i każdej osobie z trudnościami w nauce do wieku 25 lat, które ma na celu zachęcić ich i pomóc w uczestnictwie w kształceniu i szkoleniu.

Władze lokalne muszą także promować efektywne uczestnictwo w edukacji i szkoleniach wśród wszystkich 16 i 17-latków ze swojego rejonu, aby upewnić się, że spełniają obowiązek uczestnictwa w edukacji.

¹⁰⁸ Statutory framework for early years foundation stage: setting the standards for learning, development and care for children from birth to five, March 2014, Department for Education

¹⁰⁹ Participation of Young People in Education, Employment or Training, September 2014, Department for Education

Wszystkie władze lokalne w Anglii są zobowiązane do przedstawiania i przechowywania informacji w Krajowym Systemie Informacji National Client Caseload Information System przez zarządzanie lokalnym systemem informacji local Client Caseload Management Information System.

Celem systemu jest monitorowanie obowiązku uczestniczenia młodzieży w kształceniu lub szkoleniu do wieku do 18 lat.

Władze lokalne są zobowiązane do zapewnienia, że każdy młody człowiek w wieku 16-18 lat ma zapewnione odpowiednie możliwości edukacyjne i w jakiś sposób uczestniczy w kształceniu lub szkoleniu.

3.3.2 Wdrażanie

Poprzednie rozdziały opisały i wyjaśniły polityki dotyczące edukacji w Wielkiej Brytanii i ich związek z szerszą rozumianą polityką gospodarczą.

W tej części raport sprawdzi jak te zasady zostały wdrożone i zidentyfikuje obszary, w których odniesiono sukces, jednocześnie podkreślając te rozwiązania, które okazały się bezskuteczne.

Polityki zostaną sprawdzone w zakresie zapobiegania i reintegracji.

3.3.2.1 Prewencja

W Wielkiej Brytanii istnieje wyraźny związek między słabą frekwencją w szkole i niskimi osiągnięciami w nauce. Z uczniów, którzy opuszczają więcej niż 50% zajęć, tylko 3% osiąga kwalifikacje na poziomie pięciu lub więcej GCSE A * -C. Natomiast 73% uczniów, którzy mają ponad 95% frekwencję osiąga pięć lub więcej A * -C GCSE.¹¹⁰

Tak więc wysoka frekwencja powinna być jednym z głównych celów instytucji edukacyjnej i należy stale podnosić jej poziom.¹¹¹

Podejścia do zapobiegania porzuceniu nauki związane są z zachęcaniem dzieci i młodzieży do pozostania w edukacji, dopóki nie uzyskają umiejętności niezbędnych do ukończenia szkoły i kontynuowania edukacji w szkołach wyższych/ kształceniu ustawicznym lub do wejścia na rynek pracy.

¹¹⁰ Improving attendance at school, Charlie Taylor

¹¹¹ Improving attendance at school, Charlie Taylor

Podejścia te obejmują tworzenie stymulującego środowiska dla kształcenia, w którym ludzie są zmotywowani i dążą do uzyskania kwalifikacji. Można to osiągnąć przy wykorzystaniu wielorakich rozwiązań i niemożliwym jest omówienie każdego przykładu w tym raporcie. Zamiast tego raport zidentyfikuje wspólne obszary, które mają duży wpływ na uczestnictwo wraz z przykładami działań, które mogą zapobiec przedwczesnemu kończeniu edukacji.

Ponadto rozdział ten zbada również wdrażanie polityk umożliwiających szybką interwencję w przypadkach, gdy pojawiają się oznaki, że młoda osoba chce porzucić szkołę, aby temu zapobiegać.

3.3.2.1.1 Zaangażowanie rodziców

Zaangażowanie rodziców w edukację dziecka ma ogromny wpływ zarówno na frekwencję jak i osiągnięcia. Jak wyjaśniono w rozdziale 2.1, poziom wykształcenia rodziców jest silnym wskaźnikiem dotyczącym osiągnięć szkolnych i wypadania z systemu. Dodatkowo badania sugerują, że rodzice, którzy cenią wykształcenie mają pozytywny wpływ na edukację dzieci. Jest zatem jasne, że zaangażowanie rodziców jest niezbędne w zmniejszaniu liczby osób porzucających naukę i zwiększeniu poziomu osiągnięć.

Chociaż zaangażowanie rodziców jest na stałe związane z sukcesami uczniów w szkole, dowody w jaki sposób zwiększyć zaangażowanie by poprawić osiągnięcia są niejednoznaczne. Jest to szczególnie widoczne w przypadku ubogich rodzin. Związek pomiędzy zaangażowaniem rodziców i sukcesem szkolnym dziecka jest ewidentny, ale rygorystyczna ocena sposobów uzyskania poprawy w uczeniu się poprzez zaangażowanie rodziców nie jest często spotykana.¹¹²

Rodzice są odpowiedzialni za zapewnienie, zgodnie z ustawą o edukacji z 1996 roku, aby ich dzieci w wieku obowiązku nauki otrzymały odpowiednią edukację w pełnym wymiarze czasu. Obowiązek ten może być spełniany poprzez regularne uczęszczanie do szkoły, w alternatywne miejsca lub w inny sposób, na przykład poprzez edukację domową.

Władze lokalne i szkoły mają wiele różnych możliwości prawnych do egzekwowania obecności w szkole.

Pierwszy z nich to "umowa z rodzicami", która jest formalną, pisemną, podpisaną umową między rodzicami i lokalnymi władzami lub szkołą. Umowy takie są stosowane w przypadkach złego zachowania lub

¹¹² https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Parental_involvement_Toolkit_references.pdf

nieregularnego uczestnictwa dziecka w zajęciach i zawierają szczegółowy zestaw wymagań, do przestrzegania których rodzic zobowiązuje się przez określony czas i zobowiązanie szkoły dotyczące zapewnienia wsparcia dla rodziców, aby pomóc im w spełnieniu warunków.

Druga opcja to „nakaz dla rodziców”. Jest on nakładany przez sądy i może zobowiązywać rodziców do uczestnictwa w sesjach doradczych lub poradach, podczas których otrzymają wsparcie i pomoc aby poprawić zachowanie dziecka lub zawiera nakaz, aby rodzice spełnili wymagania. Każde naruszenie ustaleń „nakazu dla rodziców” bez uzasadnionego powodu może prowadzić do grzywny w wysokości do 1000£.

Trzecia opcja to "powiadomienie o karze", czyli grzywna w wysokości 60£ (lub 120 £, jeżeli kara nie zostanie zapłacona w ciągu 21 dni) nakładana na rodziców. Powiadomienia takie mogą być wydane przez dyrektora szkoły (lub osobę przez niego upoważnioną), urzędnika administracji lokalnej lub policji. Powiadomienia o karze wystawia się, gdy nieobecność ucznia nie została usprawiedliwiona przez szkołę.¹¹³

Pojawiły się problemy z tego typu działaniami ze względu na ich ograniczoną skuteczność.

Im wyżej dziecko jest w edukacji tym bardziej rośnie liczba dzieci, które są stale nieobecne, najbardziej znaczący wzrost odnotowuje się w ostatnich latach szkoły średniej. Im starsi nastolatki, tym trudniej rodzicom i szkołom zobligować ich do regularnego uczestnictwa w zajęciach. Większość dzieci, których rodzice trafiają do sądu z powodu ich słabej frekwencji, jest w ostatnich klasach szkoły średniej, ale często jest zbyt późno na reakcję, aby uzyskać realną poprawę i rozwiązać problem.¹¹⁴ Jest oczywistym, że samo ściganie sądowe nie wyeliminuje wagarów i trzeba zastosować inne metody.

Badania wskazują, że wzorce uczestnictwa kształtują się dużo wcześniej, na początku drogi edukacyjnej; jest bardzo prawdopodobne, że dzieci opuszczające lekcje w ostatnich klasach szkoły średniej pochodzą z rodzin, które nie cenią wartości edukacji i których rodzice często również wagarowali.¹¹⁵

¹¹³ School attendance parental responsibility measures: statutory guidance for local authorities, school leaders, school staff, governing bodies and the police, January 2015, Department for Education

¹¹⁴ Improving attendance at school, Charlie Taylor

¹¹⁵ Improving attendance at school, Charlie Taylor

Koszty różnych podejść znacznie się różnią, od prowadzenia warsztatów dla rodziców (około 80 funtów za sesję) oraz poprawy komunikacji, które są tanie, do intensywnych programów wsparcia rodziny ze specjalnie przeszkolonym personelem. Koszt porad specjalistycznych lub nauczyciela łącznikowego dom/szkoła wynosi około £ 35.000.¹¹⁶

a. Ustalanie oczekiwań

Kluczowym sposobem na przekazanie informacji dotyczących oczekiwanych obowiązków w uczeniu się jest "Umowa dom-szkoła". Umowa ta to oświadczenie, które opisuje cel i wartości szkoły, obowiązki szkoły wobec swoich uczniów, obowiązki rodziców każdego ucznia i to, czego szkoła oczekuje od każdego z uczniów. Podczas gdy podpisanie tego porozumienia z rodzicami nie podlega zaskarżeniu, oczekuje się, że szkoły doprowadzą do tego, że każdy rodzic podpisze umowę, zwróci ją do szkoły i będzie się z niej wywiązywał.¹¹⁷

W przypadku, gdy rodzice nie są w stanie zapewnić, że dzieci chodzą regularnie na zajęcia, szkoła może podjąć kilka prostych działań, aby ich wspierać.

Łączenie frekwencji i punktualność z życiem w domu może mieć dobry wpływ. Poprzez powiązanie uczestnictwa w zajęciach z czynnościami w domu można edukować rodziców. Przykłady takie jak stworzenie rutynowych działań, które zapewnią, że dzieci przed pójściem spać przygotowują się do zajęć na następny dzień, rano pozwolą dziecku wstać i przygotować się do pójścia do szkoły wcześniej i uświadomienie, że rodzice straciliby pracę, gdyby regularnie się spóźniali.¹¹⁸

Szkoły Podstawowe Crocketts Community Primary School i English Martyrs Primary koncentrują się na trendach frekwencji i szybko na nie odpowiadają. Rodzice są wspomagani w egzekwowaniu obowiązku uczęszczania na zajęcia przez ich dzieci z wykorzystaniem różnych środków, w tym autobusów, wizyt domowych lub zabierania dzieci z domu przez pracowników szkoły. Rodziców uczy się również dostrzegania różnicy między drobną chorobą i poważną chorobą, która wymaga dnia wolnego od szkoły. Dodatkowo dyrektorzy odrzucają każdy wniosek o udzielenie

¹¹⁶ <https://educationendowmentfoundation.org.uk/toolkit/toolkit-a-z/parental-involvement>

¹¹⁷ Home-school agreements, July 2013, Department for Education

¹¹⁸ Strategies for Secondary Schools to Improve Attendance and Punctuality, September 2011, Hertfordshire Children's Services

wolnego w czasie roku szkolnego, chyba że okoliczności są naprawdę wyjątkowe.

Szkoły te mają wyższą niż krajowa średnią frekwencję i bardzo niskie odsetki nieobecności, mimo że okolica należy do trudnych.¹¹⁹

Istnieją jednak bardziej subtelne strategie, które można zastosować, aby zwiększyć zaangażowanie rodziców w edukację dziecka.

b. Zwiększanie zainteresowania rodziców edukacją

Badania pokazują, że istnieje związek między zaangażowaniem rodziców i ich sytuacją społeczno-ekonomiczną; w wielu przypadkach rodzice są w niskiej grupie społeczno-ekonomicznej, ponieważ sami nie cenią edukacji i są obecnie bezrobotni (często długotrwale bezrobotni) lub pracują za najniższe wynagrodzenie.

Jedną z strategii polega na ponownym włączeniu rodziców w kształcenie poprzez możliwości kształcenia ustawicznego lub za pośrednictwem szkoły. Wiele szkół, które odniosły sukces w redukcji odsetka nieobecności umożliwiło rodzicom, albo przez szkołę lub we współpracy z innymi agencjami, ponowne rozpoczęcie nauki i uzyskanie kwalifikacji. To wyposaża rodziców w umiejętności, których potrzebują, aby wspierać dzieci w nauce i stanowi praktyczny przykład jakiego znaczenia może mieć wykształcenie.

Centrum Kensington Children's Centre w Liverpoolu zapewnia szereg usług i aktywności, które zachęcają do udziału znaczną część społeczności lokalnej i docierają do osób najbardziej potrzebujących interwencji i wsparcia. Centrum znajduje się w rejonie z wysoką deprawacją; 75% obszaru w najniższych 5% w skali kraju, a 50% w najniższych 2%.

Centrum umożliwia rodzicom udział w programach nauczania w budynku centrum i umożliwia im przejście z jednego kursu na drugi, tak, aby mogli podtrzymywać i uzupełniać dotychczasową wiedzę.

¹¹⁹ Improving attendance at school, Charlie Taylor

Centrum oferuje kursy dla tych, dla których angielski jest drugim językiem, organizowane przez Liverpool Council's Adult Learning Services, co pomaga w rozwijaniu umiejętności językowych rodziców i opiekunów od poziomu dla początkujących w górę. 75% rodzin w okolicy to potomkowie mniejszości etnicznych, którzy uczą się angielskiego jako dodatkowego języka.

Kursy obejmują programy "Twoje dziecko i ty", sesje dla niemowląt i małych dzieci, aż do kursu „Niezwyczajny Rok”, który trwa 14 tygodni. Centrum Kensington Children's Centre również zyskał aprobatę dotyczącą oferowania akredytowanych kwalifikacji w zakresie opieki zdrowotnej i społecznej oraz rozwoju dziecka; rodzice i opiekunowie mogą uczyć się w małych grupach, w pobliżu swojego miejsca zamieszkania.

Centrum współpracowało także z Tate Gallery i Orkiestrą Filharmoniczną w Liverpoolu, oferując warsztaty, które pozwoliły rodzicom /opiekunom i ich dzieciom na wspólne działania, a ich prace zostały wystawione w miejscach publicznych.

Na obszarze tak trudnym można by oczekiwać, że liczba zapisów do centrum będzie mała, jednak 97% rodzin mieszkających w okolicy ośrodka z dziećmi poniżej piątego roku życia jest zarejestrowanych w centrum; w rzeczywistości, na obszarze najbardziej zdeprawowanym, 96% rodzin bierze udział w działaniach i programach wspierających organizowanych przez ośrodek. Dużym sukcesem jest to, że sądy coraz częściej kierują rodziców bezpośrednio do programu, a rodziny trafiają do centrum również z własnej inicjatywy. Oferowanie akredytowanych kursów spowodowało, że rodzice i opiekunowie uzyskali ponad 70 kwalifikacji tylko w ciągu jednego roku.¹²⁰

Podobny przykład zaobserwowano w Dudley, West Midlands:

Rada Dudley Metropolitan Borough Council oferuje edukację dla dorosłych i społeczności lokalnych poprzez departament Adult, Community and Housing Services. Zespół oferuje szereg programów nauczania dla rodzin, takich jak warsztaty oraz krótkie i długie kursy. Zajęcia odbywają się w 42 najbardziej zdeprawowanych szkołach w okolicy. Zespół współpracuje również ściśle ze wszystkimi lokalnymi ośrodkami dla dzieci aby zaangażować rodziców i

¹²⁰ Supporting the 'hard to reach': Kensington Children's Centre, January 2013, Ofsted

opiekunów. Na przykład, jedną z uczestniczących szkół jest szkoła podstawowa Wren's Nest Primary School i centrum dla dzieci, które znajdują się wśród 10% rejonów z najwyższym poziomem deprawacji i ubóstwa w kraju i gdzie poziom długoterminowego bezrobocia sięga 40%.

Zespół kształcący dorosłych i społeczność lokalną odniósł duży sukces w angażowaniu osób dorosłych, które miały bardzo złe doświadczenia w nauce, a teraz mają niską samoocenę i niskie aspiracje w stosunku do swoich dzieci. Kursy wstępne dla rodzin często prowadziły do kursów bardziej zaawansowanych, które pomagają rodzicom lub opiekunom w rozwijaniu własnych umiejętności i pewności siebie, aby mogli wspierać swoje dzieci, jak również umożliwić im uzyskanie odpowiednich kwalifikacji.

Szkoła podstawowa Wren's Nest Primary School i Centrum dla Dzieci przykładają dużą wagę do angażowania rodziców w życie dzieci i szkoły. Istnieje silny trend do angażowania rodziców i opiekunów do pracy w szkole, aby pomóc rodzinom w przerwaniu cyklu pokoleniowego bezrobocia i ubóstwa. Poprzez wsparcie w szkole, rodzice i opiekunowie są w stanie zdobyć pewność, że pomagają dzieciom i zdobywają cenne doświadczenie zawodowe.

W rezultacie osiągnięto wyższą frekwencję, bardziej regularne i lepsze odrabianie prac domowych, większą koncentrację i lepszą uwagę w czasie zajęć, znaczne zwiększenie pewności siebie, dużo lepsze zachowanie w szkole i szybsze postępy w przedmiotach szkolnych. Dodatkowo, wielu rodziców uzyskało umiejętności pozwalające na osiągnięcie kwalifikacji na poziomie 2 i zdobyli pracę a także nastąpił wzrost frekwencji na zajęciach wieczorowych dla rodziców.¹²¹

c. Integrowanie mniejszości narodowych

W przypadku, gdy rodzice pochodzą z grup etnicznych, ich zaangażowanie w edukację dzieci może przynieść jeszcze większe korzyści. Zazwyczaj mniejszości etniczne mają złe doświadczenia w dziedzinie edukacji, co często prowadzi do niskich osiągnięć i braku motywacji do wspierania dzieci w edukacji. Jednak, koncentrując się na tym, jak zdobyć zaufanie rodziców z grup mniejszościowych oraz zachęcając ich do większego zaangażowania

¹²¹ Working with families in highly disadvantaged neighborhoods: Dudley Metropolitan Borough Council, June 2014, Ofsted

w edukację dzieci można uzyskać fenomenalną poprawę frekwencji.

Szkoła podstawowa Kingsmead Primary School z Londynu, usytuowana jest w obszarze wysokiej deprawacji z 4,5% uczniów migrujących.

Frekwencja uczniów jest śledzona i szkoła kontaktuje się z rodzicami w pierwszym dniu nieobecności, a jeśli to konieczne pracownicy odbierają dzieci z domu. Jeśli frekwencja nadal będzie problemem, rodzice są zobowiązani do uczęszczania na zajęcia „attendance surgeries”; Rodzice otrzymują przypomnienia przez telefon i sms-em kiedy odbędzie się spotkanie.

Postępy wszystkich dzieci są regularnie sprawdzane, uwzględniając pochodzenie etniczne, co pozwala Menedżerowi Integracji śledzić postępy dzieci migrujących.

Pracownicy szkoły budują dobre relacje z rodzicami poprzez wizyty domowe oraz kontakt telefoniczny i nauczyli się, że lepsza jest komunikacja ustna niż pisemna. Rodzice są zachęceni do posyłania dzieci do przedszkola, a dyrektor szkoły ma dobre relacje w okolicy, więc wie, kiedy dzieci z jej terenu są w wieku przedszkolnym. Szkoła kontaktuje się z rodzicami i przypomina, kiedy i jak ubiegać się o Early Years Foundation Stage.

Pracownicy zostali dobrze przeszkoleni przez Traveller Education Service działające w ramach władz lokalnych i stali się ekspertami w pracy ze społecznością migrującą. Traveller Community Service odwiedza szkoły regularnie i ściśle współpracuje z Menedżerem Integracji. Serwis ma doskonałe relacje z rodzinami migrującymi i zapewnia doskonałe materiały, z których szkoła może czerpać. Na przykład co roku w czerwcu obchodzony jest historyczny miesiąc Cyganów, Romów i społeczności migrujących, w który zaangażowana jest cała szkoła; uczniowie biorą udział w wystawach, oglądają filmy i spektakle teatralne dotyczące kultury Cyganów, Romów i społeczności migrujących.

Dzieci migrujące mówią, że "pasują" i czują się wartościowymi członkami szkoły. Ogólny poziom frekwencji dla dzieci migrujących wynosi obecnie 86,8% w porównaniu do średniej krajowej wynoszącej 79,6% (jest to znaczący postęp w zaledwie cztery lata, gdy poziom był niski i wynosił 42%). Szkoła odniosła sukces współpracując z Urzędnikiem ds. Frekwencji z władz lokalnych

i Traveller Education Service w zwalczaniu utrzymującej się absencji, która spadła do 12,5% w porównaniu do średniej krajowej dla dzieci migrujących wynoszącej 40,6%. Wszystkie dzieci opuszczają szkołę po osiągnięciu krajowych standardów w czytaniu, pisaniu i matematyce.¹²²

d. Wspieranie rodzin w trakcie przejścia do innych placówek

Ważne jest, aby wsparcie dla rodziców było kontynuowane w dalszych etapach edukacji, aby ograniczyć możliwości porzucenia edukacji. Może ono obejmować wyraźne powiązania między szkołą podstawową, szkołą ponadgimnazjalną i college'm, a także włączenie zainteresowań i potrzeb uczniów do programu nauczania.

Cranford Community College w Londynie jest akademią dla 11-19 latków z 1420 uczniami. Szkoła korzysta z partnerskich relacji ze szkołą podstawową i lokalnym ośrodkiem dla osób migrujących by wspierać Cyganów, Romów i uczniów migrujących.

Wyznaczono osobę do łączności (Liason Officer) ze społecznościami Cyganów, Romów i osób migrujących, który działa na terenie zarówno szkoły podstawowej jak i college'u. Zapewnia to ciągłość, więc okres adaptacji nie jest długi w momencie rozpoczęcia szkoły średniej.

College rozumie rodziny migrantów i ich kulturę poprzez aprecjację obrzędów przejścia, takich jak pogrzeby (utworzenie Ogrodu Pamięci na terenie szkoły), świętowanie specjalnych okazji (włączając rodziców), organizowanie miesiąca Romów i osób migrujących i działalność koła Romów i osób migrujących. Pozwala to uczelni budować zaufanie rodziców i dzieci. Kluczowym efektem było narzucenie oczekiwania, że rodziny migrujące nie będą przenosić się w czasie trwania semestru.

Poprzez skupienie się na zmianie szerszego postrzegania Romów i społeczności migrujących w szkole, poprzez lekcje i specjalne wydarzenia, unika się nieporozumień. Dodatkowo, przepisy szkolne dotyczą wszystkich uczniów i obejmują noszenie biżuterii.

¹²² Improving relations with parents to raise achievement and improve attendance of Traveller pupils: Kingsmead Primary School, March 2015, Ofsted

Wzbogacono program o zajęcia, które mogą być interesujące dla Romów i dzieci migrujących, takie jak boks, egzotyczne zwierzęta i kształtowania krajobrazu.

Szkoła wprowadziła również rozszerzony dzień w szkole, znany jako "Szkoła do Zmierzchu", który angażuje Romów i dzieci migrujące, szczególnie wówczas, gdy życie w domu może mieć wpływ na ich pracę w szkole. Dzień jest elastyczny i zaczyna się o 11.45 a kończy o 5 po południu. Istnieje stosunkowo niski poziom wykluczenia dzieci migrujących w szkole. Szkoła również buduje poczucie sprawiedliwości, gdyż spory są rozwiązywane podczas spotkania stron w celu omówienia sprawy. Miało to ogromny wpływ na wykluczenie Romów i dzieci migrujących, gdyż szkoła wyłącza tylko 9,09%, w porównaniu do średniej krajowej wynoszącej 35,98% dla tej grupy etnicznej.¹²³

3.3.2.1.2 Wczesna edukacja i opieka

Dowody wskazują, że dzieci, które opuszczają duże ilości zajęć w szkole średniej, wagarowały w młodszym wieku, a więc ważne jest, aby frekwencja był maksymalizowana już we wczesnej edukacji.

a. Zachęcanie do uczęszczania na zajęcia

Obecnie nie są zbierane dane dotyczące uczestnictwa dzieci w edukacji przedszkolnej ponieważ obecność nie jest obowiązkowa w tym wieku. Wiele szkół nie podejmuje kroków w celu poprawy frekwencji, dopóki dzieci nie osiągną ustawowego wieku szkolnego, ale wtedy może być za późno. Dzieci z niską frekwencją w pierwszych latach wydają się pochodzić z najuboższych środowisk i to powoduje, że jeszcze bardziej odstają od swoich rówieśników.¹²⁴

Szkoły podstawowe mają tendencję do dawania dzieciom dwa razy więcej dni wolnych niż szkoły średnie. Aby spojrzeć na to z perspektywy, jeśli dziecko ma 2-tygodniowe wolne w ciągu roku szkolnego oraz średnią absencję z powodu choroby to do czasu osiągnięcia 16 lat straci cały rok edukacji. Stawianie rodzicom wyzwania, gdy dziecko jest w tym wieku może mieć duży wpływ, ponieważ to właśnie te dzieci są najbardziej narażone na wagary w szkole ponadgimnazjalnej.¹²⁵

b. Włączanie rodzin do wczesnej edukacji i opieki

¹²³ Creating a positive culture of equality and opportunity: Cranford Community College, March 2015, Ofsted

¹²⁴ Improving attendance at school, Charlie Taylor

¹²⁵ Improving attendance at school, Charlie Taylor

Kluczowym czasem we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem jest moment wprowadzenia do edukacji. Często może to być trudny czas zarówno dla dzieci jak i rodziców. Wiele dzieci idących do przedszkola wcześniej spędzało cały swój czas w domu z rodzicami i opiekunami, a wiele z nich nie nawiązywało kontaktów z innymi dziećmi i dorosłymi.

Ważne jest, aby zapewnić skuteczne wsparcie na tym etapie, aby zapewnić by był przyjemnym i spokojnym przejściem z życia domowego do życia szkolnego.

Szkoła Podstawowa Mayfair, we wschodnim Londynie, znajduje się w gęsto zaludnionym i zróżnicowanym kulturowo obszarze o wysokim poziomie bezrobocia i ubóstwa. Prawie wszyscy uczniowie z mniejszości etnicznych mówią w domu językiem innym niż angielski. Szkoła jest częścią małej instytucji charytatywnej o nazwie Poplar Partnership która finansuje i wspiera projekty wczesnej interwencji w środowisku.

Podczas gdy wiele szkół w Anglii jest ukierunkowanych na integrację dzieci w życie szkoły, Szkoła Podstawowa Mayflower skierowana jest również na rodziców i opiekunów, aby przygotować ich na pójście dzieci do szkoły.

Jeszcze zanim dzieci pójdą do przedszkola, rodzice i opiekunowie zapraszani są by przyprowadzić swoje dzieci na sesje zabawowe "stay and play", które działają przez cały rok. Jest to delikatne wprowadzenie w życie szkoły i umożliwia zarówno dorosłym, jak i dzieciom zapoznanie z pracownikami, poznanie nowego środowiska i rozwinięcie zasady, że rodziny są kluczowymi partnerami w edukacji dziecka.

Dodatkowo dyrektor szkoły spotyka się ze wszystkimi rodzinami przed rozpoczęciem przedszkola, po czym następuje wizyta domowa. Spotkania te dostarczają informacji, porad i wskazówek i pozwalają omówić wszelkie problemy jakie rodzice i opiekunowie mogą mieć.

Przed przyjęciem, rodzice i opiekunowie zapraszani są do przyprowadzenia swoich dzieci do zerówki. Początkowo rodzice i opiekunowie przebywają z dziećmi, ale potem, gdy zdobywają więcej pewności siebie i zaufania do nowego środowiska, stopniowo zaczynają je opuszczać.

Rodzice i opiekunowie otrzymują również pakiety z instrukcjami "home learning pack", które pokazują im, jak wspierać dzieci w nauce w domu. Pracownicy przez cały rok prowadzą również

warsztaty dla rodziców i opiekunów, aby mogli zrozumieć, jak wspomagać dzieci w nauce w czasie uczenia się w domu.

Wówczas dzieci są wspierane w miarę przechodzenia z klasy do klasy, a rodzice i opiekunowie są zachęceni do wspierania swoich dzieci w przejściu z jednej grupy wiekowej do drugiej. Rodzice są zachęceni do angażowania się w wydarzenia społeczne, takie jak poranek z kawą, targi, imprezy świąteczne, koniec Ramadanu i tydzień międzynarodowy.¹²⁶

c. Budowanie wczesnych relacji

Budowanie relacji między dziećmi, rodzicami i nauczycielami w młodym wieku jest ważne w tworzeniu zaufania. Również powiązanie nauczania z rodziną i społecznością lokalną rozwija możliwości uczenia się w kontekście pozaszkolnym. Poprzez budowanie zaufania we wczesnej edukacji, istnieje większa szansa, że dzieci będą nadal zaangażowane w późniejszej edukacji.

Centrum The Early Days Children's Centre w Sheffield znacznie zwiększyło liczbę rodzin, które korzystają z ich usług. Centrum jest przyjazne i stymulujące, jest postrzegane jako element zachęcający do wstępu i budowania relacji.

Centrum zdaje sobie sprawę, że wejście do budynku po raz pierwszy może być trudne, więc dołożono starań aby to było przyjemne doświadczenie. Centrum znajduje się w tętniącej życiem dzielnicy z miejscem, gdzie ludzie mogą odpocząć, porozmawiać i spojrzeć na ekrany. Okna od podłogi do sufitu w przedszkolu łączą dzieci z resztą centrum. Centrum uważa, że otoczenie informuje i angażuje dziecko i dorosłego widza.

Ekrany w centrum są wykorzystywane do informowania, pobudzania i świętowania sukcesów i pokazują fotografie grup i działań, prace dzieci, wkład i komentarze ich rodzin, a także informacje o centrum. Rodzice i opiekunowie czują się wartościową częścią centrum. Takie podejście doprowadziło do zwiększenia liczby rodzin konstruktywnie korzystających z usług Centrum.¹²⁷

¹²⁶ Helping families and children get ready for school: Mayflower Primary School, April 2014, Ofsted

¹²⁷ Linger and learn – welcoming and engaging parents and carers: Early Days Children's Centre, September 2012, Ofsted

Środowisko nauki odgrywa również kluczową rolę w dostarczaniu ciekawej, tętniącej życiem i bezpiecznej przestrzeni, tak, aby dzieci i rodzice czuli się komfortowo i chętnie się włączali.

Przedszkole i żłobek Trimdon Grange Infant and Nursery School w hrabstwie Durham zapewnia wczesną edukację dla dzieci w wieku od dwóch lat. Szkoła nawiązuje doskonałe relacje z rodzicami i rodzinami w celu wzmocnienia kształcenia, rozwoju i dobrobytu dzieci.

Szkoła prowadzi politykę otwartych drzwi z miłym personelem oraz serią sesji zabawowych "stay and play", które umożliwiają rodzicom dzielenie zainteresowań swoich dzieci, ich osiągnięć i obaw i obserwowanie ich podczas zabawy.

Uczenie się łączy różne wydarzenia oraz kluczowe strategie nauczania tak, aby dom i szkoła stanowiły tandem. Warsztaty i nieformalne wizyty dwulatków w codziennych miejscach budują zaufanie i szacunek między dziećmi, rodzicami i pracownikami. Rodzinne dni nauki pokazują, co można osiągnąć, gdy różne pokolenia tej samej rodziny pracują razem podczas wydarzeń, takich jak "Construction Afternoons" w celu osiągnięcia wspólnych celów.¹²⁸

3.3.2.1.3 Kształcenie i szkolenie zawodowe

Włączenie zagadnień zawodowych do systemu edukacji ma duży wpływ na liczbę osób przedwcześnie kończących naukę. Jak wyjaśniono w rozdziale 2.1, badania wykazały, że kraje z 50% lub większą liczbą uczniów w kształceniu zawodowym mają niższy poziom osób przedwcześnie kończących kształcenie i szkolenie.

a. Wprowadzanie wczesnego kształcenia i szkolenia zawodowego

Kształcenie i szkolenie zawodowe jest zwykle wprowadzane na późniejszych etapach edukacji, a przedmioty bardziej ogólnokształcące zaleca się wprowadzać w młodszym wieku, aby rozwijać uniwersalne umiejętności.

Jednak, zamiast czekać do ukończenia 16 lat, aby wprowadzać kształcenie i szkolenie zawodowe, można z sukcesem wprowadzać go wcześniej.

¹²⁸ Parents as partners in teaching: Trimdon Grange Infant and Nursery School, July 2015, Ofsted

Katolicka Szkoła Podstawowa Good Shepherd Catholic Primary School w Croydon skoncentrowała program nauczania wokół dwóch głównych pasm - przedsiębiorczości i edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju i globalnego kształcenia. Włączeni są nauczyciele, uczniowie i rodzice.

Komponent przedsiębiorstwo rozwija umiejętności życiowe i pozytywne postawy, przejmując koncepcje dzieci i zapewniając im możliwość sprawdzenia swoich pomysłów; promuje się gotowość do podejmowania ryzyka i zachęca dzieci do podejmowania decyzji i wspólnej pracy, co prowadzi do możliwości rozwoju umiejętności przywódczych. Przykładem mogą być dzieci z przedszkola, które wytwarzają i sprzedają dzieła sztuki, co pomaga im zrozumieć wartość pieniądza, to skąd pochodzi i jak można go zdobyć. Dzieci podejmują decyzje dotyczące tego, co kupić i co sprzedać. Starsze dzieci pieką ciasta i ciastka na sprzedaż, organizują dyskoteki świąteczne i sponsorowane biegi, podczas których muszą zarządzać pieniędzmi.

Komponent kształcenia globalnego oferuje uczniom możliwość odkrywania globalnych problemów poza ich lokalnym środowiskiem. Szkoła posiada partnerów w Ugandzie, Ghanie i Czechach oraz nawiązuje nowe kontakty ze szkołami w innych częściach świata. Wszystkie dzieci komunikują się z dziećmi z innych szkół, aby porównywać swoje doświadczenia, takie jak pogoda, woda, żywność i zajęcia szkolne. To wzbogaca umiejętności czytania i pisania, lekcje matematyki, geografii i historii. Uczniowie i ich rodzice również dzielą się swoimi różnorodnymi kulturami i w ten sposób są w stanie lepiej zrozumieć swoje miejsce w społeczności.

Szkoła koncentruje się także na kwestiach środowiska, a uczniowie biorą udział w recyklingu, nauce na świeżym powietrzu, doszkalananiu, w jeździe na rowerze, uczą się zdrowego gotowania.

Szkoła łączy te komponenty i to stanowi o jej sile : żywność z innych części świata jest omawiana, uprawiana, a następnie sprzedawana, aby zebrać pieniądze i zapewnić dodatkowe środki.

Osiągnięcia i zachowanie uczniów poprawia się każdego roku i obecnie jest powyżej średniej krajowej.¹²⁹

¹²⁹ Developing a relevant curriculum: Good Shepherd Catholic Primary School, April 2013, Ofsted

Kolejny przykład pokazuje, jak college mogą współpracować z lokalnymi szkołami aby wprowadzać kształcenie i szkolenie zawodowe, a także zapewnić bezproblemowe przejście do dalszej edukacji 16+.

Bedford College wykorzystuje swoje doświadczenie zawodowe w celu wspierania dzieci w wieku 14-16 lat, które są jeszcze w szkole. Poprzez rozwijanie bardzo dobrych relacji z lokalnymi szkołami są w stanie zapewnić kursy zawodowe wysokiej jakości dla uczniów szkół. Kursy te obejmują budownictwo, pojazdy silnikowe, catering, opiekę nad końmi, fryzjerstwo i kosmetykę, rolnictwo i opiekę nad zwierzętami; są to obszary zawodowe, które trudno byłoby wprowadzać w środowisku szkolnym.

Uczniowie uczą się w wyspecjalizowanym środowisku, znanym jako Bridges Centre, przez jeden dzień w tygodniu, w okresie dwóch lat. Program jest zarządzany przez specjalny zespół, który odpowiada przed dyrektorem college'u, który jest członkiem lokalnej rady partnerstwa na rzecz 14-16 latków.

Choć środowisko nauki znajduje się na terenie z kontrolowanym dostępem i znajdują się tam specjalne miejsca odpoczynku, uczniowie spotykają się z uczniami w wieku 16+ w innych miejscach collegu. Nauczanie w ramach tego programu podejmują najlepsi nauczyciele, a nie tylko ci, którzy mają najwięcej wolnego czasu w swoim harmonogramie.

Głównym celem jest zapewnienie uczniom oferty, która ich zainteresuje, utrzymanie ich zaangażowania w edukację i przygotowanie ich do kolejnych kroków w życiu. Zauważono, że uczniowie są bardzo zmotywowani, gdy widzą znaczenie programu, którego się uczą i podoba im się nauka w bardziej dorosłym środowisku.

Program zachęca uczniów do uczęszczania do collegu po szkole i zapewnia im przewagę przy przechodzeniu na kurs wyższego poziomu lub staż.

Takie podejście spowodowało, że około 400 uczniów w wieku od 14

do 16 lat uczestniczyło w kursach zawodowych w Bedford College, gdy byli jeszcze w szkole.¹³⁰

b. Włączanie pracodawców w edukację

Kluczowym elementem kształcenia i szkolenia zawodowego jest aktywne zaangażowanie lokalnych pracodawców; to pracodawcy dają uczniom możliwość zastosowania wiedzy w praktyce i zapewniają cenne doświadczenie zawodowe.

Bridgewater College w południowo-zachodniej Anglii jest dobrym przykładem zaangażowania pracodawców z poszczególnych sektorów przy tworzeniu i wdrażaniu programów kształcenia zawodowego.

Uczelnia prowadzi gospodarstwo z zapleczem state-of-the-art. Stworzyła również doskonałe relacje z lokalnymi pracodawcami, którzy są chętni do dzielenia się swoją wiedzą i umiejętnościami z uczniami, aby upewnić się, że są w stanie wejść na rynek pracy w przemyśle.

Uczniowie mają w pełni angażować się w codzienną działalność gospodarstwa, w tym rozpoczynanie pracy o 5 rano i pracy na zewnątrz w razie potrzeby. Ponadto, zostały opracowane związki z lokalnymi pracodawcami w sektorze rolnym, które są wzmacniane przy każdej okazji. Pracodawcy są w stanie pomóc uczniom w zastosowaniu wiedzy w praktycznych sytuacjach i zapewnić możliwość wykorzystania maszyn i urządzeń. Bez wsparcia lokalnych pracodawców, uczelnia nie byłaby w stanie zakupić takiego sprzętu.

Pracodawcy mogą regularnie wpływać na program nauczania i przekazywanie wiedzy i doświadczeń, które pomogą przygotować młodych ludzi do późniejszej pracy dla nich lub w innych powiązanych przedsiębiorstwach. Doświadczenie w pracy pozwala także pracodawcom na identyfikację potencjalnego dobrego pracownika.

Programy te są wykorzystywane jako sposób przejścia do wyższego szkolnictwa zawodowego, a Bridgewater College przewodzi obecnie radzie doradczej pracodawców, która zgodziła się na utworzenie

¹³⁰ Creating a high-quality vocational experience for 14-16 year olds: Bedford College, October 2014, Ofsted

*Future Farmers Academy, która będzie kierowała młodych ludzi na odpowiednie stanowiska kierownicze wykorzystując talenty z college.*¹³¹

c. Finansowanie programów zawodowych

Rząd wprowadził szereg różnych programów zawodowych, które zostały opracowane w celu zapewnienia kształcenia i szkolenia dla uczniów.

Pierwszy z nich to Study Programmes. Programy te są realizowane przez Education Funding Agency, zgodnie z zaleceniami Raportu Wolf. Programy zostały opracowane w sposób zindywidualizowany dla konkretnej osoby i tworzą ścieżki przejścia na wyższy poziom kształcenia lub spełnienia aspiracji zawodowych.

Oczekuje się, że Study Programmes umożliwią uzyskanie kwalifikacji i przejście do dalszej edukacji, szkolnictwa wyższego lub zatrudnienia dla dłuższego doświadczenia zawodowego, a także pogłębienie umiejętności matematycznych i w języku angielskim i przygotowanie do pracy (takie jak pisanie CV, poszukiwanie pracy, techniki rozmowy kwalifikacyjnej i coaching).

Programy mogą być tworzone na różnych poziomach w zależności od potrzeb uczniów i oczekuje się, że instytucja edukacyjna będzie budować więzi z lokalnymi pracodawcami, aby rozwijać umiejętności potrzebne na rynku pracy i zapewnić cenne możliwości zdobycia doświadczenia zawodowego.¹³²

West Herts College stanowi dobry przykład uzyskiwania doświadczenia w pracy w ramach Study Programmes. Od początku programu główny nacisk kładzie się na końcowe przeznaczenie oraz na osobiste cele.

Informacje, porady i wskazówki stanowią integralną część Study Programme i odbywają się poprzez rozmowy między pracownikami i uczniami w ciągu roku. Umożliwia to pracownikom bardziej efektywną pracę z poszczególnymi uczniami, aby zaplanować jakie umiejętności muszą zdobyć oraz dokonywanie oceny ich postępów.

¹³¹ Engaging employers in designing a vocational curriculum: Bridgewater College, January 2014, Ofsted

¹³² Transforming 16 to 19 education and training: the early implementation of 16 to 19 study programmes, September 2014, Ofsted

Uczniowie są informowani o wynagrodzeniu i otwieraniu zawodów w odpowiednich obszarach i oczekuje się, że każdy uczeń zdobędzie minimum 30 godzin doświadczenia zawodowego w trakcie programu.

Doświadczenie zawodowe otrzymuje wysoki status i jest promowane jako "doświadczenie pracy GAP, przygody w świecie pracy", a więc ma tożsamość. Ponadto, znaczenie doświadczenia zawodowego jest podkreślone w książeczce i to promuje jego długoterminową wartość. Uczelnia współpracuje z coraz większą liczbą pracodawców; zdecydowana większość z nich pochodzi z sektora prywatnego. Dyrektorzy wydziałów są odpowiedzialni za rozwój bazy pracodawców i zaangażowanie pracodawców w program nauczania, tak, aby kształcenie było związane z rzeczywistymi czynnościami i doświadczeniami.

Sprawia to, że 90% uczniów poleca możliwości zdobycia doświadczenia w pracy jako części kształcenia i szkoleń oraz 85% przechodzi do właściwych miejsc. Uczniowie twierdzą, że daje im to poczucie celu i motywację do pozostania w edukacji i kontynuowania kursów.¹³³

Drugim typem programu zawodowego jest staż. Staże to programy edukacyjne i szkoleniowe dla osób w wieku 16-24 lat, które zawierają istotne elementy doświadczenia zawodowego. Celem programu jest wspieranie osób, które mają wejść na rynek pracy, aby zdobyły wystarczające doświadczenie i umiejętności by znaleźć zatrudnienie.

Programy stażu obejmują język angielski i umiejętności matematyczne wraz ze szkoleniami umożliwiającymi zatrudnienie. Szkolenie przed zatrudnieniem może obejmować umiejętność pisania CV / szkolenie z technik przeprowadzania rozmów kwalifikacyjnych i / lub specjalne szkolenia z danej branży, które umożliwiają osobie zdobycie umiejętności niezbędnych do wejścia do konkretnego sektora przemysłowego.

Program ten jest zarządzany przez zatwierdzonych dostawców szkoleń. Podmioty świadczące usługi szkoleniowe są zobowiązane do rozwijania relacji z lokalnymi pracodawcami i ścisłej współpracy, aby zapewnić, że elementy szkolenia spełniają potrzeby pracodawcy. Podmioty świadczące usługi szkoleniowe są monitorowane przez rząd, aby upewnić się, że odnoszą sukcesy w organizacji staży;

¹³³ Successful work experience on study programmes: West Herts College, June 2015, Ofsted

właściwe szkolenie umożliwia przejście do dalszego kształcenia (tylko 16-18 latków) lub zatrudnienia.

Trzecią formą programu zawodowego są University Technical Colleges (UTC) (college techniczne). UTC są szkołami finansowanymi przez rząd, które oferują kształcenie 14-18 latków w przedmiotach technicznych i naukowych. Uczeń uczy się trzy lata w innej szkole, a następnie przechodzi do UTC, w czwartym roku szkoły średniej. Szkoły te koncentrują się tylko na jednej lub dwóch specjalizacjach technicznych i współpracują z pracodawcami i lokalnymi uniwersytetami w opracowywaniu i realizacji programów nauczania. UTC oferują również krajowy akademicki program nauczania, ale odnosi się to do specjalizacji technicznej; co najmniej 40% czasu szkolnego poświęcona jest specjalizacji technicznej. Szkoła ma powiązania z przemysłem i szkolnictwem wyższym, sprzęt w szkołach jest odpowiedni dla określonej specjalizacji technicznej, a zajęcia prowadzą doświadczeni członkowie lokalnych pracodawców i uniwersytetów.

UTC są o wiele mniejsze niż tradycyjne szkoły średnie z około 600 uczniami, w przeciwieństwie do około 1500 uczniów w zwykłych szkołach. Szkoły te wydają się być regionalne i włączają kilka władz lokalnych.¹³⁴

Liverpool Life Sciences UTC jest pierwszą szkołą w Wielkiej Brytanii specjalizującą się w naukach i ochronie zdrowia. Szkoła mieści się w Toxteth, jednym z najbiedniejszych regionów kraju.

Szkoła posiada doskonałe związki z Uniwersytetem w Liverpoolu i lokalnymi pracodawcami. Uczniowie realizują projekty w stylu uczelnianym określone przez lokalnych pracodawców i są kształceni przez oddelegowanych profesorów uniwersyteckich. Lokalni pracodawcy to spółki takie jak Unilever i Novartis, a także mniejsi pracodawcy.

Szkoła posiada trzy laboratoria, o wartości 3 mln £ i oddzielną część do kształcenia pielęgniarek, która obejmuje sale skopiowane z National Health Service. Istnieje również makieta domu emeryta dla osób zainteresowanych zawodem opiekun.

¹³⁴ www.utcolleges.org

Dzień szkolny jest rozszerzony o dodatkowe prace, a zajęcia trwają po 100 minut, zamiast standardowych 60 minut. Ponadto, niektórzy uczniowie odbywają miesięczne staże u pracodawców.¹³⁵

Czwarta ścieżka kształcenia zawodowego to umowy o praktyczną naukę zawodu dla 16-18latków. Choć ustawa o podniesieniu obowiązkowego wieku kształcenia określiła, że młodzi ludzie w wieku do 18 lat muszą pozostać w edukacji, jedną z opcji jest umowa o praktyczną naukę zawodu.

Umowa o praktyczną naukę zawodu dla 16-18latków obejmuje konkretne kwalifikacje zawodowe z danej branży oraz otrzymanie świadectwa technicznego, a także kwalifikacje z angielskiego i matematyki. Celem jest opracowanie programu szkolenia w miejscu pracy, który zaspokaja potrzeby pracodawcy i wspiera jednostkę w uzyskaniu odpowiednich kwalifikacji w miejscu pracy. Prawie wszystkie umowy o praktyczną naukę zawodu dla 16-18latków są podejmowane na 2 poziomie, który jest odpowiednikiem wyniku 5 A * -C GCSE (te same kryteria, które są dla ESL).

Korzyść z nauki zawodu jest taka, że młody człowiek może uzyskać wynagrodzenie podczas nauki; choć jest ono niższe od standardowej płacy minimalnej, istnieje ustawowy limit płac, który jest określony przez rząd.

3.3.2.1.4 Innowacje pedagogiczne

Pedagogika zajmuje się teorią i praktyką kształcenia i najlepszymi metodami nauczania.

Istnieje wiele różnych strategii pedagogicznych, które mogą być wykorzystywane w celu wspierania uczenia się i strategie te są cały czas ulepszane.

Niektóre strategie są istotne dla wszystkich uczniów, podczas gdy inne są bardziej odpowiednie dla konkretnych grup.

a. Wspólna nauka

Wspólna nauka ma miejsce wówczas, gdy uczniowie pracują razem w małych grupach, dzięki czemu każdy z nich może uczestniczyć w wykonaniu zbiorowego zadania, które zostało jednoznacznie określone. Może to być wspólne zadanie, w którym członkowie grupy opracowują różne aspekty tego zadania przyczyniając się do ogólnego wyniku, lub członkowie grupy pracują razem w czasie realizacji całego zadania.

¹³⁵ Education: Skills must match up with jobs', 24th January 2014, Andrew Bounds, Financial Times

Dowody dotyczące korzyści płynących ze wspólnego uczenia się są znajdowane od ponad 40 lat.¹³⁶ Oprócz bezpośrednich dowodów z badań nad wspólnymi metodami uczenia się, istnieją także pośrednie dowody, gdzie wykazano, że współpraca zwiększa skuteczność innych metod, takich jak mastery learning lub technologia cyfrowa.

Istnieją dowody na to, że współpraca może być wzmocniona poprzez współzawodnictwo pomiędzy grupami, ale nie zawsze jest to konieczne i może prowadzić do sytuacji, w której uczniowie bardziej skoncentrują się na rywalizowaniu niż na nauce, którą współpraca ma za zadanie wspierać. Metody, które promują komunikację i interakcje między uczniami prowadzą do osiągnięcia największych korzyści.

Koszty bezpośrednie związane z tą metodą są bardzo niskie, choć wskazane jest doskonalenie zawodowe. Szacunkowe koszty dla klasy 25 osobowej to około 500£ czyli 20£ na jednego ucznia rocznie, plus koszty monitorowania i oceny skuteczności zastosowanego podejścia. Ogólne koszty są szacowane jako bardzo niskie.

b. Informacja zwrotna

Informacja zwrotna jest informacją przekazywaną uczniowi lub nauczycielowi o osiągnięciach ucznia w odniesieniu do celów lub efektów uczenia się. Należy dążyć do (i móc) osiągnąć poprawę uczenia się uczniów. Informacje zwrotne przekierowują lub zmieniają podejście nauczyciela lub uczącego się, aby osiągnąć cel, poprzez dostosowanie wysiłku i działań do oczekiwanych rezultatów.

Badania dotyczące znaczenia informacji zwrotnej wskazują, że na ogół ma ona duży wpływ na uczenie się. Jednak ma też bardzo szeroką gamę efektów, a niektóre badania wskazują, że informacja zwrotna może mieć negatywne skutki i może pogorszyć sytuację. Dlatego ważne jest, aby wziąć pod uwagę potencjalne korzyści i ewentualne ograniczenia wynikające z tej metody.¹³⁷

Koszty ponoszone w celu zapewnienia bardziej efektywnej informacji zwrotnej nie są wysokie. Jest jednak prawdopodobnym, że

¹³⁶ https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Collaborative_learning_references.pdf

¹³⁷ https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Feedback_Technical_Appendix.pdf

będzie wymagać stałego doskonalenia zawodowego w celu poprawy aspektów praktycznych, co obejmuje aktywne zasięgnięcie informacji i ewaluację. Ogólnie rzecz biorąc, koszty te oszacowano na poniżej 80 £ na ucznia i są one bardzo niskie.

c. Praca domowa

Podczas gdy zadawanie prac domowych na poziomie szkoły podstawowej ma minimalne korzyści, prace domowe w szkole średniej mają znacznie większy wpływ. Prace domowe to zadania przekazywane uczniom przez nauczycieli w celu wykonania w czasie pozalekcyjnym. Popularne zadania domowe w szkołach średnich obejmują wykonywanie zadań przydzielonych na zajęciach, przygotowanie zadań na kolejne lekcje, rutynowe prace okresowe oraz powtórki do testów i egzaminów.

Dowody wskazują, że wpływ prac domowych to średnio dalszy pięciomiesięczny postęp. Jednak pod tą średnią kryje się duże zróżnicowanie w zakresie potencjalnego wpływu, sugerując, że sposób zadawania prac domowych może być bardzo ważny.

Istnieją dowody na to, że praca domowa jest najbardziej skuteczna, gdy stosowana jest jako krótka i skoncentrowana interwencja (na przykład w formie projektu lub konkretnego celu związanego z konkretnym elementem kształcenia) z pewnymi wyjątkowymi badaniami wykazującymi ośmiomiesięczny pozytywny wpływ na osiągnięcia uczniów. Korzyści mogą być mniejsze, aż do postępu średnio od dwóch do trzech miesięcy, o ile praca domowa jest zadawana rutynowo (np. uczenie się słownictwa lub wykonywanie praktycznych zadań z matematyki codziennie).¹³⁸

Istnieją pewne koszty związane z pracami domowymi, wynikające z dodatkowego czasu pracy nauczycieli w zakresie przygotowania i sprawdzenia prac domowych.

d. Metoda Mastery Learning

Mastery learning polega na dzieleniu przedmiotu i treści kształcenia na jednostki o jasno określonych celach, które są realizowane, dopóki nie zostaną osiągnięte. Uczący opracowuje każdy blok w kilku kolejnych krokach. Uczeń musi osiągnąć wysokie wyniki w testach, zazwyczaj na poziomie około 80%, przed przejściem do nowej treści.

138

[https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Homework_\(secondary\)_Technical_Appendix.pdf](https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Homework_(secondary)_Technical_Appendix.pdf)

Mastery learning różni się od innych metod, które wymagają od uczniów realizowania programu nauczania we wcześniej ustalonym tempie.

Istnieje szereg metaanaliz które wskazują, że zwykle metoda mastery learning jest skuteczna i w porównaniu do tradycyjnych metod prowadzi do dodatkowego pięciomiesięcznego postępu w ciągu trwania roku szkolnego.

Mastery learning wydaje się być szczególnie efektywne, gdy uczniowie pracują w grupach lub zespołach i biorą odpowiedzialność za wzajemne wspieranie się w osiągnięciu postępów. Gdy uczniowie pracują w swoim tempie, w przeciwieństwie do pracy jako część grupy lub całej klasy, to wydaje się być mniej skuteczne. Mastery learning może również być bardziej skuteczne, gdy używane jest sporadycznie lub jako dodatkowa metoda nauczania, ponieważ jej wpływ maleje przy dłuższym, ponad 12 tygodniowym stosowaniu. Uczniowie z niższymi wynikami mogą odnieść więcej korzyści z tej metody niż uczniowie z dobrymi wynikami, o jedno lub dwumiesięczny postęp, tak więc mastery learning wydaje się być obiecującą strategią mającą na celu zmniejszenie różnic pomiędzy uczniami.

Istnieje duża ilość badań na temat wpływu mastery learning, choć większość z nich jest dość przestarzała i wyniki nie są spójne. Ponadto, większość metaanaliz dotyczących mastery learning wykorzystuje techniki statystyczne, które mogą zawyżać ogólny efekt, więc należy zachować ostrożność w interpretacji wpływu tej metody.¹³⁹

Aby wprowadzić metodę mastery learning potrzebne są pewne środki. Zalecane jest doszktałanie zawodowe i dodatkowe wsparcie dla pracowników, zwłaszcza we wczesnych etapach wprowadzania programu. Szacunkowo jest to mniej niż 80 £ na ucznia, co wskazuje na bardzo niskie koszty ogólne.

d. Metody meta-cognition i self-regulation

Metody meta-cognition i self-regulation (czasami znane jako "umiejętność uczenia się") mają na celu pomóc uczniom w myśleniu o własnej nauce. Zazwyczaj następuje to poprzez przekazanie uczniom konkretnych strategii do wyznaczania celów, monitorowania i

¹³⁹ https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Mastery_learning_Technical_Appendix.pdf

oceniających własnych postępów. Self-regulation oznacza zarządzanie własną motywacją do nauki. Chodzi o to, aby dać uczniom zbiór strategii do wyboru w trakcie zajęć edukacyjnych.

Metody meta-cognition i self-regulation mają niezmiennie duży wpływ, a uczniowie średnio dokonują ośmiomiesięcznego postępu. Dowody wskazują, że nauczanie tych strategii może być szczególnie skuteczne w przypadku uczniów z niskimi wynikami i uczniów starszych.

Strategie te są zazwyczaj bardziej skuteczne, gdy wprowadzane są w grupach współpracujących, gdzie uczniowie mogą wspierać się nawzajem i prezentować swoje poglądy w czasie dyskusji.

Potencjalny wpływ tych rozwiązań jest bardzo duży, ale może być to trudne do osiągnięcia, gdyż wymagają one od uczniów wzięcia większej odpowiedzialności za swoją naukę i rozwijanie wiedzy na temat tego, co jest konieczne do osiągnięcia sukcesu.

Pewna liczba systematycznych badań i metaanaliz konsekwentnie znajduje podobny poziom wpływu strategii związanych z meta-cognition i self-regulation. Większość badań koncentrowała się na wpływie na angielski lub matematykę, choć istnieją pewne dowody dotyczące innych dziedzin, takich jak nauki ścisłe, co sugeruje, że podejście to może być powszechnie stosowane.¹⁴⁰

Ogólnie rzecz biorąc, koszty szacowane są jako bardzo niskie. Wiele badań wskazuje na korzyści płynące z rozwoju zawodowego nauczycieli, którzy aktywnie oceniają strategie, gdy uczą się z nich korzystać. Szacuje się, że większość projektów kosztuje poniżej 80 £ na ucznia.

f. One-to-One Tuition (nauczanie indywidualne)

One-to-One Tuition ma miejsce, gdy nauczyciel, asystent lub inny dorosły daje intensywne indywidualne wsparcie uczniowi. Dowody wskazują, że metoda ta może być skuteczna, średnio przyspieszając uczenie się o dodatkowy około pięciomiesięczny postęp.

Krótkie, regularne sesje (około 30 minut, 3-5 razy w tygodniu) w ciągu ustalonego okresu czasu (6-12 tygodni), wydają się prowadzić do optymalnego efektu. Dowody wskazują również, że nauczanie

¹⁴⁰ https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Meta-cognition_and_self-regulation_Technical_Appendix.pdf

indywidualne powinno być uzupełnieniem, ale bezpośrednio związanym z normalnym nauczaniem, a nauczyciele powinni monitorować postępy, aby upewnić się, że przynosi ono korzyści.

Badania porównujące nauczanie indywidualne z nauczaniem w małych grupach wykazują różne wyniki. W niektórych przypadkach nauczanie indywidualne prowadzi do większej poprawy, podczas gdy w innych nauka w grupach dwu- lub trzyosobowych była równie lub bardziej skuteczna. Zmienność wyników może sugerować, że jakość nauczania w nauczaniu indywidualnym lub w małych grupach jest ważniejsza niż wielkość grupy, podkreślając wartość doskonalenia zawodowego nauczycieli.¹⁴¹

Ogólnie rzecz biorąc, koszty szacowane są jako wysokie. Jeden uczeń z 30minutowym nauczaniem indywidualnym pięć razy w tygodniu przez 12 tygodni to około cztery pełne dni czasu pracy nauczyciela, co może kosztować około 700 £ na ucznia.

g. Oral Language Interventions (Ustne Interwencje Językowe)
Metoda Oral Language Interventions podkreśla znaczenie języka mówionego i interakcji werbalnej w klasie. Opiera się na założeniu, że umiejętność czytania i rozumienia rozwija się poprzez dyskusje dotyczące treści lub procesów uczenia się, albo obu. Oral Language Interventions to: ukierunkowane głośne czytanie i omawianie książek z małymi dziećmi; poszerzanie słownictwa uczniów oraz wykorzystanie pytań w celu rozwijania czytania ze zrozumieniem.

Ogólnie rzecz biorąc, Oral Language Interventions konsekwentnie wykazują korzystny wpływ na uczenie się, w tym na werbalne umiejętności językowe i czytanie ze zrozumieniem. Średnio uczniowie uczestniczący w Oral Language Interventions osiągają dodatkowy około pięciomiesięczny postęp w ciągu roku.

Istnieją obszerne dowody na temat wpływu Oral Language Interventions, w tym znaczna liczba metaanaliz i systematycznych badań. Dowody są dość spójne, co sugeruje, że Oral Language Interventions mogą być skuteczne w różnych środowiskach. Chociaż większość dowodów odnosi się do młodszych dzieci, istnieją również wyraźne dowody, że starsi słuchacze i uczniowie, szczególnie ci pochodzący z mniej uprzywilejowanych środowisk, mogą odnieść

¹⁴¹ https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/One_to_one_tuition_Technical_Appendix.pdf

korzyści.¹⁴²

Ogólnie rzecz biorąc, koszty oszacowano na poniżej 80 £ na ucznia i są one bardzo niskie. Istnieje niewiele, jeśli w ogóle, bezpośrednich kosztów finansowych związanych z tym podejściem. Potrzebne mogą być dodatkowe środki, takie jak książki do dyskusji. W niedawnej ocenie koszt tych dodatkowych środków oszacowano na od 10 £ do 20£ na jednego ucznia. Doskonalenie zawodowe lub szkolenia również zwiększają korzyści kształcenia.

h. Peer Tutoring (wzajemne korepetycje)

Peer tutoring obejmuje szereg rozwiązań, w których słuchacze pracują w parach lub małych grupach, aby zapewnić sobie wzajemne wsparcie w uczeniu się. W grupach o różnym przekroju wiekowym starszy uczeń wciela się w rolę „nauczyciela” i jest w parze z młodszym uczniem lub uczniami.

Wprowadzenie rozwiązań typu peer tutoring wydaje się mieć pozytywny wpływ na uczenie się, ze średnim około pięciomiesięcznym pozytywnym postępem. Badania wykazują korzyści zarówno dla „nauczycieli” jak i uczniów i dla szerokiego zakresu grup wiekowych. Chociaż wydaje się, że wszyscy uczniowie korzystają z wzajemnych korepetycji, istnieją pewne dowody, że dzieci ze środowisk z problemami i uczniowie osiągający niskie wyniki odnoszą największe korzyści.

Peer tutoring został dokładnie zbadany i większość badań wykazuje efekty od umiarkowanych do wysokich. Wysokiej jakości badania określiły wpływ peer tutoring na poziomie podstawowym jak i średnim, a także w ramach różnych przedmiotów.¹⁴³

Bezpośrednie koszty prowadzenia wzajemnych korepetycji w szkołach są bardzo niskie, ponieważ potrzebnych jest jedynie kilka dodatkowych materiałów (10-20£ na ucznia rocznie). Zalecane jest doksztalcenie zawodowe i dodatkowe wsparcie dla nauczycieli, zwłaszcza na wczesnych etapach wprowadzania programu. Szacunkowe koszty to mniej niż 80 £ na ucznia, co wskazuje na bardzo niskie koszty ogólne.

i.Strategie czytania ze zrozumieniem

¹⁴² https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Oral_Language_toolkit_references.pdf

¹⁴³ https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Peer_tutoring_Technical_Appendix.pdf

Nauczanie strategii czytania ze zrozumieniem ma na celu poprawę czytania poprzez skoncentrowanie się na zrozumieniu tekstu przez uczniów. Polega ona na nauczaniu szeregu konkretnych technik, które umożliwiają uczniom zrozumienie sensu tego, co jest napisane, w tym wnioskowanie znaczenia z kontekstu, podsumowywanie lub identyfikowanie kluczowych punktów, wykorzystywanie graficznych lub semantycznych organizatorów, opracowanie strategii zadawania pytań, a także samodzielne monitorowanie rozumienia i identyfikowanie trudności.

Średnio nauka czytania ze zrozumieniem umożliwia uczniom poprawę strategii uczenia się i dodatkowy pięciomiesięczny postęp w ciągu trwania roku szkolnego. Podejście to wydaje się być szczególnie skuteczne w przypadku starszych czytelników (w wieku 8 lat lub więcej), którzy nie wykazują oczekiwanych postępów w nauce.

Metoda skutecznego czytania ze zrozumieniem polega na uważnym dobieraniu zajęć dla uczniów zgodnie z ich możliwościami czytania i zapewnieniu, że teksty stanowią skuteczne, ale nie przytłaczające wyzwania. Wiele z tych metod można z powodzeniem łączyć z technikami akustycznymi, współpracy i wzajemnych korepetycji (peer tutoring).

Istnieją obszerne dowody w tym zakresie, pochodzące z badań przeprowadzonych w ciągu ostatnich 30 lat. Większość badań przeprowadzono w USA i skupiono się na uczniach w wieku 8-18 którzy pozostawali z tyłu za rówieśnikami lub mieli trudności z czytaniem.¹⁴⁴

Koszty materiałów i dokształcania zawodowego są szacowane na 1200£ na nauczyciela lub 48£ na jednego ucznia, a zatem jako bardzo niskie. Koszty związane z tym podejściem wynikają z konieczności stosowania szczególnych środków i szkolenia zawodowego. Dowody wskazują, że skuteczność różnych metod związana jest z aktualnymi możliwościami ucznia w zakresie czytania, więc ważne jest, aby nauczyciele doskonalili się w skutecznej diagnozie, jak również w zakresie stosowania poszczególnych technik i materiałów do rozwijania umiejętności czytania ze zrozumieniem.

144

https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Reading_comprehension_Toolkit_Technical_Appendix.pdf

3.3.2.1.5 Inne działania

Poza działaniami omówionymi w poprzednich rozdziałach, istnieje również szereg dodatkowych strategii, które mogą być wykorzystane do ograniczenia przedwczesnego kończenia nauki.

a. Zaangażowanie

Jedną z takich strategii jest motywowanie uczniów do kontroli swojego kształcenia. Ważne jest, aby dać dzieciom prawo do wyrażania opinii i rząd Wielkiej Brytanii zwraca uwagę na promowanie i ochronę praw dziecka, zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka.

Rząd Wielkiej Brytanii uważa za ważne słuchanie opinii dzieci i / lub ich udział w podejmowaniu decyzji jako "głos ucznia" i postrzega to jako cechę skutecznego przywództwa, gdy angażuje uczniów jako aktywnych uczestników kształcenia i umożliwia im wniesienie pozytywnego wkładu w życie szkoły i społeczności lokalnej.

Rząd Wielkiej Brytanii uważa, że poprzez zaangażowanie dzieci, zachęca uczniów, aby stali się aktywnymi uczestnikami społeczeństwa demokratycznego, poprzez rozwijanie umiejętności, takich jak współpraca, komunikacja i odpowiedzialność jednocześnie przyczyniając się do osiągnięć edukacyjnych poprzez wzrost pewności siebie, poczucia własnej wartości, kompetencji i motywacji do nauki.¹⁴⁵

b. Wyzwanie

Skupiając się na statystykach frekwencji w edukacji jest ważne, aby podkreślić najważniejsze przesłania i stworzyć zachęty do osiągania celów.

Zestawienia, które koncentrują się na statystycznym przedstawieniu frekwencji okazują się bardzo skuteczne wraz z certyfikatami dla 100% obecności i punktualności. Dodatkowo odniesienia do programu nauczania, takie jak wykresy frekwencji w matematyce mogą być bardzo skuteczne.¹⁴⁶

c. Nieobecność w klasie

Choć statystyki fizycznej obecności są kluczowe, ciekawą koncepcją jest "nieobecność w klasie". Statystyki frekwencji skupiają się na obecności

¹⁴⁵ Listening to and involving children and young people, January 2014, Department for Education

¹⁴⁶ Strategies for Secondary Schools to Improve Attendance and Punctuality, September 2011, Hertfordshire Children's Services

fizycznej, a nie na "nieobecności w klasie". Nieobecność w klasie obejmuje czas spędzony w klasie na działaniach nie dotyczących kształcenia. Obejmuje to przerwy na palenie, marzenia na jawie, przeszkadzanie innym uczniom lub wysyłanie wiadomości tekstowych. Nieobecność w klasie rzadko jest rejestrowana, ale może mieć taki sam wpływ na wyniki nauczania jak fizyczna nieobecność. Badania przeprowadzone przez Charlotte Jonasson¹⁴⁷ doprowadziły do wniosku, że zachowania typu „nieobecność w klasie” mogą przejść w fizyczną nieobecność; również prawdziwe jest to, że uczniowie, którzy mieli okresy fizycznej nieobecności często przejawiają zachowania typu nieobecność w klasie.

Istnieje więc związek między jakością nauczania i frekwencją. Choć statystyki są nieliczne, wydaje się, że istnieje pozytywna korelacja pomiędzy lepszym nauczaniem, większym zaangażowaniem, lepszą frekwencją i lepszymi osiągnięciami.¹⁴⁸

Zajęcia wzbogacające często mają pozytywny wpływ na frekwencję. Sesje, które koncentrują się na zajęciach pozalekcyjnych mogą wiele dać uczniom i umożliwić im rozwijanie nowych umiejętności, które ich motywują.¹⁴⁹

d. Programme Entry (wejście w program)

Wejście w kurs jest również ważne, zwłaszcza w dalszej edukacji, gdy młodzi ludzie mają więcej alternatywnych możliwości.

W Barnet College, uczniowie są oceniani przez okres sześciu tygodni w celu określenia poziomu i rodzaju kursu, który będzie dla nich najlepszy. Odbywa się również mentoring, który zapewnia dodatkowe wsparcie, ściśle monitoruje się ich postępy i wspiera w obecności na zajęciach.¹⁵⁰

Zmniejsza to prawdopodobieństwo, że młody człowiek rozpocznie program, który nie jest dla niego odpowiedni. W przypadku, gdy tak się stanie, często ponowne wejście w edukację może być trudne, ponieważ większość instytucji edukacyjnych przyjmuje na kursy tylko jeden lub dwa razy w roku.

¹⁴⁷ The dynamics of absence behaviour: interrelations between absence from class and absence in class, 2011, Jonasson, C, Educational Research

¹⁴⁸ Improving attendance and punctuality, October 2013, Ofsted

¹⁴⁹ Supporting young people to participate in education and training, February 2014, Ofsted

¹⁵⁰ Supporting young people to participate in education and training, February 2014, Ofsted

Podczas gdy tradycyjnie czasem na rozpoczęcie nauki w college'u jest wrzesień i, w znacznie mniejszym stopniu styczeń, niektóre college umożliwiają młodym ludziom przyłączenie się do wybranych kursów w różnych okresach w ciągu roku. W przypadku, gdy młody człowiek jest NEET, fakt, że nie mógł szybko uzyskać dostępu do nowego kursu oznaczał ryzyko wypadnięcia z systemu edukacji. Przez rekonfigurację kursów, college są w stanie znacznie zmniejszyć czas oczekiwania na rozpoczęcie nowego kursu, co zwiększa ciągłość w kształceniu.¹⁵¹

e. Położenie instytucji edukacyjnych

Przybliżanie edukacji do społeczności lokalnej często może przynieść sukces. Jest wiele szkół podstawowych w społecznościach lokalnych, ale college znajdują się raczej w jednym miejscu w centrum miasta.

Jeśli to możliwe, niektóre instytucje edukacyjne otwierają mniejsze oddziały lokalne. To buduje silniejsze poczucie ducha społeczności i zmniejsza czas podróży; może mieć istotny wpływ na osoby zagrożone przedwczesnym zakończeniem nauki.¹⁵²

3.3.2.2 Reintegracja

Podejście do reintegracji (lub kompensacji, stosując terminologię z "Rekomendacji Rady z dnia 28 czerwca 2010 roku w sprawie polityki na rzecz ograniczenia zjawiska przedwczesnego kończenia nauki") dotyczy ponownego włączania osób, które zakończyły edukację. Podejścia takie mogą być nieefektywne (w końcu, o wiele łatwiej zapobiegać opuszczeniu systemu edukacji niż przekonać osoby do ponownego włączenia się), zawsze będzie istniała potrzeba wspierania osób, aby powróciły do kształcenia.

Dwa główne punkty dotyczące reintegracji dotyczą programów, które są wprowadzane w miejscu pracy i programów skierowanych do osób bezrobotnych.

3.3.2.2.1 Kształcenie w miejscu pracy

Chociaż organizacje mogą finansować programy szkoleniowe w miejscu pracy w celu zwiększania umiejętności, główną formą uczenia się w miejscu pracy jest staż.

¹⁵¹ Supporting young people to participate in education and training, February 2014, Ofsted

¹⁵² Supporting young people to participate in education and training, February 2014, Ofsted

Programy stażowe są dostępne dla osób w wieku 19+ i są często skutecznym sposobem na ponowne włączenie osób w edukację, a nawet zatrudnienie. Są one podobne do staży dla 16-18latków, ale finansowane z innego budżetu.

Wiele osób podejmujących staż 19+ jest już zatrudnionych. Staże te są wykorzystywane do podnoszenia kwalifikacji tych osób. Większość staży 19+ dotyczy kwalifikacji na poziomie 2 (odpowiednik 5 A * -C GCSE), niektóre na poziomie 3 oraz, coraz częściej, na poziomie 5.

University Hospital Southampton NHS Foundation Trust ma dobry program kształcenia zawodowego, który został opracowany w celu zaspokojenia potrzeb indywidualnych i potrzeb organizacji. Program jest postrzegany raczej jako program rozwoju, a nie szkolenia lub kwalifikacji i może być dostosowany, gdy zmieniają się potrzeby ucznia i organizacji. Po zakończeniu tego programu istnieją wyraźne drogi przejścia związane z promocją na stopnie fundacji nadawane wspólnie z miejscowym uniwersytetem.

Program nie tylko wspiera obecnych pracowników, ale również daje szansę pracy dla lokalnych bezrobotnych. NHS Foundation Trust jest częścią udanego partnerstwa lokalnego o nazwie program praktyk Solent Skills Development Zone wraz z Southampton City Council, Jobcentre Plus, lokalnymi uczelniami i pracodawcami. Praktykanci zatrudnieni w ten sposób odbywają dwutygodniowy kurs wstępny przed złożeniem podania o pracę u miejscowego pracodawcy z partnerstwa. Osoby są wówczas zatrudniane na umowę jednoroczną, i w tym czasie kończą staż. Prawie wszystkie osoby są zatrudniane na stałe pod koniec programu.¹⁵³

Praktyki Trailblazer Apprenticeships zostały uruchomione, aby programy praktyk zawodowych były bardziej odpowiednie i dostosowane do poszczególnych sektorów, zgodnie z zaleceniami Richards Review. Pracodawcy wspólnie ustalają specjalistyczne programy praktyk zawodowych, co prowadzi do wyższej jakości praktyk.

Do tej pory zorganizowano 140 praktyk zawodowych Trailblazer i ich liczba nadal rośnie.

¹⁵³ Carefully designed vocational programme: University Hospital Southampton NHS Foundation Trust, January 2014, Ofsted

Obecnie rozwijana jest inna kluczowa rekomendacja Richards Review; dotyczy tego, jak będą oceniane praktyki zawodowe.¹⁵⁴

Obecnie dostarczyciele szkoleń są oceniani głównie poprzez wskaźnik sukcesu. Istnieją plany pomiaru sukcesu programu praktyk w czterech różnych obszarach:

- Przeznaczenie ucznia –trwałe zatrudnienie i trwałe kształcenie
- Postęp - czy praktyka prowadzi do uzyskania kwalifikacji wyższych niż ich najwyższy poziom osiągnięć
- Podwyżki płac - mierzony na podstawie rzeczywistych danych dotyczących wszystkich uczniów
- Uzyskanie kwalifikacji – mierzony na podstawie liczby uczniów, którzy uzyskali kwalifikacje.

Stanowi to kolejny przykład wiązania przez rząd edukacji i przechodzenia do zatrudnienia.

3.3.2.3 Inne wpływy

Podczas gdy strategie omówione w rozdziałach 3.3.2.1 do 3.3.2.2 mogą mieć poważny wpływ na obecność i pozostawanie w edukacji, jednak nie wystarczą. Ostatecznie, jeśli nie ma korzyści z uzyskania lepszego wykształcenia wówczas ludzie nie będą się decydować na pozostanie w edukacji. Podobnie, jeśli istnieje zbyt dużo zachęt do opuszczenia edukacji, ludzie opuszczą szkołę jak tylko będzie to prawnie możliwe.

a. Cięcia w pomocy społecznej

W Wielkiej Brytanii wypłacane są wyższe świadczenia socjalne, niż można by się spodziewać. Mimo, że jest domem dla 1% ludności świata, wytwarza 4% jego dochodu i wypłaca 7% jego wydatków socjalnych.¹⁵⁵

Rząd Wielkiej Brytanii, od 2010 roku, dokonał szeregu znaczących cięć socjalnych i racjonalizacji. Zostało to zapisane w prawie w Welfare Reform Act 2012 (omówionym szczegółowo w rozdziale 3.3.1.1). Zwiększyło to progi uzyskiwania świadczeń i próbowało nakłonić do pracy większą liczbę osób.

Rząd konserwatystów zobowiązał się do znacznego zmniejszenia deficytu przed 2020 r. Zdecydowali się wykluczyć cięcia emerytur

¹⁵⁴ Consultation: Outcome based success measures', August 2014, Department for Business, Innovation & Skills

¹⁵⁵ https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/443232/50325_Summer_Budget_15_Web_Accessible.pdf

państwowych (co stanowi 42% świadczeń socjalnych), a więc oszczędności muszą zostać znalezione w obszarach takich jak dodatki mieszkaniowe, zasiłki z tytułu niepełnosprawności, zasiłki z tytułu niezdolności, zasiłki na dzieci i zasiłek dla osób poszukujących pracy. Oczywistym jest, że dokonane cięcia najbardziej dotkną bezrobotnych. Strategia rządu przewiduje, że zmusi to osoby otrzymujące zasiłki socjalne do powrotu do pracy.¹⁵⁶

W Budżecie Letnim 2015, kanclerz skarbu George Osborne ogłosił szereg inicjatyw, które jego zdaniem mają zmniejszyć wysokość świadczeń socjalnych o 6% rocznie. Młodzi ludzie w wieku 18-21 lat nie będą już mogli opuścić szkoły i natychmiast otrzymać świadczeń. Co więcej, ta sama grupa wiekowa nie będzie w stanie automatycznie ubiegać się o dodatek mieszkaniowy. Dodatkowo nastąpi zamrożenie zasiłków dla osób w wieku produkcyjnym na okres 4 lat. Żadna osoba w Wielkiej Brytanii na zasiłku nie może zarobić więcej niż 26,000 £ w Londynie oraz 20,000£ w pozostałych częściach kraju.¹⁵⁷ Jednocześnie, płaca minimalna dla praktykantów wzrosła, aby uczynić je bardziej atrakcyjnymi.¹⁵⁸

Z drugiej strony, rząd Wielkiej Brytanii wprowadza w życie stosunkowo niewielką ilość regulacji dotyczących rynku pracy i podatków, co oznacza, że organizacje mają motywację do tworzenia nowych miejsc pracy. Wynika to ze wskazań "Planu na rzecz wzrostu gospodarczego" (patrz rozdział 3.3.1.2).

Ponadto, pracodawcy mogą uzyskać dostęp do dotacji na każdego młodego człowieka, w wieku 16-24 lat, którego zatrudniają jako praktykanta. Jest to zgodne z zaleceniami raportu Wolf. Każdy pracodawca, który rekrutuje 16-24 latków jest uprawniony do otrzymania 1500£ za każdego zatrudnionego ucznia.¹⁵⁹

Takie łączone podejście ma doprowadzić do zmniejszenia bezrobocia.

b. Podwyższenie wieku obowiązku nauki

¹⁵⁶ 'Welfare spending: How will the Conservatives handle it?', May 2015, Laurence Dodds, The Telegraph

¹⁵⁷ 'Budget 2015: what welfare changes did George Osborne announce, and what do they mean?', 8th July 2015, Anoosh Chakelian, New Statesman

¹⁵⁸ Apprenticeships Policy, England, Mirza-Davies, J, 2 September 2015, House of Commons Library, Briefing Paper Number 03052

¹⁵⁹ <https://www.gov.uk/government/collections/apprenticeship-grant-for-employers-of-16-to-24-year-olds>

Od lata 2013 roku istnieje wymóg prawny aby młodzi ludzie pozostawali w edukacji na dłużej. Wcześniej młodzi ludzie w wieku 16 lat mogli zakończyć edukację.

Nowe przepisy sprawiły, że każda osoba, mająca 11 latem 2013r. musiała pozostać w edukacji o rok dłużej, a każda osoba w wieku 11 lat od roku 2014 roku musi pozostać w edukacji co najmniej do swoich 18 urodzin.

Ten akt prawny nie wymaga aby młodzi ludzie pozostawali w szkole; raczej mają mieć wybór, jak chcą kontynuować kształcenie lub szkolenie. Może to nastąpić poprzez:

- naukę w pełnym wymiarze czasu w szkole, college'u lub w instytucji szkoleniowej;
- pracę w pełnym wymiarze godzin lub wolontariat (20 godzin lub więcej) w połączeniu z niepełnym wymiarem godzin kształcenia lub szkolenia; lub
- staż lub umowa o praktyczną naukę zawodu.¹⁶⁰

Wymagania te oznaczają, że każda młoda osoba w wieku poniżej 18 lat, która nie kształci się lub nie szkoli łamie prawo. Oznacza to, że żadna osoba w wieku poniżej 18 lat nie może legalnie być NEET.

3.3.3 Ewaluacja

Edukacja w Wielkiej Brytanii jest obszarem bardzo trudnym do oceny; Wyniki są często znane dopiero kilka lat po zakończeniu edukacji, a ponieważ jest tak wiele różnych parametrów w kształceniu każdego człowieka, jest prawie niemożliwe, aby określić, jakie działania doprowadziły do konkretnego wyniku. Na przykład, bardzo trudno jest stwierdzić z całą pewnością, że pojedyncze działania w edukacji człowieka doprowadziły do sukcesu edukacyjnego lub zatrudnienia.

Im dłuższy czas pomiędzy działaniami i wynikami, tym mniej wiarygodne wnioski, że jedno wpłynęło na drugie. Przykładowo, zgodnie z case studies przedstawionymi wcześniej w tym rozdziale, wczesne kształcenie i opieka nad dzieckiem wydaje się mieć duży wpływ na wykształcenie. Jednak bardzo trudno jest wiarygodnie połączyć ten szeroki obszar z wynikiem po 10 latach lub więcej.

Poziom wykształcenia jest kluczowym zagadnieniem politycznym i dlatego systemy edukacji ciągle się zmieniają. W Wielkiej Brytanii w ciągu ostatnich 40 lat stworzono kilka ważnych raportów i dokumentów dotyczących polityki, 28 ważnych ustaw dotyczących szkolnictwa zawodowego i kształcenia

¹⁶⁰ <https://www.gov.uk/government/publications/2010-to-2015-government-policy-young-people/2010-to-2015-government-policy-young-people#appendix-3-raising-the-participation-age>

ustawicznego, 10 różnych resortów oraz 7 jednostek odpowiedzialnych za ten obszar, 61 sekretarzy stanu odpowiedzialnych za umiejętności zawodowe i zatrudnienie, a także wiele różnych programów i inicjatyw.¹⁶¹ To sprawia, że jeszcze trudniej ocenić konkretne działania, ponieważ na wykształcenie człowieka może mieć wpływ kilka różnych systemów edukacji w ciągu całego życia.

Chociaż bardzo trudno jest rzetelnie i dokładnie ocenić wpływ konkretnych działań na wykształcenie człowieka, ten rozdział spróbuje wyciągnąć pewne wnioski.

Jedyną rzeczą, która wydaje się być pewna to fakt, że frekwencja jest bezpośrednio związana z poziomem wykształcenia. Uczniowie, którzy opuszczali więcej niż 50% zajęć mają bardzo małe szanse na osiągnięcie 5 A* -C GCSE (które jest mierzone w Wielkiej Brytanii w celu określenia liczby ESL dla celów UE), natomiast osoby z ponad 95% obecnością mają bardzo duże szanse na takie wykształcenie.¹⁶²

Wydaje się, że strategię dotyczące wczesnej edukacji i opieki nad dziećmi odniosły wielki sukces. Według statystyk opublikowanych przez Departament Edukacji¹⁶³, większa niż kiedykolwiek liczba dzieci w wieku 5 lat osiąga oczekiwane standardy w zakresie matematyki i języka angielskiego i są odpowiednio przygotowane do rozpoczęcia szkoły. Ponadto, różnica między najwyższym i najniższymi osiągnięciami zmalała. Jednakże, podczas gdy dane te są obiecujące, jedna trzecia dzieci w wieku 5 lat nadal nie osiąga tych standardów. Ponadto minie więcej niż 10 lat, zanim będziemy wiedzieć, czy to doprowadziło do oczekiwanych standardów w momencie kończenia kształcenia i czy nastąpiło odpowiednie zatrudnienie.

Choć w niniejszym raporcie przedstawiono znakomite przykłady (case studies) dotyczące zachęcania do uczestnictwa w edukacji, integracji z rodzinami i włączenia nauczania zawodowego, te przykłady stanowią raczej wyjątki, a nie regułę.

Ponieważ system edukacji UK przekazuje odpowiedzialność za takie strategię na poszczególne szkoły, istnieją znaczne różnice pomiędzy nimi. Ofsted próbuje wyróżnić najlepsze praktyki, ale nie jest w stanie wyegzekwować ich w całym kraju. Dodatkowo, trudno jest wyegzekwować takie strategię, gdy edukacja dla dzieci w wieku poniżej 5 lat nie jest prawnie wymagana. Jest to niepokojące ponieważ wydaje się, że zachowania nabyte na początku drogi edukacyjnej mogą

¹⁶¹ Sense & Instability, 2014, City & Guilds Institute

¹⁶² Improving attendance at school, Charlie Taylor

¹⁶³ <https://www.gov.uk/government/news/more-children-than-ever-starting-school-ready-to-learn>

mieć silny wpływ na późniejszą edukację. Ważne jest, że frekwencja w szkole jest monitorowana przez całe życie edukacyjne dziecka, a problemy są identyfikowane i szybko naprawiane, niezależnie od usprawiedliwionych czy nieusprawiedliwionych nieobecności, wieku dziecka i ustawowego obowiązku rodzica, i wydaje się to być konieczne również w przypadku dzieci w wieku poniżej 5 lat.

Podobny wniosek można wyciągnąć w stosunku do zaangażowania rodziców. Zaangażowanie rodziców w edukację dzieci może mieć znaczący wpływ na osiągnięcia w całym ich życiu edukacyjnym i można założyć, że będzie miało największy wpływ.

Istnieje szereg działań prawnych lub pół-prawnych, jakie szkoła może podjąć w celu poprawy frekwencji dziecka; w tym kontrakty, nakazy dla rodziców i powiadomienia o karze. Jednak większość nieobecności zazwyczaj występuje w ostatnich latach szkoły średniej i trudniej jest rodzicom i szkole zmusić młodych ludzi do uczestniczenia w zajęciach. Ze względu na to jak późno pojawia się takie zachowanie, te podejścia są często wdrażane zbyt późno. Oprócz działań prawnych i pół-prawnych, istnieje szereg innych sposobów, aby uzyskać zaangażowanie rodziców.

Mimo, że niemożliwa jest rzetelna ocena, wiele szkół stosuje Umowy Domowe, aby oficjalnie wyjaśnić, co szkoła zapewni i czego szkoła oczekuje od dzieci i rodziców. Są one podpisane przez szkołę, dzieci i rodziców oraz przechowywane w postaci dokumentacji w szkole. Nie da się ustalić, czy przynoszą jakiegokolwiek korzyści, lub czy też są one w ogóle czytane przez rodziców, ale są udokumentowanymi oczekiwaniami i określają, co szkoła może zrobić, aby wspierać rodziców.

Obszar, który można zmierzyć odnosi się do wsparcia, które jest oferowane rodzicom, aby upewnić się, że dzieci uczęszczają do szkoły regularnie. To odnosi się do działań, takich jak łączenie nauczania z obecnością, tworzenie chodzących autobusów i zabieranie dzieci z domu. Działania te mogą być mierzone lokalnie, ale wyniki nie są udostępniane na poziomie krajowym; Tak więc analiza wpływu tych sposobów nie jest możliwa.

Działania, które wydają się odnosić prawdziwy sukces koncentrują się na przedsięwzięciach, które tworzą efekt synergii. Jest to szczególnie prawdziwe, gdy szkoły wspierają rodziców w podnoszeniu ich poziomu wykształcenia, aby cenili wyżej wartość wykształcenia swoich dzieci. Jednak znowu nie ma informacji, odnoszącej się do namacalnych korzyści dla dzieci rodziców, którzy zdobyli kwalifikacje w późniejszym czasie. Chociaż uważa się, że jest to dużą zaletą bardzo trudno znaleźć dowody. Dodatkowo, takie działania są rzadkością

w szkołach, a więc nie jest możliwe opracowanie konsensusu w dużej liczbie szkół. Chociaż poziom wykształcenia rodziców z pewnością podnosi się przez takie działania, trudno jest powiązać to bezpośrednio z ich dziećmi.

Podobnie jak dziecko z grupy mniejszości narodowej odnosi korzyści z wczesnej edukacji i opieki, również bardzo korzystne jest włączanie rodziców i rodzin dzieci w życie szkoły. Jednak znowu, nie ma opublikowanych statystyk potwierdzających takie korzyści, więc możemy to ocenić tylko w oparciu o bardzo małą liczbę studiów przypadku (case studies).

Kolejnym kluczowym punktem w edukacji dziecka jest przejście z jednej szkoły do drugiej. Jest to okazja do spadku frekwencji, ponieważ są nowi w szkole, a szkoła dopiero ma zrozumieć dziecko i rozwijać odpowiednie strategie. Opierając się na kilku opublikowanych studiach przypadku, zaangażowanie rodziców na tym etapie może przynosić znaczące korzyści. Jednak znowu nie jest to praktyka powszechnie przyjęta i zbadana; nie istnieją żadne statystyki, które mogłyby udowodnić, że takie podejście jest skuteczne.

Innym ważnym obszarem wydaje się być włączenie kształcenia zawodowego do systemu edukacji. Choć strategią rządu było włączenie większej ilości młodych ludzi do ścieżek kształcenia zawodowego, trudno jest ją obecnie ocenić, ponieważ trwała przez bardzo krótki okres czasu.

Być może jedynym sposobem, aby spróbować ocenić aktualną strategię rządu byłoby omówienie poziomów wykształcenia, statystyk NEET i statystyk korzyści.

Poziomy osiągnięć w szkołach i college'ach spadły w ciągu ostatnich kilku lat. Oceny z GCSE obniżyły się między 2013 i 2015; w 2013 roku, 59,2% uczniów osiągnęło 5 A * -C GCSE w przeciwieństwie do 52,8% w roku 2015. Jest to prawdopodobnie spowodowane bardziej rygorystycznymi progami zdawalności niż spadkiem standardów uczenia się wśród uczniów. To również prowadzi do trudności w porównaniach: bardzo trudno jest zmierzyć sukces lub niepowodzenie w czasie, jeśli standardy się zmieniają.

Nastąpił znaczący spadek liczby NEET w wieku 16-24 lat w Anglii od 2011 roku; w 3 kwartale 2011 roku, 1,179,000 osób w wieku 16-24 lat zostało sklasyfikowanych jako NEET i liczba ta spadła do 829,000 do 3 kwartału 2015 (spadek o 29,7%). Nastąpił jeszcze większy spadek niedawno z 1,068,000 w 3 kwartale 2013 roku (spadek o 22,4%)¹⁶⁴. Jest to w większości spowodowane wymogiem ustawowym, aby wszyscy młodzi ludzie pozostawali w edukacji lub pracy do 18 roku życia.

¹⁶⁴ NEET Statistics Quarterly Brief: July to September 2015, 19th November 2015, Department for Education

Według statystyk uczestnictwa w Wielkiej Brytanii, tylko 3,3% 16-latków, 5,4% 17-latków i 13,1% 18-latków było klasyfikowanych jako NEET na koniec roku 2014. Kontrastuje to z 5,4%, 8,4% i 15,3%, odpowiednio na koniec 2011 roku.¹⁶⁵

Dalsze porównanie z brytyjskim badaniem BAEL pokazuje podobny wzór. W III kwartale 2015 roku, 4,6% osób w wieku 16 lat, 12,4% 17-latków i 13,4% 18-latków zostało sklasyfikowanych jako NEET w porównaniu do 7,7%, 15,5% i 18,4% w III kwartale 2011. Dodatkowo, tylko 15,4 % wśród 19-24-latków jest obecnie klasyfikowanych jako NEET w porównaniu do 22% w III kwartale 2011 roku.¹⁶⁶

Co ciekawe, 37,86% grupy NEET od kwietnia do czerwca 2015 to osoby z kwalifikacjami uzyskanymi w kształceniu ustawicznym; Jest to wzrost o 6% od kwietnia do czerwca 2011. Z drugiej strony, obserwuje się zmniejszenie o 2,5% liczby NEET którzy nie mają kwalifikacji.¹⁶⁷

W ciągu ostatnich kilku lat nastąpił duży spadek poziomu bezrobocia. Stopa bezrobocia wynosiła 26,8% wśród 16-17-latków od lipca do września 2015 roku w porównaniu do 40,1% w okresie lipiec-wrzesień 2011. Odnotowano również poważny spadek stopy bezrobocia wśród osób w wieku 18-24 lat z 19,8% od lipca do września 2015 roku do 12,7% w okresie lipiec-wrzesień 2015 r.¹⁶⁸ Liczba zasiłków dla osób poszukujących pracy również obniżyła się dla osób w wieku 18-24 lat. W grudniu 2011 roku zasiłki dla osób poszukujących pracy były na poziomie 8,5%, ale w październiku 2015 roku spadły do zaledwie 2,2%.¹⁶⁹ Statystyki te wydają się sugerować, że strategia rządu w postaci łączenia edukacji i zatrudnienia odniosła sukces, ponieważ liczba NEET, bezrobocie i liczba zasiłków dla osób poszukujących pracy spadły dość znacznie.

Chociaż są znaczne spadki, trudno jest jednak określić, na ile wynika to z poprawy poziomu wykształcenia. Chociaż poziom wśród 16-17 latków spadły chyba głównie ze względu na ostatnie ustawowe zmiany dotyczące obowiązku nauki, zmiany wśród 18-24-latków są trudniejsze do zdefiniowania.

3.4 Podsumowanie

Podczas gdy powyższa część opisała wiele różnych strategii mających na celu poprawę frekwencji i osiągnięć w szkole, są one bardzo trudne do oceny. Istnieje wiele różnych

¹⁶⁵ NEET Statistics Quarterly Brief: July to September 2015, 19th November 2015, Department for Education

¹⁶⁶ NEET Statistics Quarterly Brief: July to September 2015, 19th November 2015, Department for Education

¹⁶⁷ <http://www.ons.gov.uk/ons/about-ons/business-transparency/freedom-of-information/what-can-i-request/published-ad-hoc-data/labour/november-2015/neets-by-highest-attained-qualification-level--england--2005-to-2015.xls>

¹⁶⁸ <http://www.ons.gov.uk/ons/rel/lms/labour-market-statistics/november-2015/table-unem01-sa.xls>

¹⁶⁹ <http://www.ons.gov.uk/ons/interactive/theme-pages/index.html>

zmiennych, które wpływają na kształcenie danej osoby, a prawie wszystkie z nich nie są statystycznie monitorowane. Nie można więc stwierdzić z całą pewnością, że dane działanie miało konkretny wpływ na wykształcenie jednostki. W rzeczywistości jest prawdopodobne, że wiele różnych działań miało zróżnicowany wpływ na poziom sukcesu jakiegokolwiek osoby w systemie edukacji. Jest to dodatkowo skomplikowane przez wiele różnych przepisów, polityk i wdrożeń w ramach brytyjskiego systemu edukacyjnego w krótkim okresie czasu.

Wydaje się, że istnieje kilka kluczowych aspektów edukacji, które mają wpływ, chociaż nie można ich statystycznie zweryfikować. Są to:

1. Zaangażowanie rodziców w ciągu całego okresu edukacji dziecka i młodego człowieka
2. Wczesna edukacja i opieka nad dziećmi
3. Kształcenie i szkolenie zawodowe
4. Powiązania pomiędzy szkołami i college'ami w celu wspierania ucznia
5. Ustawowy obowiązek nauki aż do wieku 18 lat
6. Efektywny system korzyści, które zachęcają ludzi do pracy
7. Programy reintegracyjne dla tych, którzy chcą podnieść poziom wykształcenia.

Poprzez skupienie zasobów na tych aspektach możliwe jest opracowanie strategii, które zmniejszą prawdopodobieństwo ESL oraz liczbę młodych ludzi opuszczających szkołę i stających się bezrobotnymi.

Największym ograniczeniem w określeniu skutecznych działań w celu poprawy statystyk ESL i przejścia do kształcenia ustawicznego lub pracy jest to, że większość działań nie jest powszechnie stosowanych i nie są poddawane analizie. Można się spierać, czy wszystkie potencjalne działania mogą być rejestrowane, ponieważ są to często bardzo ograniczone działania, które w danym czasie nie wydają się być ważne.

Jest to jeszcze bardziej skomplikowane na poziomie zmian w systemie edukacji w Wielkiej Brytanii ze względu na 28 najważniejszych aktów Parlamentu dotyczących kształcenia zawodowego i ustawicznego, 10 różnych resortów oraz 7 jednostek odpowiedzialnych za ten obszar, 61 sekretarzy stanu odpowiedzialnych za umiejętności i zatrudnienie, a także wiele różnych programów i inicjatyw.

Kluczowym wnioskiem, który można wyciągnąć z przykładu Wielkiej Brytanii jest to, że rząd uważa, iż powinien istnieć wyraźny związek między przechodzeniem do zatrudnienia i wczesną edukacją i opieką nad dzieckiem i to podejście wydaje się odnosić pewien sukces. Jednak jest bardzo trudno połączyć tą poprawę z poprawą standardów nauczania, a nie wymogami ustawowymi, aby podwyższyć wiek obowiązku

nauki. Ponieważ wdrażanie strategii jest często powierzane konkretnym szkołom i college'om, brak standardowego podejścia poważnie ogranicza naszą zdolność do połączenia statystyk i konkretnych działań.

3.5 Wnioski

Analiza polityk dotyczących wczesnego porzucania nauki i ich wdrażania w każdym z krajów uwidoczniła pewne wspólne podejścia, jak również pewne fundamentalne różnice. Niniejsze podsumowanie omówi najważniejsze punkty.

3.5.1 Polityki dotyczące wczesnego porzucania nauki

Podczas gdy wszystkie kraje biorą pod uwagę możliwość wcześniejszego wypadania z systemu, analiza zjawiska ESL w trzech krajach partnerskich zidentyfikowała znacząco różne podejścia do polityki dotyczącej wczesnego porzucania nauki.

W Wielkiej Brytanii nie istnieje polityka dotycząca wczesnego porzucania nauki, a dane są gromadzone tylko do celów statystycznych na poziomie europejskim. Zamiast skupiać się na osobach wcześniej kończących edukację, Wielka Brytania koncentruje się na statystykach NEET i uczestnictwa w edukacji. Osoby wcześniej kończące edukację nie są wymieniane w żadnej z polityk edukacyjnych w Wielkiej Brytanii.

Natomiast Polska koncentruje się głównie na osobach wcześniej kończących edukację. Dane statystyczne mają charakter wspierający w ocenie efektywności pracy polskich jednostek edukacyjnych, w tym w ocenie zjawiska porzucania nauki. Wprawdzie, w odróżnieniu, np. od systemu brytyjskiego, nie mierzy się zjawiska ESL w ścisłym powiązaniu z rynkiem pracy, jednakże prowadzony za pomocą innych metod oraz form monitoring i ocena, pozwalają patrzeć na ten problem globalnie.

Włochy stosują podejście hybrydowe. Osoby wcześniej kończące naukę pojawiają się w kilku politykach edukacyjnych, choć uwaga koncentruje się znacznie bardziej na młodych ludziach, którzy są NEET. Statystyki dotyczące wczesnego porzucania nauki wykorzystuje się we Włoszech głównie do tworzenia statystyk na poziomie europejskim i mają one niewielki wpływ na rozwój edukacyjny kraju.

Wydaje się, że polityki te mają bezpośredni wpływ na filozofie i strategie edukacyjne w poszczególnych krajach.

3.5.2 Filozofia edukacyjna

Również tu pomiędzy filozofiami edukacyjnymi w trzech krajach partnerskich występują ciekawe różnice.

Zarówno we Włoszech i Wielkiej Brytanii, filozofia opiera się na kształceniu uczniów dla potrzeb rynku pracy. Odnotowano istnienie bezpośredniego związku między edukacją a

rynkiem pracy, który gwałtownie wzrósł w ciągu ostatnich lat. Wielka Brytania poszła nawet dalej i włączyła kształcenie jako kluczowy element do swojej polityki gospodarczej oczekując, że nabyte umiejętności będą miały bezpośredni wpływ na wymagania pracodawców. To oczekiwanie zwiększyło się w ostatnich latach. W Polsce, wdrażane od 2012 roku, zmiany w kształceniu zawodowym mają na celu przede wszystkim powiązanie edukacji z rynkiem pracy.

Działania te mogą być podyktowane popytem i podażą. Wszystkie kraje partnerskie próbują kształtować system edukacji oparty na popycie, z większym lub mniejszym stopniem zaawansowania tej aktywności.

3.5.3 Centralizacja

Ponownie istnieją znaczące różnice między poziomem centralizacji w ramach systemów edukacyjnych w każdym z krajów.

W Polsce, od 1999 r., tj. od reformy samorządowej, nastąpiła decentralizacja systemu oświaty. Na poziomie krajowym opracowywane są strategie rozwoju społeczno – gospodarczego, w tym kapitału intelektualnego, natomiast na poziomie lokalnym do zadań instytucji należy, odpowiednio do jej profilu, wdrażanie w/w strategii. W przypadku systemu edukacji na poziomie centralnym opracowana została podstawa programowa, którą uwzględniać muszą wszystkie szkoły. Natomiast, każda z nich może opracować programy nauczania, dostosowane do potrzeb danej grupy młodzieży. Kształtowanie przestrzeni edukacyjnej jest autonomiczną decyzją każdej szkoły.

We Włoszech istnieje o wiele bardziej elastyczny model, zgodnie z którym regiony mają znaczną kontrolę nad systemem oświaty w kraju. Chociaż istnieje krajowa polityka edukacyjna, regiony włoskie mogą dostosować ją do lokalnych warunków rynkowych. Doprowadziło to w ciągu wielu lat do wielkich różnic w poziomach umiejętności i standardach jakości kształcenia w różnych regionach. Ogólnie rzecz biorąc, regiony na południu Włoch mają gorsze standardy kształcenia niż na północy, co doprowadziło do dominacji ekonomicznej północnych regionów Włoch.

Wielka Brytania w przeszłości posiadała scentralizowany system edukacji oparty na krajowym programie nauczania. W ostatnich latach jednak system edukacji w Wielkiej Brytanii został szybko zdecentralizowany, co umożliwiło wkład ze strony obszarów lokalnych. Spowodowało to przekazanie odpowiedzialności na władze lokalne, a nawet poszczególne szkoły. Niedawno rząd zwiększył władzę regionów w zakresie określania i włączania lokalnych potrzeb do systemu edukacyjnego. W ramach tego systemu działa organ krajowy ds. utrzymywania standardów edukacyjnych w szkołach, uczelniach i prywatnych instytucjach szkoleniowych, aby zapewnić, że standardy kształcenia spełniają oczekiwania oraz aby identyfikować wszelkie praktyki niespełniające standardów.

3.5.4 Systemy prawne

Wszystkie kraje posiadają uregulowania prawne dotyczące uczestnictwa w edukacji osób w określonym wieku. Jednak w każdym kraju mogą występować trudności w stosowaniu prawa, które w niewielkim stopniu ma wpływ na obecność dzieci i młodzieży w szkole w momencie podjęcia decyzji o opuszczeniu system edukacji. Większość osób porzuca system edukacji w wieku od 13 lat w górę, a im uczeń starszy tym większe prawdopodobieństwo opuszczenia systemu. Zanim zastosuje się drogę prawną, często jest już za późno, aby zatrzymać uczniów w systemie edukacji.

3.5.5 Zmiany

We wszystkich trzech krajach doszło do istotnych zmian w systemie edukacji zarówno w perspektywie historycznej, jak i w ostatnich latach. Oznacza to, że trudno jest ustalić wiarygodne związki przyczynowo-skutkowe w celu zmniejszenia zjawiska przedwczesnego kończenia nauki.

Ponieważ jest mało prawdopodobne, że pojedyncze działania doprowadziły do sytuacji wcześniejszego porzucenia nauki przez daną osobę, koniecznym jest zrozumienie wpływu różnych działań, których doświadczyła w swoim życiu edukacyjnym. Jest to jednak niemal niemożliwe do zbadania, jeśli elementy systemu podlegają ciągłym zmianom.

W Wielkiej Brytanii w ciągu ostatnich 40 lat obowiązywało 28 ważnych ustaw dotyczących rozwoju, organizacji i struktury kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz zdobywania kwalifikacji, istniało 10 różnych resortów, siedem różnych agencji, 61 sekretarzy stanu odpowiedzialnych za zatrudnienie i kwalifikacje oraz wiele różnych programów i inicjatyw (z których większość została przedefiniowana lub zlikwidowana). Także we Włoszech od zakończenia II wojny światowej istniało wiele różnych systemów edukacji.

Transformacja systemu edukacji w Polsce pokazuje, że w różnych okresach, nacisk położony był na określone kompetencje młodzieży. Okres powojenny był skoncentrowany na przygotowaniu społeczeństwa do odbudowy i rozwoju kraju, stąd duże znaczenie miały umiejętności podstawowe: czytania i pisanie oraz rozwój szkolnictwa zawodowego, w związku z potrzebą pozyskania fachowców w wielu dziedzinach życia gospodarczego, które wymagały odbudowy. Kolejnym etapem był zwrot w stronę szkolnictwa ogólnokształcącego, zakończonego uzyskaniem wykształcenia średniego i egzaminem maturalnym, który pozwala na podejmowanie studiów wyższych. Filozofia ta okazała się nie najbardziej efektywną, ponieważ spowodowała spadek zainteresowania szkolnictwem zawodowym. W wyniku analizy zarówno systemu edukacji, jak i sytuacji społeczno – gospodarczej kraju, w 2010 roku przygotowane zostały zmiany w edukacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz kształceniu zawodowym. Położono główny nacisk na indywidualizację pracy z uczniem oraz powiązanie szkolnictwa zawodowego z potrzebami rynku pracy. Od 2011 i 2012 roku wdrażane są ww. zmiany.

Biorąc pod uwagę ilość zmian w każdym kraju trudno dokładnie zidentyfikować znaczące strategie edukacyjne, które przyniosły znaczące wyniki.

3.5.6 Zaangażowanie rodziców

Wszystkie trzy kraje wykazały znaczenie zaangażowania rodziców w edukację. Poprzez włączenie rodziców w edukację dziecka można zwiększyć zaufanie i prawdopodobieństwo, że rodzic będzie bardziej cenić poziom wykształcenia swojego dziecka.

W przypadku, gdy dziecko lub młoda osoba uzyskuje wsparcie i motywację ze strony rodziców, jest mniej prawdopodobne, że zbyt wcześnie porzuci naukę i ma większe szanse na osiągnięcie sukcesu.

W każdym z trzech krajów zaangażowanie rodziców okazało się jeszcze korzystniejsze w przypadku dzieci i młodzieży z grup mniejszości (w tym grup etnicznych i osób niepełnosprawnych) i / lub niższych grup społeczno-ekonomicznych.

Ponadto wydaje się, że matki mają większy wpływ na edukację swoich dzieci niż ojcowie.

3.5.7 Wczesna edukacja i opieka

Istnieją różnice pomiędzy dostępnością wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem w każdym z trzech krajów.

Włochy od lat miały uniwersalny program wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, który jest wykorzystywany przez większość rodziców. Polska od kilku lat zwiększa skutecznie dostępność do tych usług. Rozszerzona została oferta miejsc edukacji przedszkolnej o inne formy wychowania przedszkolnego, poza przedszkolem i oddziałami przedszkolnymi w szkole, oraz zagwarantowała prawo do tej edukacji dzieciom w wieku 4 – 6 lat. Od 1 września 2017 r. takie prawo będą miały także dzieci trzyletnie. Systemowe zmiany dotyczą także pierwszych lat edukacji szkolnej w zakresie liczebności uczniów w klasie, standardu wyposażenia oraz opieki po zajęciach lekcyjnych. Celem tych zmian jest wyrównywanie szans edukacyjnych, szczególnie z rodzin o niskim statusie materialnym oraz umożliwienie rodzicom aktywności zawodowej.

W Wielkiej Brytanii wczesna edukacja i opieka jest coraz częściej oferowana, w młodszym wieku dostępna jest dla dzieci z rodzin o niskiej pozycji społeczno-ekonomicznej. Celem jest zapewnienie dzieciom ze środowisk o niskiej pozycji społeczno-ekonomicznej wsparcia edukacyjnego w młodszym wieku i umożliwienie rodzicom szybszego powrotu do pracy.

3.5.8. Reintegracja

Wszystkie trzy kraje walczą o reintegrację. Oczywistym jest jak ważne jest zapewnienie aby uczniowie nie opuszczali zbyt wcześnie systemu edukacji, ponieważ bardzo trudno jest ponownie zaangażować ich w naukę.

Zarówno Włochy jak i Wielka Brytania doświadczyły cięć w finansowaniu kształcenia osób dorosłych, które są bezrobotne i szczególnie w Wielkiej Brytanii rośnie oczekiwanie, że to zakłady pracy będą podnosić kwalifikacje swoich pracowników, a nie państwo.

Natomiast Polska nadal finansuje kilka różnych ścieżek edukacji dla dorosłych.

3.5.9 Monitorowanie

Wszystkie trzy kraje prowadzą elektroniczne systemy monitorowania frekwencji w szkołach i wszystkie zgłaszają znaczący poziom niespójności w ich stosowaniu.

3.5.10 Inwestycje

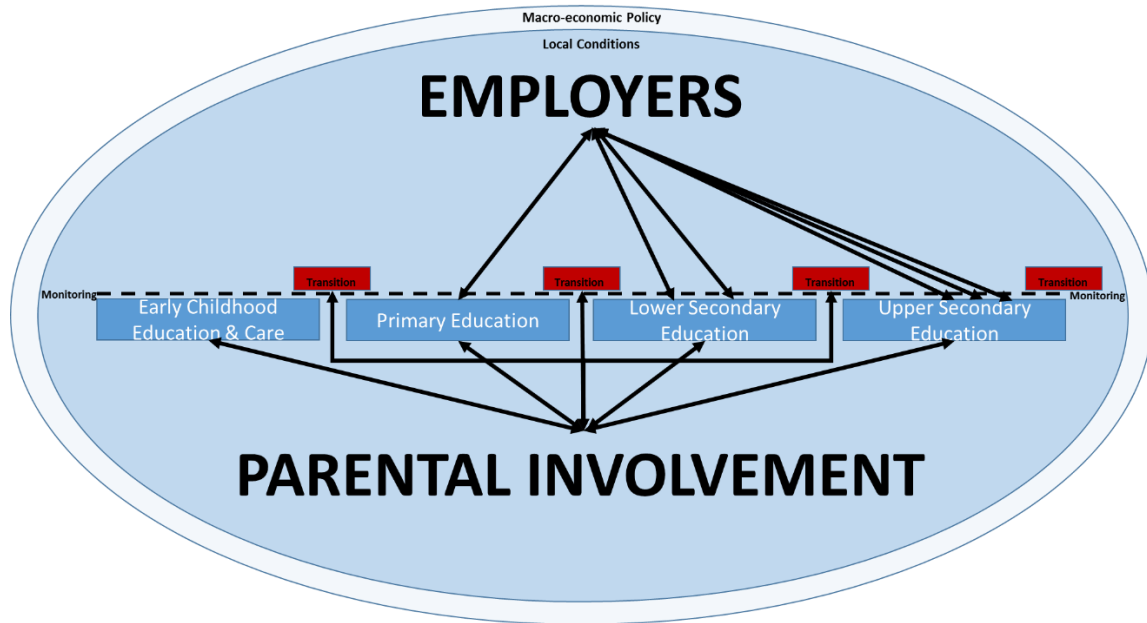
Wszystkie trzy państwa przeznaczają znaczne środki na systemy edukacji i są świadome znaczenia tego segmentu dla kraju.

4. NOWE ROZWIĄZANIA PRAKTYCZNE

Badanie stwierdziło, że przez wiele dziesięcioleci na politykę edukacyjną powszechny wpływ miały zmiany warunków rynkowych oraz polityki rządów, jednakże nie ulega wątpliwości, że w każdym przypadku nie ma jednego działania, które okazało się mieć pozytywny wpływ na osoby wcześniej kończące naukę. Wręcz przeciwnie, wydaje się, że skoordynowane i ukierunkowane powiązanie pomniejszych działań ma większą szansę na zmniejszenie liczby osób wcześniej kończących naukę.

Rysunek 4 ilustruje powiązania między różnymi ważnymi aspektami systemu edukacji. Każdy z nich, gdy są skoordynowane, może w istotny sposób wpłynąć na liczbę osób wcześniej kończących naukę.

Rysunek 4

4.1 Polityka makroekonomiczna

Polityka makroekonomiczna odgrywa ważną rolę w zmniejszaniu liczby osób przedwcześnie kończących naukę dzięki regulacjom prawnym, wdrażaniu polityki i możliwościom rozwoju rynku pracy.

Regulacje prawne mogą wyznaczać oczekiwany wiek uczestnictwa w edukacji, jak również stanowić odpowiedź na zjawisko opuszczania lekcji.

Kraje, w których obowiązkowy wiek edukacji wynosi 18 lat lub więcej mają znacznie niższy odsetek osób wczesnie kończących edukację niż kraje, które dopuszczają możliwość opuszczenia systemu edukacji przez młodych ludzi w wieku 16 lat. W efekcie, fakt nieuczęszczania do szkoły przez młodych ludzi w wieku 17 lat w jednym kraju jest zgodny z prawem, w innych krajach jest uznawany za wagary. Ponadto, szybka i skuteczna metoda radzenia sobie ze zjawiskiem wagarów i zapewnienie wystarczającej kary za nieuczęszczanie do szkoły przez osoby zobligowane do tego przez przepisy prawa.

Ponadto bardzo duże znaczenie ma stabilne i spójne środowisko edukacyjne, które umożliwia osobom odpowiedzialnym za edukację stały rozwój i doskonalenie, a nie ciągłą konieczność dostosowywania się do reformy edukacyjnej. Z powodu licznych zmian oświatowych trudno jest umożliwić ludziom (osobom tworzącym politykę edukacyjną, dyrektorom, nauczycielom, pracownikom wspomagającym, etc.) wdrażanie strategii. W trakcie reform strategie nieustannie i drastycznie się

zmieniają. Potrzebne jest stabilne środowisko, które metodą prób i błędów przekaże informacje do badań i ciągłego doskonalenia.

Ponadto ważne jest, aby istniały dla młodych ludzi odpowiednie korzyści wynikające z zatrudnienia tak, by cenili możliwość osiągnięcia wysokiego poziomu wykształcenia. W gospodarkach o małych możliwościach zatrudnienia lub tam, gdzie różnice w korzyściach płynących z pracy wymagającej wysokich kwalifikacji i niskich kwalifikacjach są minimalne, pozostanie i odniesienie sukcesu w edukacji stanowi dla młodych ludzi mniejszą zachętę. Tam gdzie istnieją wymierne korzyści dla osób zatrudnionych na stanowiskach wymagających wysokich kwalifikacji, w przeciwieństwie do stanowisk wymagających niskich kwalifikacji, istnieje istotna zachęta dla młodych ludzi, by koncentrowali się na osiągnięciu wysokiego poziomu wykształcenia, które wymaga od nich pozostania w szkole tak długo, jak to możliwe.

Jako taka, polityka makroekonomiczna kraju ma znaczący wpływ na zdolność do zmniejszania liczby osób przedwcześnie kończących naukę. Polityka rządu może zmusić młodych ludzi do pozostania w szkole do późniejszych lat. Młodzi ludzie muszą również odnosić korzyści z pozostania w edukacji dłużej dzięki lepszym warunkom zatrudnienia w sektorach wymagających wysokich kwalifikacji.

4.2 Uwarunkowania lokalne

Chociaż krajowa polityka makroekonomiczna odgrywa istotną rolę w zjawisku przedwczesnego kończenia nauki, uwarunkowania lokalne są również bardzo ważne.

Warunki lokalne umożliwiają stosowanie krajowej polityki makroekonomicznej w sensowny sposób. Może to odnosić się do konkretnych lokalnych specjalizacji branżowych lub dużej ilości grup mniejszości.

W przypadku gdy istnieje szczególna lokalna potrzeba, polityka krajowa powinna zostać włączona do lokalnego systemu edukacji. Ma to podwójną korzyść, gdyż wspiera poziom wymaganych kwalifikacji w okolicy i zapewnia również ciekawe, praktyczne doświadczenie w ramach kształcenia. Jednak ważne jest również, aby dzieci i młodzi ludzie nie skupiali się wyłącznie na lokalnych warunkach i lokalnych możliwościach zatrudnienia; z powodu opóźnienia systemu edukacji w stosunku do możliwości zatrudnienia i ciągłej ewolucji konkurencyjności przemysłu jest prawdopodobne, że wymagania dotyczące kwalifikacji stawiane przez lokalny przemysł gdy dziecko lub młody człowiek jest w trakcie kształcenia będą znacznie się różnić od wymagań w momencie, gdy ta osoba jest gotowa do wejścia na rynek pracy.

Istotne jest, że dzieci i młodzież są wyposażane głównie w kluczowe umiejętności, które można przemieszczać w ciągu pierwszego etapu edukacji. Wraz ze zbliżaniem się do końca edukacji należy te umiejętności tak dobierać, aby pasowały do potrzeb

lokalnej gospodarki. W momencie gdy młody człowiek znajduje się na progu wejścia w zatrudnienie opóźnienie jest znacząco ograniczone, a prawdopodobieństwo, że uczniowie nabędą odpowiednich umiejętności znacznie się zwiększa.

Dodatkowo należy zająć się grupami mniejszości, ponieważ w grupach tych z reguły jest więcej osób przedwcześnie kończących naukę.

Grupy mniejszości często mają poczucie, że nie pasują do miejscowej społeczności. Często jest to związane z nieufnością zarówno ze strony ludności lokalnej jak i grup mniejszości. Ponadto, dzieci i młodzieży z grup mniejszości często są w gorszej sytuacji od najmłodszych lat z powodu braku wsparcia ze strony rodziców (co zostało omówione w rozdziale 3.4.6). Istotne jest, aby dzieci i młodzież z grup mniejszości otrzymywały wsparcie w momencie wejścia w system edukacji, a następnie aby w nim pozostały; wiąże się to z poszanowaniem różnic kulturowych, zamiast z próbą ukształtowania dziecka lub młodej osoby tak, aby pasowała do kultury ogólnej populacji. Dodatkowo należy rozwijać relacje z lokalnymi grupami mniejszości, tak aby zarówno system edukacji jak i grupy mniejszościowe rozumiały oczekiwania osób zaangażowanych w proces kształcenia. Na przykład wielki postęp nastąpił wśród niektórych grup lokalnych mniejszości w Wielkiej Brytanii, którym wytłumaczono konieczność aby dzieci pozostawały na danym obszarze w czasie roku szkolnego i społeczności migrantów przestrzegają tego warunku.

4.3 Pracodawcy

Pracodawcy mają do odegrania ważną rolę w edukacji. Zapewniają zainteresowanie, zasoby i wiedzę praktyczną dla edukacji w klasie. To z kolei zapewnia motywujące doświadczenia, które pokazują znaczenie edukacji w uzyskaniu przyszłego zatrudnienia. Poprzez wykazanie związków między edukacją w klasie i działaniami w rzeczywistym świecie stwarza się wyraźną zachętę dla młodych ludzi do pozostania w systemie edukacji i zdobycia kwalifikacji.

Pracodawcy powinni być włączani do edukacji jak najwcześniej, aby zapewnić połączenie nauki w szkole z zatrudnieniem. Zaangażowanie pracodawców w proces kształcenia powinien gwałtownie rosnać w miarę przechodzenia dziecka lub młodego człowieka do kolejnych etapów edukacji. W przypadku małych dzieci zaangażowanie powinno opierać się na sporadycznych zabawnych eksperymentach i przekazywaniu wiadomości, że ciężka praca w szkole prowadzi do zdobycia dobrej pracy i lepszego życia. W miarę jak dziecko przechodzi przez kolejne etapy edukacji zaangażowanie pracodawców powinno wzrastać, a ich działania powinny być ukierunkowane na rozwiązywanie problemów. Młodzi ludzie, którzy myślą o porzuceniu edukacji powinni doświadczyć częstych kontaktów z pracodawcami

opierających się na wykorzystaniu ich umiejętności do działań rzeczywistych a, tam gdzie jest to możliwe, z wykorzystaniem narzędzi pracodawcy.

Kontakty z dziećmi i młodzieżą przynoszą realne korzyści dla pracodawców. Po pierwsze powstaje społeczna odpowiedzialność mająca na celu wspieranie lokalnych społeczności. A co ważniejsze, powstaje potrzeba, aby wpływać na umiejętności przyszłej potencjalnej siły roboczej, aby mogła być konkurencyjna.

4.4 Zaangażowanie rodziców

Zaangażowanie rodziców w edukację jest kluczowe. Istnieją wyraźne dowody, że dzieci i młodzi ludzie, którzy mają duże wsparcie ze strony rodziców pozostają w systemie edukacji dłużej i mają lepsze wskaźniki osiągnięć niż osoby z niewielkim wsparciem.

Istnieje wiele różnych sposobów na zwiększenie zaangażowania rodziców, począwszy od bardzo tanich do bardzo drogich.

Na poziomie podstawowym, zaangażowanie rodziców poprzez regularną komunikację z nauczycielami jest możliwe. Może się odbywać poprzez przekazywanie regularnych pisemnych lub ustnych aktualnych informacji o dziecku i prośbę o odpowiedź ze strony rodziców. Ułatwieniem mogą być sesje drop-in, zebrania rodziców lub regularne pisemne raporty. Ponadto zaangażowanie rodziców mogą wspierać zaproszenia na spotkania klasowe lub prezentacje.

Rodzice mogą również być zapraszani regularnie do klasy i brać udział w działaniach, takich jak czytanie z dzieckiem lub realizacja projektów z matematyki. Ponadto, prace domowe mogą być zadawane w takiej formie, która wymaga współpracy rodziców i dzieci w celu opracowania fragmentów pracy. Włącza to rodziców w edukację dzieci i pozwala na wzajemne motywowanie się.

Rodzice również mogą być wspierani i uzyskać kwalifikacje w szkole. Kwalifikacje te mogą dotyczyć zarówno wspierania dziecka w nauce lub mogą być związane z rozwojem umiejętności dla przyszłego zatrudnienia. Istnieją oczywiście dodatkowe koszty związane z takim poziomem zaangażowania rodziców z powodu dodatkowych opłat dla personelu i certyfikacji. Jednakże, jedną z opcji dla szkoły jest uzyskanie własnych certyfikatów i w tym momencie nie ma żadnych opłat certyfikacyjnych; Kwalifikacje te mogą nie być uznawane w całym kraju, ale są one zatwierdzone przez instytucję edukacyjną.

Wsparcie ze strony rodziców musi zaczynać jak najwcześniej, aby stworzyć tradycję zaangażowania rodziców w edukację dzieci od najmłodszych lat. Równie istotne jest, aby to zaangażowanie trwało przez cały okres kształcenia.

4.5 Monitorowanie

Efektywny system monitorowania jest kluczowym elementem w zmniejszaniu liczby osób wcześniej kończących naukę. Bez systemu monitorowania niemożliwe jest określenie trendów, które prowadzą do przedwczesnego kończenia nauki. Tak szybko, jak tylko trend zostanie zidentyfikowany muszą zostać podjęte działania w celu zmniejszenia ESL ale bez pomiarów jest to niemożliwe.

Zarówno frekwencja jak i "frekwencja w klasie" ostatecznie ma wpływ na osoby przedwcześnie kończące naukę. Dzieci i młodzi ludzie, którzy mają w historii jedną z nich mają większe szanse na zbyt wczesne skończenie edukacji.

Obecność powinna być monitorowana od najwcześniejszych lat. Chociaż niektóre dzieci mogą wejść do systemu edukacyjnego przed ukończeniem wieku wymaganego prawem, monitorowanie frekwencji, identyfikowanie trendów i podejmowanie działań w celu zmniejszenia absencji nadal pozostają ważną kwestią.

System monitorowania obecności powinien umożliwić placówkom oświatowym szybką identyfikację trendów (na przykład czy dziecko regularnie spóźnia się lub opuszcza lekcje w danym dniu). Trendy takie powinny być podkreślone tak, aby natychmiast można było podjąć działania. Systemy te powinny również określać powiązania między członkami rodziny tak, aby problemy dotyczące jednego członka rodziny mogły być szybko dostosowane, by wyeliminować problemy dotyczące innego członka. Na przykład, jeśli starszy brat notorycznie spóźnia się, muszą zostać opracowane działania, które zapewnią, że młodsza siostra lub kuzyn nie wykażą podobnych zachowań.

Jednak samo monitorowanie frekwencji nie wystarczy. Równie ważne jest, aby monitorować "frekwencję w klasie" czyli zainteresowanie i zaangażowanie ucznia w czasie zajęć lekcyjnych w klasie. Nawet jeśli uczeń jest obecny na lekcji ważne jest, aby był zaangażowany w proces kształcenia. Uczniowie niezaangażowani często mają problemy z frekwencją. Istotne jest, aby poziom zaangażowania był również monitorowany regularnie (codziennie lub cotygodniowo) przez instytucję edukacyjną. Taki system monitorowania powinien również identyfikować trendy dla wszystkich członków rodziny.

Ważne jest, aby systemy monitorowania obecności i „obecności w klasie” były skoordynowane w celu identyfikacji powiązań. Powiązania te mogą okazać się nieocenione w identyfikacji zarówno potencjalnych jak i rzeczywistych trendów i dla zapewnienia, że plan mający na celu zmniejszenie liczby osób przedwcześnie kończących szkołę zostanie wdrożony jak najszybciej.

4.6 Przejścia

Przejście z jednej szkoły do drugiej może mieć wpływ na wzorce obecności i „obecności w klasie” wśród dzieci i młodzieży. Istnieją dwa główne powody.

Po pierwsze, przechodzenie z jednej placówki edukacyjnej do drugiej jest stresujące dla dzieci i młodzieży. W zdecydowanej większości przypadków, gdy przechodzą z jednej placówki oświatowej do drugiej zwykle przenoszą się do większej szkoły (na przykład z przedszkola do szkoły podstawowej, z gimnazjum do szkoły ponadgimnazjalnej); Często jest to onieśmialające dla dzieci i młodych ludzi, zwłaszcza tych, którzy są narażeni na przedwczesne kończenie nauki.

Po drugie, nowa placówka edukacyjna może nie znać strategii stosowanych przez poprzednią placówkę w celu przewycięzania problemów związanych z obecnością lub "obecnością w klasie". Poprzednia placówka edukacyjna opracowywała swoje strategie dla konkretnego ucznia przez kilka lat, nowa placówka edukacyjna musi dopiero zdobyć jakiegokolwiek doświadczenie z danym uczniem i istnieje możliwość, że uczeń powróci w tym czasie do swoich wcześniejszych zachowań.

Istotnym jest więc, aby przechodzenie z jednej placówki edukacyjnej do drugiej było prowadzone starannie i skutecznie. Uczniowie powinni poznać przyszłą placówkę oświatową przed przejściem do niej. Powinno się to rozpocząć powoli, działaniami czysto zabawowymi, a następnie należy zwiększać ilość czasu spędzanego w nowej placówce edukacyjnej podejmując więcej działań. Faktyczne działania będą uzależnione od zasobów placówki oświatowej, jednak mogą one obejmować zajęcia sportowe, korzystanie z biblioteki, udział w zajęciach naukowych, wycieczki terenowe lub działania artystyczne. Gdy dany uczeń przeszedł do następnej placówki oświatowej często korzystne mogą być odwiedziny w poprzedniej szkole, gdzie byli uczniowie mogą pełnić rolę wzorów do naśladowania dla młodszych uczniów i ułatwiać przejście z jednej szkoły do drugiej.

Ponadto istotnym jest, aby informacje dotyczące poszczególnych uczniów były przekazywane do kolejnej placówki oświatowej. Informacje te dotyczyłyby trendów obecności lub "obecności w klasie" i odpowiednich strategii stosowanych przez szkołę w celu przewycięzania tych problemów. Ponadto, powinny zostać udostępnione inne dane odnoszące się do poszczególnych uczniów.

Gdy dziecko lub młody człowiek rozpoczyna naukę w kolejnej szkole ważne jest, aby istniała osoba-łącznik, którą znają z poprzedniej szkoły. Osoba taka będzie postrzegana jako "zaufana", taka z którą można omówić problemy. Ta osoba będzie posiadać wiedzę dotyczącą poszczególnych uczniów i będzie również w stanie wykorzystać wcześniejsze doświadczenia, aby pokonać problemy. Taki łącznik skupiałby się szczególnie na osobach zagrożonych większym ryzykiem wypadnięcia, zapewniając jednocześnie wsparcie dla pozostałych uczniów.

4.7 Diagnoza Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych

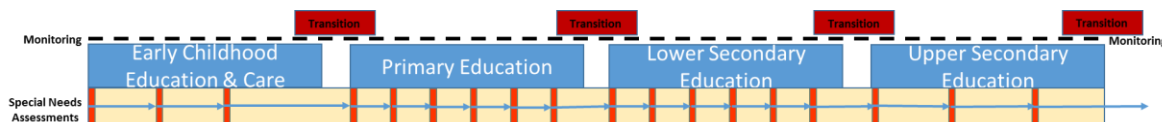
Dzieci i młodzież ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mają tendencję do osiągnięcia gorszych wyników. W wielu przypadkach jest to związane z szybkością uczenia się i stosowania wiedzy, co może prowadzić do wyobcowania w klasie i w efekcie do przedwczesnego kończenia nauki.

Specjalne potrzeby edukacyjne mogą obejmować wiele różnych aspektów, w tym niepełnosprawności fizyczne, problemy behawioralne, dysleksję, dyskalkulię, autyzm, a nawet w rzadkich przypadkach dolegliwości takie jak astma czy katar sienny. Te dysfunkcje mogą wpływać na doświadczenia w uczeniu się i obecność, co prowadzi do zaległości szkolnych.

Jest zatem ważne, aby identyfikować specjalne potrzeby edukacyjne dla każdego dziecka lub młodego człowieka możliwie jak najwcześniej. Ponadto istotne jest, aby diagnoza dokonywana była w sposób regularny, tak aby każda poprzednia pominięta specjalna potrzeba edukacyjna lub każda nowo pojawiająca się została zidentyfikowana jak najszybciej.

Rysunek 5 pokazuje, że diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych powinna być dokonywana co najmniej raz w roku.

Rysunek 5

Ponadto, nauczyciele powinni być przeszkoleni w zakresie rozpoznawania nowych problemów, które mogą pojawić się w ciągu roku.

Gdy specjalne potrzeby edukacyjne zostaną zidentyfikowane należy stworzyć strategię pracy z konkretnym dzieckiem lub młodą osobą. Strategie te powinny być przekazywane pomiędzy różnymi etapami edukacji i szkołami w miarę jak uczeń przechodzi do kolejnych klas czy szkół.

4.8 Specjalizacje w szkołach ponadgimnazjalnych

W edukacji wczesnoszkolnej należy skupić się bardziej na podstawowych umiejętnościach, podczas gdy bardziej szczegółowe umiejętności przydatne w pracy powinny być rozwijane pod koniec edukacji.

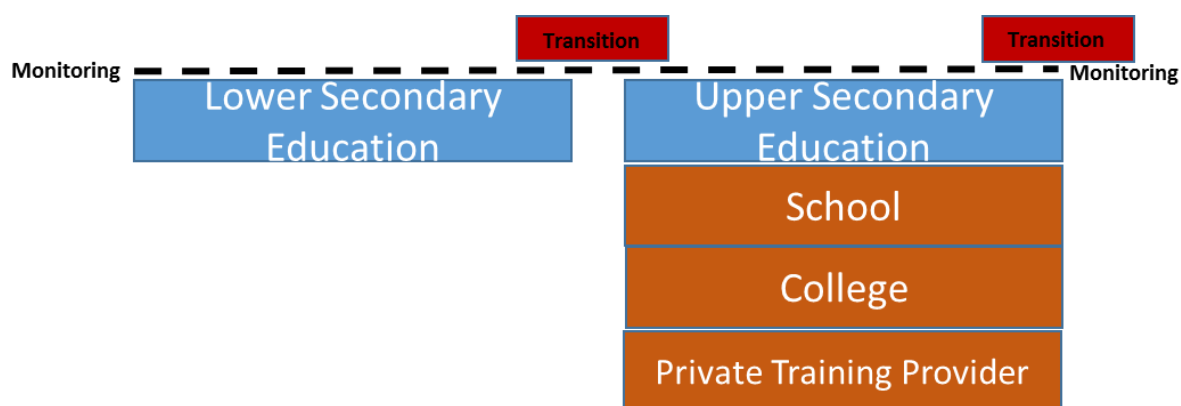
Na poziomie ponadgimnazjalnym ważne jest, aby młody człowiek otrzymał doświadczenie edukacyjne, które go interesuje, zatrzymuje w edukacji i prowadzi

do osiągnięcia wymiernych rezultatów. Ze względu na różne osobowości i aspiracje młodych ludzi, a także złożoność krajowego i lokalnego systemu gospodarczego, oczywistym jest, że żadna placówka edukacyjna nie może zaspokoić potrzeb wszystkich młodych ludzi.

Dane statystyczne wskazują, że osoby przedwcześnie kończą naukę na ostatnich etapach edukacji. Istotne jest więc, aby młodzi ludzie rozumieli, że pozostanie w edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym przynosi korzyści. Zapewnienie tego przyciąga młodych ludzi. Muszą więc istnieć różne opcje dla nich.

Rysunek 6 przedstawia bardzo podstawowy model z wyszczególnieniem placówek edukacyjnych takich jak szkoły, koledże i prywatne instytucje szkoleniowe.

Rysunek 6

W ramach każdej z tych kategorii placówek edukacyjnych istnieje wiele różnych opcji.

Obecnie tradycyjna ścieżka akademicka jest najbardziej popularna we wszystkich trzech krajach partnerskich. Jednak, szczególnie w Wielkiej Brytanii nastąpił zwrot w kierunku szkół zawodowych. Szkoły te uczą ogólnych umiejętności, ale potem skupiają się w szczególności na umiejętnościach pożądanych na danym obszarze. Ponadto szkoły te mają bezpośrednie powiązania z lokalnymi pracodawcami i uczelniami wyższymi w okolicy. Dzięki temu szkoły mogą wykorzystywać nowatorskie środki i z pomocą lokalnych ekspertów i wykładowców uniwersyteckich zapewniają odpowiednie nauczanie

Koledże oferują również bardziej praktyczne, często oparte na zawodach, ścieżki dla młodzieży. Koledże są wskazane, gdy szkoła nie posiada odpowiedniego wyposażenia do skutecznego nauczania przedmiotów specjalistycznych. Koledże

mają możliwość nawiązywania bliskich relacji z pracodawcami i uczelniami wyższymi. Ponieważ po ukończeniu koledżu istnieje wyraźna możliwość przejścia na rynek pracy lub do dalszego kształcenia, młodzi ludzie mają motywację do kształcenia się w takich szkołach.

Ostatnim rozwiązaniem są prywatne podmioty oferujące usługi szkoleniowe. Prywatne podmioty na ogół mają gorsze wyposażenie niż szkoły lub koledże, ale mają możliwość szybkiego tempa nauczania według programów wymaganych w danym czasie. Podmioty prywatne zazwyczaj łatwiej budują relacje z pracodawcami, ponieważ mogą elastycznie oferować dopasowane kursy znacznie szybciej niż duże placówki edukacyjne. Prywatne instytucje szkoleniowe są również elastyczne jeśli chodzi o terminy zajęć w porównaniu ze szkołami i koledżami, które pracują w oparciu o wcześniej ustalony kalendarz roku szkolnego. Prywatne podmioty mogą oferować programy różnej długości i z różnymi terminami rozpoczęcia. Mogą również oferować programy tzw. roll-on, roll-off dzięki którym młodzi ludzie mogą rozpocząć naukę w dowolnym momencie roku. Zapewnia to doskonałą elastyczność dla tych osób, które opuszczają poprzednie placówki edukacyjne przed planowaną datą zakończenia nauki. Młody człowiek nie musi pozostawać poza systemem edukacji aż do początku następnego roku szkolnego, kursy oferowane przez prywatne podmioty pozwalają na natychmiastowe ponownie włączenie w edukację.

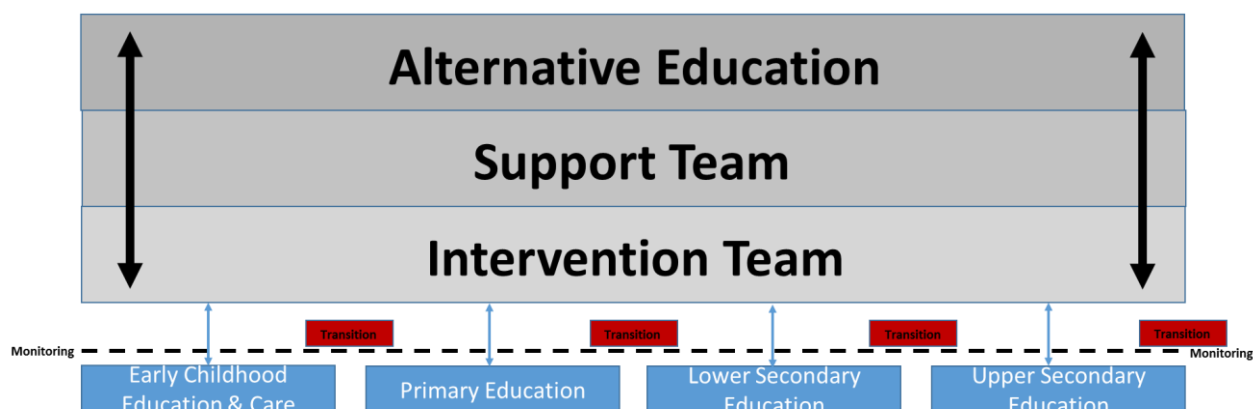
Kluczowym punktem, na który należy zwrócić uwagę w każdej sytuacji jest to, że przejście z gimnazjum do szkoły ponadgimnazjalnej powinno być proste.

4.9 Wsparcie centralne

Znaczna część działań związanych ze zwalczaniem zjawiska przedwczesnego kończenia nauki dotyczy wspierania nauczyciela w momencie, gdy uczeń nie uczęszcza na zajęcia. Takie osoby muszą być szybko namierzone, aby można było zidentyfikować problemy i podjąć działania. Nauczyciele nie są w stanie poradzić sobie z absencją ucznia, jednocześnie prowadząc lekcje. W gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej nauczyciele nie będą widzieć wzoru absencji jeśli uczeń uczęszcza na różne zajęcia z różnymi nauczycielami.

Aby przezwyciężyć ten problem, ważne jest, aby istniał centralny mechanizm wsparcia w celu analizy, identyfikacji i podejmowania działań związanych z wczesnym kończeniem nauki (Rysunek 7).

Rysunek 7

W pierwszej kolejności Zespół Interwencyjny powinien zapewnić wsparcie jak tylko uczeń narażony na wczesne ukończenie nauki zostanie zidentyfikowany. Jego działania będą obejmować pracę z nauczycielami w celu zwiększenia "obecności w klasie" tak szybko, jak tylko brak zaangażowania zostanie zidentyfikowany. Zespół ten będzie również monitorować inne cechy, takie jak spóźnienia, nieobecności i wzorce rodzinne. Celem Zespołu Interwencji będzie praca z uczniami, którzy są narażeni na porzucenie edukacji, w tym z uczniami, którzy przejawiają niebezpieczne oznaki absencji lub tymi, którzy niedawno przestali uczęszczać regularnie na zajęcia.

Poza tym istnieje zapotrzebowanie na Zespół Wsparcia. Może okazać się niezbędnym, aby Zespół Wsparcia pracował w ramach kilku placówek edukacyjnych. Zespół Wsparcia musi mieć doświadczenie w pracy z dziećmi i młodzieżą, którzy opuścili system edukacji. Zespół ten zapewni dodatkowe wsparcie dla Zespołów Interwencyjnych, aby umożliwić im ponownie zaangażowanie w edukację osób, które przedwcześnie ukończyły naukę lub, w przypadku gdy dziecko lub młoda osoba nie weszła ponownie do systemu edukacji, Zespół Wsparcia zapewni intensywne wsparcie dla rodziny.

W ostateczności dla dziecka lub młodej osoby istnieje szansa skorzystania z edukacji alternatywnej. To może być przejście do nowej szkoły, koledżu lub podmiotu oferującego szkolenia lub może obejmować uczęszczanie do konkretnej instytucji oświatowej dysponującej odpowiednimi kwalifikacjami.

4.10 Strategie pedagogiczne

Strategie dydaktyczne odgrywają ważną rolę w zwiększaniu zdolności uczenia się dzieci i młodych ludzi, a zatem ich osiągnięć. Poprzez podniesienie osiągnięć, jak

udowodniono, mniej dzieci i młodych ludzi jest skłonnych do przedwczesnego opuszczania edukacji.

Chociaż istnieje wiele strategii pedagogicznych, które nauczyciele mogą wykorzystać, w tym rozdziale zostały zidentyfikowane i podkreślone te, których badania sugerują, że są bardzo skuteczne. Co ciekawe, synergia ma istotny wpływ, poprzez połączenie kilku pojedynczych, ale skutecznych strategii razem jako efektywnego podejścia do nauczania i uczenia się.

Istnieje wiele strategii, które mogą być stosowane w sposób ciągły w trakcie edukacji dziecka lub młodego człowieka, i które przynoszą znaczące korzyści w nauce.

Pierwsza strategia to meta-cognition i self-regulation. Wskazują one uczniom metody wyznaczania celów z jednoczesnym monitorowaniem i oceną ich własnego rozwoju. Istotne jest to, że dzieci i młodzież uczą się i rozumieją strategie, które mogą wykorzystać w celu poprawy osiągnięć edukacyjnych. Często będą się one różnić w zależności od stylu uczenia się jednostki, a więc należy przedstawić i ćwiczyć kilka strategii, aby zapewnić, że wszyscy uczniowie skorzystają.

Strategie oral language and reading comprehension są bardzo korzystne i skupiają się na znaczeniu słowa mówionego, werbalnych interakcjach, poprawie umiejętności czytania ze zrozumieniem. Strategie te wspierają rozwój umiejętności dyskusji i rozumowania, które są wymagane w trakcie edukacji i w późniejszej pracy.

Wykazano również, że peer tutoring znacząco poprawia standardy edukacyjne zarówno „nauczyciela” jak i ucznia. Dzieci i młodzi ludzie szybko uczą się od innych dzieci i młodzieży, zwłaszcza gdy „nauczyciel” jest nieco starszy niż uczeń. Może to mieć istotny pozytywny wpływ na poziom zaufania obu stron i pozwala im na zdobywanie nowych doświadczeń.

Ostatnią strategią jest dostarczanie informacji zwrotnej. Musi ona być przekazywana ostrożnie, aby odnieść korzyści, a tam, gdzie informacja zwrotna jest przekazana w sposób właściwy, może mieć znaczący wpływ na uczenie się. Informacja zwrotna skupia się na efektach uczenia i zapewnia, że błędy zostaną naprawione, a dobra praca pochwalona i odpowiednio nagrodzona.

Poza strategiami, które powinny być stosowane w sposób ciągły, istnieje również wiele strategii, które przynoszą istotne korzyści, gdy stosowane są rzadko i w sposób docelowy.

Wszystkie te strategie skupiają się wokół wspólnego uczenia się. Collaborative Learning pociąga za sobą współpracę dzieci i młodzieży w małych zespołach, aby wykonać konkretne zadanie. Zadania te mogą być indywidualne, ale dotyczą wspólnego rezultatu, lub mogą być wspólne dla całego zespołu. Ucząc się razem w

trakcie realizowania projektu dzieci i młodzi ludzie przyswajają więcej materiału. Ponadto istnieje pozytywny związek między metodami meta-cognition i self-regulation i wspólnym uczeniem się.

W połączeniu ze wspólnym uczeniem się, pozostałe dwie strategie mogą przynieść zdecydowane korzyści w nauce.

Po pierwsze, strategia mastery learning ma ogromny wpływ na uczenie się. Mastery learning polega na pracy z blokami materiału w kolejnych etapach. Dopóki dziecko lub młoda osoba nie osiągnie wysokiego poziomu kompetencji w bieżącym bloku, nie może przejść do następnego. Ta metoda jest bardziej skuteczna, gdy jest stosowana w grupach i przez krótki okres czasu.

Po drugie, udowodniono, że prace domowe mogą przynosić znaczące korzyści, jeśli stosowane są jako krótka i skoncentrowana interwencja. Praca domowa wydaje się mieć większe korzyści, gdy dotyczy projektów o krótkim czasie trwania, a nie kiedy jest zadawana rutynowo.

Dzięki połączeniu ze sobą strategii, które powinny być stosowane w sposób ciągły ze sporadycznymi, intensywnymi wspólnymi projektami edukacyjnymi, które opierają się na mastery learning i konkretnych pracach domowych, dzieci i młodzież mają najlepsze warunki do lepszego uczenia się i wyższych osiągnięć, co motywuje ich do pozostania w edukacji dłużej.

4.11 Podsumowanie

Jak wynika z naszych badań nie istnieje jedno konkretne działanie, które doprowadzi do zmniejszenia liczby osób przedwcześnie porzucających naukę w całej UE; Raczej jest to połączenie różnych podejść, które w miarę upływu czasu mogą wpłynąć znacząco na tę liczbę.

Podejścia te muszą obejmować zarówno polityki makro- i mikroekonomiczne, a także połączone ze sobą strategie z udziałem instytucji edukacyjnych na poziomie lokalnym i mechanizmy wsparcia.

Podejścia te muszą być spójne i muszą nagradzać uczniów za dłuższy pobyt w edukacji poprzez powiązanie osiągnięć edukacyjnych z wyższymi zarobkami oraz niższymi świadczeniami socjalnymi dla bezrobotnych. Należy również zapewnić, że nauczane umiejętności skutecznie zatrzymają uczniów w systemie edukacji i będą ich wspierać w momencie wchodzenia na rynek pracy. Dodatkowo, muszą istnieć strategie monitorowania, aby skutecznie identyfikować i zarządzać określonymi grupami lub jednostkami w celu zapewnienia, że zarówno trendy obecności jak i "obecności w klasie" będą szybko zinterpretowane.

Podejścia, które opisaliśmy powyżej biorą pod uwagę wszystkie te aspekty i sugerują, że pojęcie ESL należałoby zastąpić pojęciem Early Education Leavers, aby zapewnić że wszystkie ścieżki edukacyjne są w pełni wykorzystane, by osiągnąć pożądanego efekt.

Jednak warto pamiętać, że podejścia te kosztują. Powszechne wdrożenie tych podejść będzie kosztowne. Przez wybór preferowanego podejścia, wynik będzie najprawdopodobniej ograniczony. Podejścia te są synergiczne i nie ma drogi na skróty.

Ponieważ podejścia te są kosztowne, ważne jest rozważenie korzyści dla społeczeństwa wynikających ze zmniejszenia liczby osób wcześniej kończących edukację. Ten raport, a nawet cały nasz projekt, został opracowany na założeniu, że osoby wcześniej kończące edukację to koszty dla społeczeństwa. Ta filozofia leży u podstaw wielu strategii UE, w tym strategii Europa 2020. Badania z rozdziału 2.2 sugerują, że stopa bezrobocia w 2013 roku wśród osób wcześniej kończących edukację wynosiła 40,8%, w porównaniu do ogólnej stopy bezrobocia młodzieży wynoszącej 20,9%. Prowadzi to do wzrostu kosztów dla społeczeństwa, wyższych zasiłków dla bezrobotnych, zwiększonych kosztów ochrony zdrowia i przestępczości oraz utraconego dochodu z podatku dochodowego od osób niemających pracy. Można założyć, że koszty te mogłyby być znacznie zmniejszone jeżeli zmniejszeniu uległaby liczba osób przedwcześnie kończących naukę.

Konieczność inwestycji została również podkreślona w raporcie "Monitorowanie ewolucji systemów edukacji i szkolenia: Przewodnik po wspólnych ramach oceniania" dokumencie, który został opublikowany przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej w 2014 roku (więcej informacji na ten temat znajduje się w rozdziale 2.1 w niniejszym raporcie), w którym podkreślono, że konieczne są odpowiednie poziomy inwestycji, aby zapewnić, że zwiększenie liczby osób uczestniczących w edukacji będzie się łączyło z wysokim poziomem jakości.

Dowody zdecydowanie sugerują, że zastosowanie podejść wskazanych w niniejszym raporcie w sposób trwały i skoordynowany, miałyby rewolucyjny wpływ na statystyki wczesnego porzucania nauki kształcąc jednocześnie przyszłą siłę roboczą, która będzie odpowiednio wykwalifikowana, zgodnie z wymogami Unii Europejskiej oraz globalnej gospodarki.

Bibliografia

A cura di Daniele Checchi (Università degli Studi di Milano), ottobre 2014, 'LOST, dispersione scolastica: il costo per la collettività e il ruolo di scuole e Terzo settore'

Anspal S, Järve J, Kallaste E, Kraut L, Räis ML, & Seppo I, 2011, 'The cost of school failure in Estonia', CENTAR

Arendt J, 2005, 'Does education cause better health? A panel data analysis using school reforms for identification', *Economics of Education Review*

Belfield C, 2008, 'The Cost of early school-leaving and school failure', mimeo

Bloom N et al, 2015, *The Impact of Competition on Management Practices in Public Hospitals*, *Review of Economic Studies*

Borkowska A, 2013, 'Młodzież bez szans? Przeciwdziałanie porzucaniu nauki przez uczniów w krajach Unii Europejskiej', *Trendy, Internetowe czasopismo edukacyjne*

Bounds A, 24th January 2014, 'Education: Skills must match up with jobs', *Financial Times*

Brilli Y, 2013, 'Mother or Market care? A structural estimation of child care impacts on child development', Mimeo Collegio Carlo Alberto

Brunello G, Fort M, Weber G & Weiss C, 2013, 'Testing the internal validity of compulsory school reforms as instrument for years of schooling', IZA Discussion Paper No. 7533

Brunello G & De Paola M, November 2013, 'The costs of early school leaving in Europe', European Expert Network on Economics of Education (EENEE) Analytical Report No 17

Brunello G, Weber G & Weiss C, 2012, 'Books are forever: early life conditions, education and lifetime income', IZA Discussion Paper No. 6386

Chakelian A, 8th July 2015, 'Budget 2015: what welfare changes did George Osborne announce, and what do they mean?'

Checchi D & De Paola S, 2015, 'Gender quotas or girls' networks? Towards an understanding of recruitment in the research profession in Italy'

City & Guilds Institute, 'Sense & Instability', 2014

Department for Business, Innovation & Skills, March 2011, 'The Plan for Growth'

Department for Business, Innovation & Skills, August 2014, 'Consultation: Outcome based success measures'

Department for Education, July 2012, 'Study Programmes for 16- to 19-year olds: Government response to consultation and plans for implementation'

Department for Education, September 2013, 'Early education and childcare: statutory guidance for local authorities'

Department for Education, July 2013, Home-school agreements

Department for Education, December 2013, 'NCCIS Management Information Requirement 2014-15'

Department for Education, December 2013, 'Participation of Young People in Education, Employment or Training: Statutory Guidance for Local Authorities'

Department for Education, January 2014, 'Listening to and involving children and young people'

Department for Education, March 2014, 'Statutory framework for early years foundation stage: setting the standards for learning, development and care for children from birth to five'

Department for Education, 25 June 2014, 'Participation in Education, Training and Employment by 16-18 year olds in England, end 2013'

Department for Education, September 2014, 'Participation of Young People in Education, Employment or Training'

Department for Education, September 2014, 'Participation of Young People in Education, Employment or Training: Statutory guidance for local authorities'

Department for Education, January 2015, 'School attendance parental responsibility measures: statutory guidance for local authorities, school leaders, school staff, governing bodies and the police'

Department for Education, February 2015, 'NEET Quarterly Brief – October to December 2014, Statistical First Release'

Department for Education, 19th November 2015, 'NEET Statistics Quarterly Brief: July to September 2015'

Dodds L, May 2015, 'Welfare spending: How will the Conservatives handle it?', The Telegraph

Education and training monitor 2015, Italy, Publications Office of the European Union, 2015, ISBN 978-92-79-51666-5, doi: 10.2766/18892

Establishing a Partnership to Set up a Youth Guarantee Scheme in Veneto, P/2012/012/0175 Benchmarking analysis: an overview of policies and measures

implemented in Europe and Veneto Region to reduce early school leaving, December 2014

European Commission, 2005, 'Achieving the Lisbon Goal: The contribution of VET'

European Commission, 3 March 2010, 'Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth'

European Commission, January 2011, 'Early school leaving in Europe – Questions and answers', Memo/11/52

European Commission, 2015, 'Education & Training Monitor 2015'

European Commission/EACEA/Eurydice/Cedefop, 2014. Tackling Early Leaving from Education and Training in Europe: Strategies, Policies and Measures. Eurydice and Cedefop Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2012, 'NEETs young people not in employment, education or training: characteristics, costs and policy responses in Europe'

Federowicz M & Sitek M (red.), 2011, 'Społeczeństwo w drodze do wiedzy. Raport o stanie edukacji 2010', Instytut Badań Edukacyjnych

Flisi S, Goglio V, Meroni EC & Vera-Toscano ME, 2015, 'School-to-work transition of young individuals: what can the ELET and NEET indicators tell us?'

Fondazione Giovanni Agnelli, 29 aprile 2014, 'Nota per l'Audizione Parlamentare presso la VII Commissione della Camera dei Deputati Roma'

Gasquet C & Roux V, 2006, 'Les sept premieres annees de vie active des jeunes non diplomes: la place des mesures publiques pour l'emploi'

Główny Urząd Statystyczny, Departament Badań Demograficznych i Rynku Pracy, Warszawa grudzień 2013, „Objaśnienia do Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (Kartoteka ZG, ZD Ankieta, badanie aktywności ekonomicznej ludności w 2015 roku”

Hanushek E & Woessmann L, July 2011, 'How Much Do Educational Outcomes Matter in OECD Countries?', Economic Policy, 26(67)

Hertfordshire Children's Services, September 2011, 'Strategies for Secondary Schools to Improve Attendance and Punctuality'

HM Government, 2008, 'Education and Skills Act'

HM Government, Childcare Act 2006

HM Government, Education and Skills Act 2008

HM Government, Education Act 2011

HM Government, 'Local Growth: realising every place's potential', 28th October 2010,

HM Government, December 2011, 'Building Engagement, Building Futures: Our Strategy to Maximise the Participation of 16-24 Year Olds in Education, Training and Work'

HM Government, December 2014, 'Review of the Balance of Competences between the United Kingdom and the European Union: Education, Vocational Training and Youth'

HM Government, Welfare Reform Act 2012

"Il Portale ScuolaMia" – Guida all'utilizzo del Portale Progetto "Servizi Scuola-Famiglia via web" VERSIONE 4.1 DEL 30 MARZO 2012

Italian Parliament, 1977, Law 517/1977

Italian Parliament, 9 July 2015, Law 107/2015

Joint Research Centre, 2014, 'Monitoring the Evolution of Education and Training Systems: A Guide to the Joint Assessment Framework', European Commission

Jonasson C, 2011, 'The dynamics of absence behaviour: interrelations between absence from class and absence in class', Educational Research

Kempton D, Juerges H & Reinhold S, 2011, 'Changes in compulsory schooling and the causal effect of education on health: Evidence from Germany', Journal of Health Economics 30(2)

Kozarzewski P, 2008, 'Wykluczenie edukacyjne' w: M. Jarosz (red.), 'Wykluczeni, Wymiar społeczny, materialny i etniczny', ISP PAN

Kozłowski W, Matczak E, 2012, 'Aspiracje zawodowe rodziców w stosunku do własnych dzieci, (raport z badań pilotażowych)', Instytut Badań Edukacyjnych

Lewan A, 2012, 'Wczesne rezygnowanie z edukacji zawodowej – jak przeciwdziałać i ograniczać.'

Międzyresortowy Zespół do spraw uczenia się przez całe życie, w tym Krajowych Ram Kwalifikacji, 'Perspektywa uczenia się przez całe życie' załącznik do uchwały Nr 160/2013 Rady Ministrów z dnia 10 września 2013 r. ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2009 r. Nr 84 poz. 712, z późn. zm.)

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, 'Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020' przyjęta Uchwałą Nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r. (M.P. z 2013r., poz. 640)

Lochner L & Moretti E, 2004, 'The effect of education on crime: evidence from prison inmates, arrests, and self-reports', American Economic Review, vol. 94(1)

Machin S, Marie O & Vujić S, 2011, 'The crime reducing effect of education', *Economic Journal*, vol. 121(552)

Mazumder B, 2008, 'Does education improve health: A re-examination of the evidence from compulsory schooling laws', *Economic Perspectives*, 33(2)

McNeal R. B., Jr., 1999, 'Parental involvement as social capital: Differential effectiveness on science achievement, truancy, and dropping out', *Social Forces*, 78(1), 117–144.

Ministrial Ordinance, 1997, 455/1997

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Grudzień 2014, 'Sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 za rok 2013'

Mirza-Davies J, 2 September 2015, 'Apprenticeships Policy England', House of Commons Library, Briefing Paper Number 03052

Mullis I, Martin M, Foy P, & Arora A, 2012, 'TIMSS 2011 international results in mathematics', Chestnut Hill, MA: TIMSS & PIRLS International Study Center, Boston College.

Network of Experts in Social Sciences of Education and Training (NESSE), 2010, 'Early school leaving: Lessons from research for policy makers'

OECD, 2012, 'Starting Strong: a quality toolbox for Early Childhood and Care'

OECD, 2014, 'Perspectives on Global Development'

Official Journal of the European Union, 28 June 2010, 'Council Recommendations of 28 June 2010 on policies to reduce early school leaving', 2011/C191/01

Ofsted, September 2012, 'Linger and learn – welcoming and engaging parents and carers: Early Days Children's Centre'

Ofsted, January 2013, 'Supporting the 'hard to reach': Kensington Children's Centre'

Ofsted, April 2013, 'Developing a relevant curriculum: Good Shepherd Catholic Primary School'

Ofsted, January 2014, 'Engaging employers in designing a vocational curriculum: Bridgewater College'

Ofsted, April 2014, 'Helping families and children get ready for school: Mayflower Primary School'

Ofsted, June 2014, 'Working with families in highly disadvantaged neighborhoods: Dudley Metropolitan Borough Council'

Ofsted, September 2014, 'Transforming 16 to 19 education and training: the early

implementation of 16 to 19 study programmes'

Ofsted, October 2014, 'Creating a high-quality vocational experience for 14-16 year olds: Bedford College'

Ofsted, March 2015, 'Creating a positive culture of equality and opportunity: Cranford Community College'

Ofsted, March 2015, 'Improving relations with parents to raise achievement and improve attendance of Traveller pupils: Kingsmead Primary School'

Ofsted, June 2015, 'Successful work experience on study programmes: West Herts College'

Ofsted, July 2015, 'Parents as partners in teaching: Trimdon Grange Infant and Nursery School'

Ofsted, October 2013, 'Improving attendance and punctuality'

Ofsted, January 2014, 'Carefully designed vocational programme: University Hospital Southampton NHS Foundation Trust'

Ofsted, February 2014, 'Supporting young people to participate in education and training'

Oreopoulos P, 2006, 'Estimating average and local average treatment effects of education when compulsory schooling laws really matter', *American Economic Review*

Psacharopoulos G, 2007, 'The Costs of School Failure- A Feasibility Study', *European Expert Network on Economic s of Education (EENEE) for the European Commission*

Rada Unii Europejskiej, 'Zalecenie Rady z 28 czerwca 2011 r. w sprawie polityk na rzecz ograniczania przedwczesnego kończenia nauki', D.U. C 191, 1.7.2011

Raimondi E, 2014, 'More qualifications and less dropouts? From compulsory schooling to vocational training in Italy'

Rouse C, 2007, 'Consequences for the labor market', in Belfield C and Levin H, 'The Price We Pay: Economic and Social Consequeneces of Inadequate Education', *Brookings Institution Press, Washington*

Rumberger R, 1995, 'Dropping out of middle school: A multilevel analysis of students and schools', *American educational Research Journal*

Rumberger R, 2001, 'Why students drop out of school and what can be done', *Harvard University Conference*

Samorząd Województwa Mazowieckiego „Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku” przyjęta uchwałą nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013r.

Senato della Repubblica, 2013, ‘Relazione della 2A Commissione Permanente’,
Ministerio dell’Economia e delle Finanze

Steele F, Vignoles A & Jenkins A, 2007, ‘The effect of school resources on pupil engagement: a multilevel simultaneous modelling approach’, Journal of the Royal Statistical Society

Steiner M, 2009, ‘Early School Leaving in Austria’

Taylor C, 2012, ‘Improving attendance at school’

United Nations, 1989, ‘Convention on the Rights of the Child’

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (j. t. Dz. U z 2015 r., poz. 149 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. 2009 r. Nr 84 poz. 712, z późn. zm.)

Van Kippersluis H, O'Donnell O & van Doorslaer E, 2011, ‘Long run returns to education: does schooling lead to an extended old age?’, Journal of Human Resources, 46(4)

Wolf A, March 2011, ‘Review of Vocational Education – The Wolf Report’

Strony internetowe

<https://educationendowmentfoundation.org.uk/toolkit/toolkit-a-z/parental-involvement>

https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Parental_involvement_Toolkit_references.pdf

https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Collaborative_learning_references.pdf

https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Feedback_Technical_Appendix.pdf

[https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Homework_\(secondary\)_Technical_Appendix.pdf](https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Homework_(secondary)_Technical_Appendix.pdf)

https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Mastery_learning_Technical_Appendix.pdf

https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Meta-cognition_and_self-regulation_Technical_Appendix.pdf

https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/One_to_one_tuition_Technical_Appendix.pdf

https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Oral_Language_toolkit_references.pdf

https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Peer_tutoring_Technical_Appendix.pdf

https://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Reading_comprehension_Toolkit_Technical_Appendix.pdf

<https://www.european-agency.org/country-information/italy/national-overview/special-needs-education-within-the-education-system>

<https://www.gov.uk/government/topics/welfare>

<https://www.gov.uk/government/publications/2010-to-2015-government-policy-young-people/2010-to-2015-government-policy-young-people#appendix-3-raising-the-participation-age>

<https://www.gov.uk/government/news/more-children-than-ever-starting-school-ready-to-learn>

<http://www.mg.gov.pl/files/upload/8413/Krajowy%20Program%20Reform%20PL%20Ostateczny.pdf>

http://www.ohp.pl/?id=41&id_menu_r=41

<http://www.ons.gov.uk/ons/about-ons/business-transparency/freedom-of-information/what-can-i-request/published-ad-hoc-data/labour/november-2015/needs-by-highest-attained-qualification-level--england--2005-to-2015.xls>

<http://www.ons.gov.uk/ons/rel/lms/labour-market-statistics/november-2015/table-unem01-sa.xls>

<http://www.ons.gov.uk/ons/interactive/theme-pages/index.html>

<http://strateg.stat.gov.pl/Home/Strateg>

www.utcolleges.org